

UCHWAŁA NR XLIX.417.2022
RADY GMINY LEGNICKIE POLE

z dnia 28 grudnia 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Legnickie Pole na lata 2023-2026**

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022r., poz. 559 ze zm.), art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021r.poz. 1119 ze zm.), art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Legnickie Pole na 2023-2026, zwany dalej Programem, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Legnickie Pole.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą od 1 stycznia 2023 roku.

Przewodniczący Rady Gminy
Legnickie Pole

Jerzy Sajewicz

**DIAGNOZA LOKALNYCH
ZAGROŻEŃ SPOŁECZNYCH
W GMINIE LEGNICKIE POLE
ROK 2022**

WSTĘP	3
DANE INSTYTUCJONALNE	4
Położenie gminy	4
Demografia	4
System lokalnej pomocy społecznej	6
Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii	8
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	11
Bezpieczeństwo publiczne	13
Oświata	14
Kultura i sport	14
LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW	15
Metodologia	15
Cele badania	15
Metoda i technika badawcza	15
Grupa badana	16
Wyniki badań	16
Podstawowe problemy społeczne w opinii mieszkańców	16
Spożywanie alkoholu oraz związane z nim inne problemy społeczne	17
Substancje uzależniające: nikotyna	23
Substancje psychoaktywne: narkotyki i dopalacze	24
Hazard	26
Potrzeba realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień w opinii mieszkańców gminy Legnickie Pole	29
Przemoc w rodzinie	32

PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY	35
Metodologia	35
Cel badania	35
Charakterystyka grupy badanej	35
Wyniki badań	36
Relacje z rodzicami, nauczycielami oraz rówieśnikami	36
Substancje psychoaktywne: Alkohol	39
Substancje uzależniające: Papierosy	44
Substancje psychoaktywne: Narkotyki i dopalacze	46
Uzależnienia behawioralne.....	51
Doświadczenie przemocy.....	64
Czas wolny	67
PODSUMOWANIE BADAŃ ANKIETOWYCH I REKOMENDACJE	70
Spis tabel	76
Spis wykresów.....	77

Problem społeczny jest zjawiskiem, które dla większej lub znaczącej części pewnej zbiorowości stanowi fakt uciążliwy, a przez to wymaga przeciwdziałania. Zdaniem Fullera-Myersa problem społeczny składa się z obiektywnych warunków, które definiowane są przez członków społeczeństwa, jako wymagające rozwiązania. R. Maris definiuje natomiast problemy społeczne jako ogólne wzory zachowania ludzkiego lub warunków społecznych, które są postrzegane jako zagrożenia dla społeczeństwa przez znaczącą część ludności, przez silne grupy bądź przez charyzmatyczne jednostki, oraz które mogą być rozwiązane, czy też którym można jakoś zaradzić. W rezultacie problem społeczny jest zjawiskiem, które angażuje emocjonalnie i intelektualnie szerszą zbiorowość, wywołuje społeczne przekonanie co do konieczności podejmowania działań zbiorowych, mających na celu zwalczanie, a przynajmniej ograniczanie jego zasięgu i skutków.

Diagnoza oznacza rozpoznanie. Stanowi ona złożoną czynność poznawczą, jest kluczowym obszarem oraz niezbędnym elementem procesu wprowadzania zmian społecznych. Diagnoza problemów społecznych wymaga specyficznego podejścia, ponieważ:

- ✓ jej adresatem jest zawsze ogół społeczności lokalnej,
- ✓ jej zakres jest wyznaczony poprzez poszczególne obszary zintegrowanej polityki społecznej,
- ✓ jej znaczenie jest praktyczne, co oznacza, że wyniki mają służyć zaspokojeniu potrzeb społecznych oraz rozwiązaniu zdiagnozowanych problemów społecznych.

Niniejsza diagnoza ma na celu przedstawienie wyników badań ankietowych przeprowadzonych w 2022 roku, obejmujących podstawowe problemy społeczne.

Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w gminie Legnickie Pole wśród dwóch grup reprezentujących lokalne środowiska:

- dorośli mieszkańcy;
- dzieci i młodzież szkolna.

Nowe Horyzonty

DANE INSTYTUCJONALNE

Położenie gminy

Gmina Legnickie Pole to gmina wiejska, położona w województwie dolnośląskim, w powiecie legnickim. Powierzchnia gminy wynosi 85,37 km². W jej skład wchodzi następujące sołectwa: Bartoszów, Biskupice, Czarnków, Gniewomierz, Koisków, Koskowice, Kłębanowice, Księginice, Legnickie Pole, Lubień, Mąkolice, Mikołajowice, Nowa Wieś Legnicka, Ogonowice, Raczkowa, Taczalin, Strachowice. Siedzibą władz gminy jest miejscowość Legnickie Pole.

Rysunek 1. Położenie gminy Legnickie Pole.

Demografia

Gminę Legnickie Pole na dzień 31.12.2021 r., zamieszkiwało **5 155** osób (w 2020 r.- 5 030 osób). **W 2021 r. liczba ludności w Gminie Legnickie Pole wzrosła o 0,25%** w stosunku do roku poprzedniego. Wzrost ten spowodowany jest tym, że liczba ludności meldująca się na pobyt stały jest znacznie wyższa, niż liczba osób dokonująca wymeldowania pobytu stałego. Fakt ten świadczy o atrakcyjności Gminy Legnickie Pole pod względem miejsca do zamieszkania.

Nowe Horyzonty

Gmina Legnickie Pole ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -26. W 2021 roku na terenie gminy urodziło się 38 dzieci, a zmarły 64 osoby¹.

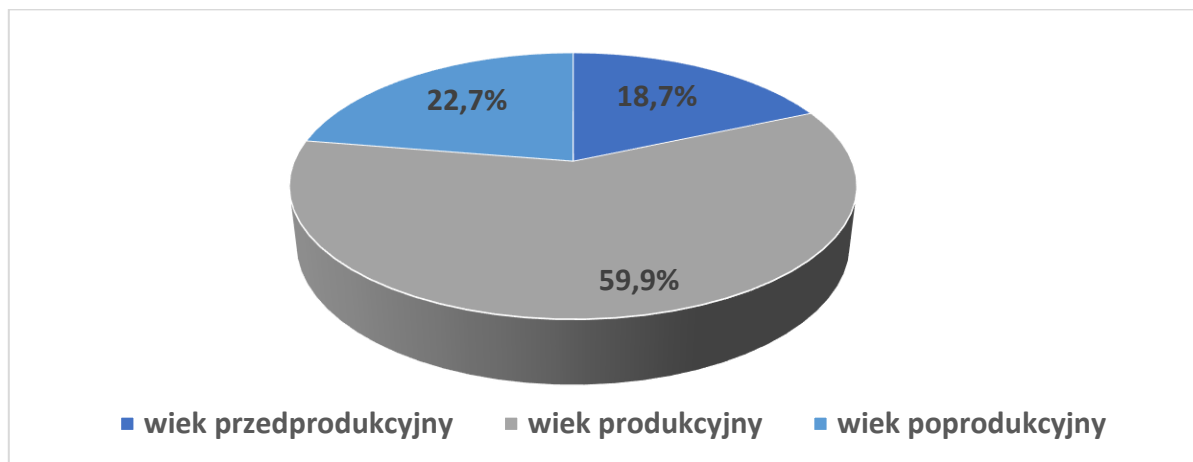
Tabela 1. Przyrost naturalny w gminie Legnickie Pole- lata 2019-2021.

	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
2019	46	74	-28
2020	45	83	-38
2021	38	64	-26

Dane Urzędu Stanu Cywilnego.

59,9% mieszkańców Gminy Legnickie Pole jest w wieku **produkcyjnym**, **22,7%** mieszkańców jest w wieku **poprodukcyjnym**, a **18,7%** w wieku **przedprodukcyjnym**.

Wykres 1. Ekonomiczne grupy wiekowe.

Dane Urzędu Stanu Cywilnego.

Mający obecnie miejsce dynamiczny proces starzenia się społeczeństw postępuje wskutek nakładania się spadku liczby urodzeń przy jednoczesnym wydłużaniu średniej długości życia. Według prognoz Głównego Urzędu Statystycznego do 2025 roku będzie wzrastał udział „młodszej” subpopulacji, tj. osób w wieku 65-79 lat, bowiem tę grupę będą sukcesywnie zasilali osoby urodzone w latach 1949-1965, a jednocześnie będzie ubywało osób w wieku 80 lat i więcej urodzonych w latach 1934- 1945. Po 2025 roku znacząco wzrośnie

¹Dane Urzędu Stanu Cywilnego w gminie Legnickie Pole.

odsetek osiemdziesięciolatków i osób starszych z uwagi na fakt, że ten wiek – w kolejnych latach – osiągną osoby urodzone w czasie powojennego boomu urodzeń. Szacuje się, że w 2040 roku osoby w zaawansowanej starości (ponad osiemdziesięcioletnie) będą stanowiły aż 36% zbiorowości osób starszych. Systematyczne postępowanie zjawiska starzenia się wymaga podjęcia z wyprzedzeniem, działań zmierzających do stworzenia nowoczesnego systemu polityki społecznej ukierunkowanej na zaspokajanie specyficznych potrzeb osób starszych. Starzenie się i starość jawią się jednym z kluczowych problemów społecznych, zarówno w aspekcie ekonomicznym i medycznym, jak i etycznym².

System lokalnej pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Na terenie gminy Legnickie Pole zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Zakres pomocy społecznej obejmował zadania określone w ustawie o pomocy społecznej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wykonywał także zadania wynikające z innych aktów prawnych m.in. z ustawy o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych.

W 2021 r. wykonywanie najistotniejszych działań w zakresie pomocy społecznej można było pogrupować według pięciu obszarów:

- systemu finansowego wsparcia rodzin;
- pomocy w długotrwałej lub ciężkiej chorobie;
- likwidacji barier funkcjonalnych dla osób niepełnosprawnych;
- ograniczaniu skutków bezrobocia;
- przeciwdziałaniu uzależnieniom.

² J. Hryniewicz, J. Witkowski, A. Potrykowska, *Sytuacja Demograficzna Polski jako wyzwanie dla polityki społecznej i gospodarczej*, Warszawa 2018.

W gminie Legnickie Pole na dzień 31.12.2021 r. wsparciem systemu pomocy społecznej objętych było łącznie 208 rodzin (2020 r.- 195 rodzin, w 2019 r.- 153 rodziny). W 2021 r. zauważalny jest wzrost rodzin potrzebujących wsparcia. Najczęściej występującymi powodami korzystania z pomocy społecznej w Gminie Legnickie Pole w 2021 r. były długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność lub ubóstwo. Dla porównania warto dodać, że w 2021 r. powody korzystania z pomocy społecznej były podobne do występujących rok wcześniej. W 2021 r. świadczeniami pieniężnymi objęto 149 rodzin, a niepieniężnymi 44 rodziny. Pracę socjalną świadczone wobec 151 rodzin.

Tabela 2. Powody przyznawania pomocy społecznej- liczba rodzin³.

	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Niepełnosprawność	70	90	107
Bezrobocie	43	46	36
Ubóstwo	74	84	72
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	12	19	16
Długotrwała choroba	73	114	137
Alkoholizm	23	30	27
Bezdomność	2	2	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	7	4	10
Pomoc w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	2	4
Sieroctwo	0	1	1
Narkomania	0	1	3
Przemoc w rodzinie	0	0	10
Zdarzenie losowe	0	0	1

³ W jednym przypadku podstawą do udzielenia pomocy może być równocześnie kilka przesłanek.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii

Podstawą prawną działań gminnych związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii jest ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Wymienione ustawy tworzą spójny system umożliwiający samorządom terytorialnym prowadzenie lokalnej polityki wobec zagrożeń wynikających ze spożywania alkoholu i narkotyków a także wyznacza konkretne zadania i wskazuje środki na ich realizację.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi stanowi, że prowadzenie działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. Ich realizacja prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego przez radę gminy, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

W ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2021 r. podjęto następujące działania:

- ✓ przeznaczono środki finansowe na realizację programu półkolonii letnich;
- ✓ zakupiono materiały profilaktyczne dla klas "0-3" w formie spektaklu edukacyjnego i profilaktycznego w wersji online. Zakupiono i rozdano paczki z okazji Dnia Dziecka dla klas "0" Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Legnickim Polu, każda paczka zawierała zestaw profilaktyczny;
- ✓ zrealizowano Program Profilaktyczny "Archipelag Skarbów" - zgodny z rekomendacjami PARPA, dla 86 uczniów klas VII i VIII Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Legnickim Polu;
- ✓ zorganizowano konkurs plastyczny - Stop Przemocy (nagrodzone zostały wszystkie prace w formie artykułów sportowych);
- ✓ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zaopiniowała 9 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych;

- ✓ wniesiono opłatę na biegłych sądowych, opłata za opinię psychologa i badanie stanu psychicznego uzależnień od alkoholu;
- ✓ w Miejskiej Izbie Wyrzeźwień przebywało 8 osób z terenu gminy, łącznie przekazano na MIW 6.000 zł;
- ✓ odbyły się szkolenia dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i GKRPA.

Natomiast w ramach realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017-2021 w 2021 r. podjęto m.in. następujące działania:

- ✓ sfinansowano prowadzenie zajęć w świetlicy środowiskowej w Gniewomierzu;
- ✓ zakupiono Testy Narkotykowe.

W trakcie posiedzeń GKRPA przeprowadzano łącznie 7 rozmów motywujących z osobami nadużywającymi alkohol oraz z członkami ich rodzin, przesyłano wnioski do prokuratury o zastosowanie leczenia p/alkoholowego – przymusowego (w 2020 r. przeprowadzono łącznie 6 rozmów), przesyłano wnioski do Policji o sporządzenie wywiadów uzupełniających w sprawie uczestników leczenia p/alkoholowego- przymusowego. GKRPA opiniowała wnioski na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych w sklepach i lokalach gastronomicznych na terenie Gminy Legnickie Pole. Dane zawarte w poniższej tabeli wskazują, że w ciągu ostatnich lat liczba ogólnych posiedzeń GKRPA utrzymuje się na stałym poziomie. W 2021 r. w stosunku do 2020 r. nieznacznie wzrosła liczba przeprowadzanych rozmów motywujących oraz postanowień opiniujących lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Tabela 3. Działalność GKRPA.

	2019	2020	2021
Ogólne posiedzenia Komisji	9	9	9
Przeprowadzone rozmowy	7	6	7
Postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych	5	2	8
Do Komisji wpłynęło:			
• Wniosków o leczenie odwykowe	3	2	2
• Obecnie rozpoczętych spraw	1	2	1

• Zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	3	2	1
• Wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	2	1	1

Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych (ogółem 17) w tym:

a. do spożycia poza miejscem sprzedaży (wg zawartości alkoholu):

- do 4,5%- 13;
- od 4,5% do 18%- 9;
- powyżej 18%- 11.

b. do spożycia w miejscu sprzedaży (wg zawartości alkoholu):

- do 4,5%- 4;
- od 4,5% do 18%- 1;
- powyżej 18%- 1.

Na terenie gminy Legnickie Pole funkcjonuje Punkt Konsultacyjny. W Punkcie zatrudnieni są psycholog oraz certyfikowany psychoterapeuta uzależnień. Z pomocy specjalistów mogą skorzystać w szczególności osoby uzależnione od alkoholu, narkotyków, współuzależnione, sprawcy i ofiary przemocy. Z tabeli 4 wynika, że w 2021 r. w stosunku do 2020 r. wzrosła liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu.

Tabela 4. Działalność Punktu Konsultacyjnego.

	2019	2020	2021
Liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu	33	15	34
Rodziny z problemem alkoholowym	7	3	7

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań aspołecznych, grożących patologiami, w tym przemocą domową. Działania na rzecz osób i rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie mają charakter interdyscyplinarny, a więc opierają się na współpracy służb, które dysponując wiedzą, doświadczeniem, narzędziami oraz kompetencjami w danej dziedzinie łączą swoje siły, celem udzielenia kompleksowej pomocy rodzinie.

Działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w Gminie, podejmowane są w szczególności w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego. Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań instytucji, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz specjalistów w zakresie przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez:

- ✓ diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- ✓ podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie i mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- ✓ inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- ✓ rozpowszechnianie informacji o instytucjach, o osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym;
- ✓ inicjowania działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie;
- ✓ realizacja gminnego programu przeciw działaniu przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Legnickim Polu w okresie od stycznia 2019 r. do grudnia 2021 r. wpłynęło 33 formularzy „Niebieska Karta”, których procedura została wdrożona przez wymienione w tabeli 5 instytucje.

Tabela 5. Liczba sporządzonych "Niebieskich Kart".

	2019	2020	2021
Ośrodek Pomocy Społecznej	9	19	18
Policja	2	2	4
Szkoła Podstawowa w Legnicy	0	1	0
Razem	11	22	22

Zespół Interdyscyplinarny tworzy grupy robocze, które rozwiązują problemy związane z wystąpieniem przemocy w indywidualnych przypadkach. Grupy robocze powoływane są w składzie: pracownik socjalny, dzielnicowy, członek Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pedagog, kurator. Przedstawiciele poszczególnych instytucji opracowują i realizują plan działań pomocy rodzinie, diagnozują i monitorują sytuację rodziny.

Tabela 6 przedstawia stosunek procedur „Niebieskie Karty” wszczętych i prowadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny oraz grupy robocze do procedur zakończonych z powodu ustania przemocy i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy.

Tabela 6. Liczba procedur NK oraz grup roboczych.

	2019	2020	2021
Liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę NK	5	16	12
Liczba zakończonych procedur NK	5	12	12
Ilość powołanych grup roboczych w związku z wystąpieniem przemocy	6	16	12
Łączna liczba posiedzeń grup roboczych	28	70	49

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne to ogół instrumentów służących ochronie ludności przed incydentami zakłócającymi funkcjonowanie obywateli w społeczeństwie zgodne z przyjętymi normami prawno-obyczajowymi.

Na terenie gminy Legnickie Pole za bezpieczeństwo i porządek publiczny odpowiada Komenda Miejska Policji w Legnicy.

Na podstawie danych zawartych w tabeli 7 należy stwierdzić, że w ciągu ostatnich 3 lat dynamika w wybranych kategoriach pospolitych przestępstw (rozboje, bójki i pobicia, kradzieże, uszkodzenia ciała i kradzieże z włamaniem, zniszczenie mienia) odnotowała spadek.

Tabela 7. Przestępczość na terenie gminy Legnickie Pole w latach 2019-2021- dane z Komenda Miejska Policji w Legnicy.

	2019	2020	2021
Rozboje	1	1	0
Bójki i pobicia	0	1	1
Kradzieże	23	14	13
Kradzież z włamaniem	25	25	17
Uszkodzenie ciała	0	0	0
Zniszczenie mienia	5	6	6
Razem	54	47	37

Oświata

W 2021 r. Gmina Legnickie Pole prowadziła Zespół Szkolno-Przedszkolny, w którego skład wchodziły:

- Szkoła Podstawowa im. Księżnej Anny i Henryka Pobożnego w Legnickim Polu;
- Przedszkole w Legnickim Polu.

Do Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Legnickim Polu uczęszczało 505 uczniów w 27 oddziałach, z czego 345 dzieci (w 19 oddziałach) uczęszczało do szkoły podstawowej, a 160 (w 8 oddziałach) do przedszkola. Oznacza to, że średnia liczebność oddziałów w szkole podstawowej wyniosła 18,16.

Zespół Szkolno-Przedszkolny w Legnickim Polu w rzeczywistości funkcjonuje w trzech miejscowościach:

- Mikołajowicach - znajduje się budynek szkoły, w którym zajęcia mają klasy 0-III oraz sala gimnastyczna;
- Bartoszowie - zajęcia odbywają się w klasach 0-III;
- Legnickim Polu - zlokalizowane jest przedszkole oraz szkoła podstawowa z klasami IV-VIII.

Zespół Szkolno-Przedszkolny ma swoją siedzibę przy ul. Kosmy Damiana Asama. Budynek łączy się z nowoczesną salą gimnastyczną. Pełnowymiarowa sala pozwala na realizację zajęć z wychowania fizycznego w dwóch grupach jednocześnie na każdej jednostce lekcyjnej⁴.

Kultura i sport

Na terenie gminy funkcjonuje Gminny Ośrodek Kultury i Sportu, który realizuje zadania w dziedzinie wychowania, edukacji, upowszechniania kultury oraz kultury fizycznej, sportu i turystyki.

W skład GOKiS wchodzi:

- Biblioteka Publiczna w Legnickim Polu;
- Filia Biblioteczna w Koskowicach;
- świetlice wiejskie w Bartoszowie, Biskupicach, Gniewomierzu, Koskowicach, Kłębanowicach, Lubieniu, Nowej Wsi Legnickiej, Ogonowicach, Raczkowej, Taczalinie oraz Koiskowie;
- camping, na którego terenie znajdują się: pole campingowe, pole namiotowe, domki turystyczne, plac zabaw oraz siłownia zewnętrzna.

⁴ Raport o stanie gminy Legnickie Pole za 2021 r., źródło: <https://legnickiepole-2021.curulis.pl/>

Nowe Horyzonty

LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Metodologia

Cele badania

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym,
- zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze,
- zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia,
- zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów,
- zagadnienia związane z niektórymi uzależnieniami behawioralnymi,
- zagadnienia związane z przemocą w rodzinie.

Metoda i technika badawcza

Niniejsza diagnoza została przeprowadzona metodą badań ilościowych. Badania ilościowe, to głównie sondaże kwestionariuszowe, które mogą być przeprowadzane wśród dużej grupy badanych. Istotą badania było poznanie opinii oraz postaw względem wybranych problemów społecznych: problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego, przemocy domowej i rówieśniczej oraz wybranych problemów społecznych.

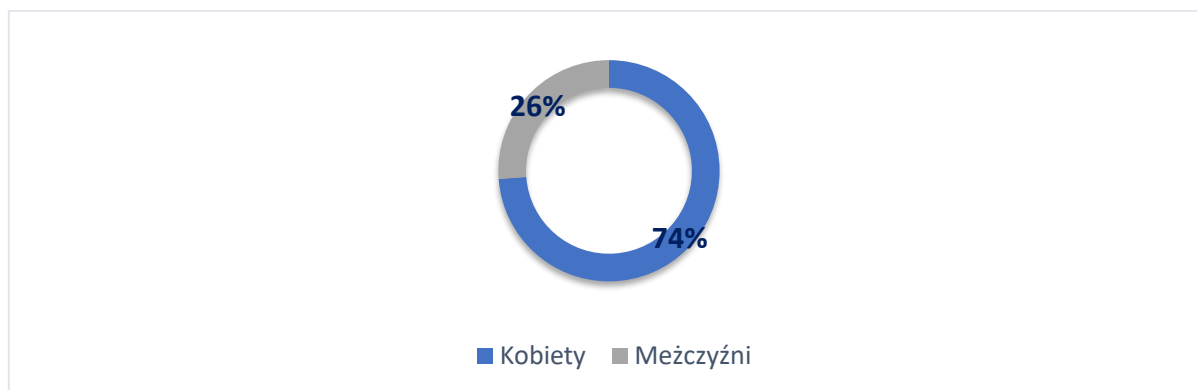
Dorośli mieszkańcy badani byli za pomocą ankiety internetowej (CAWI).

Grupa badana

Badania obejmowały mieszkańców w gminie Legnickie Pole, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. Respondenci zostali poinformowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

W badaniu wzięły udział łącznie 84 osoby, z czego 74% stanowiły kobiety, a 26% stanowili mężczyźni.

Wykres 2. Liczba respondentów- dorośli mieszkańcy.

Wyniki badań

Podstawowe problemy społeczne w opinii mieszkańców

W pierwszej części badania respondenci zostali poproszeni o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym. Przyjętą w tych badaniach miarą ważności różnych problemów społecznych jest odsetek mieszkańców, którzy wskazują dany problem, jako bardzo istotny. Uzyskane wyniki pozwalają stwierdzić, że mieszkańcy gminy Legnickie Pole za najbardziej istotne problemy uznali zanieczyszczenie powietrza (łącznie 85,7%) oraz uzależnienie od alkoholu (łącznie 81%)⁵. Natomiast najmniej istotnym problemem w opinii ankietowanych jest bezdomność (łącznie 47,6%)⁶. Tabela 8 przedstawia rozkład uzyskanych odpowiedzi.

⁵ Sumy odpowiedzi zdecydowanie istotny i raczej istotny.

⁶ Sumy odpowiedzi raczej nieistotny i zdecydowanie nieistotny.

Tabela 8. Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców.

<i>Problem</i>	<i>Bardzo istotny</i>	<i>Raczej istotny</i>	<i>Raczej nieistotny</i>	<i>Zdecydowanie nieistotny</i>
Zanieczyszczenie powietrza	52,4%	33,3%	14,3%	0%
Uzależnienia behawioralne	45,2%	21,4%	31%	2,4%
Uzależnienie od alkoholu	62%	19%	14%	5%
Bezrobocie	38,1%	28,6%	23,8%	9,5%
Bieda, ubóstwo	33%	43%	14%	10%
Bezdomność	33,3%	19,1%	26,2%	21,4%
Przestępczość	52%	26%	17%	5%
Kryzys rodziny	40%	33%	17%	10%
Kryzys norm moralnych	43%	26%	24%	7%
Uzależnienie od narkotyków, dopalaczy	50%	19%	21%	10%

Spożywanie alkoholu oraz związane z nim inne problemy społeczne

Jak wynika z badania przeprowadzonego w 2019 roku przez CBOS wśród Polaków powszechny jest pogląd, że nadużywanie alkoholu jest w naszym kraju dużym problemem (91%). Tylko 6% badanych uważa, że jest to mały problem, a 3% nie ma zdania w tej sprawie⁷.

Odpowiedzi respondentów na pytania odnośnie spożywania alkoholu różnią się w zależności od płci, wieku i grup zawodowych. Wśród kobiet jest dwa razy więcej abstynentów niż wśród mężczyzn (21% w stosunku do 10%). Z przeprowadzonych badań wynika, że w ciągu 9 lat nastąpił wzrost spożycia alkoholu wśród kobiet- w roku 2010 abstynencję deklarowała, co trzecia kobieta. Biorąc pod uwagę grupy wiekowe, to alkohol najczęściej piją badani w wieku 25-34 lata. Natomiast w 2010 roku relatywnie najwięcej pijących alkohol było wśród najmłodszych badanych (18-24 lata). Uzyskane wyniki pozwalają

⁷ Komunikat CBOS „Konsumpcja alkoholu w Polsce”, grudzień 2019 (oprac. M. Bożewicz).

na stwierdzenie, że styl konsumpcji alkoholu nie zmienia się wraz z upływem czasu. Sytuacja wygląda podobnie w przypadku osób z grupy wiekowej 65 lat i więcej, którzy 9 lat temu plasowali się w przedziale 55-64 lata- odsetek abstynentów wśród tych osób jest stały i wynosi 28%⁸.

Jeżeli chodzi o częstotliwości spożywania alkoholu, to większość Polaków (56%) deklaruje, że pije alkohol okazjonalnie, 8% spożywa go często, a co trzeci unika okazji do picia alkoholu lub w ogóle go nie spożywa. Porównując te wyniki z wynikami badań CBOS z 2010 r. zmniejszył się odsetek osób deklarujących częste picie (z 11% do 8%) i całkowitych abstynentów (z 22% do 16%). Jednakże, wzrósł udział osób spożywających alkohol czasami, z dobrej okazji, ale nie często (z 50% do 56%)⁹.

Od 2010 roku znacząco zmalał udział piwa, jako najczęściej spożywanego alkoholu, kiedy to, co druga osoba spośród pijących alkohol (52%) przyznawała, że najczęściej sięga po piwo. Obecnie wybiera je 39% respondentów, którzy nie rezygnują z napojów procentowych. Na drugim miejscu znajduje się wino (25%), a na trzecim – wódka (16%). Odsetek osób najchętniej wybierających wino rośnie od 2007 roku, natomiast największy wzrost dotyczy alkoholi wysokogatunkowych, np. koniaku czy whisky – obecnie, co dziewiąty badany pijący alkohol (11%) deklaruje, że, jeśli sięga po kieliszek, to najczęściej z tego typu trunkiem¹⁰.

⁸ Tamże.

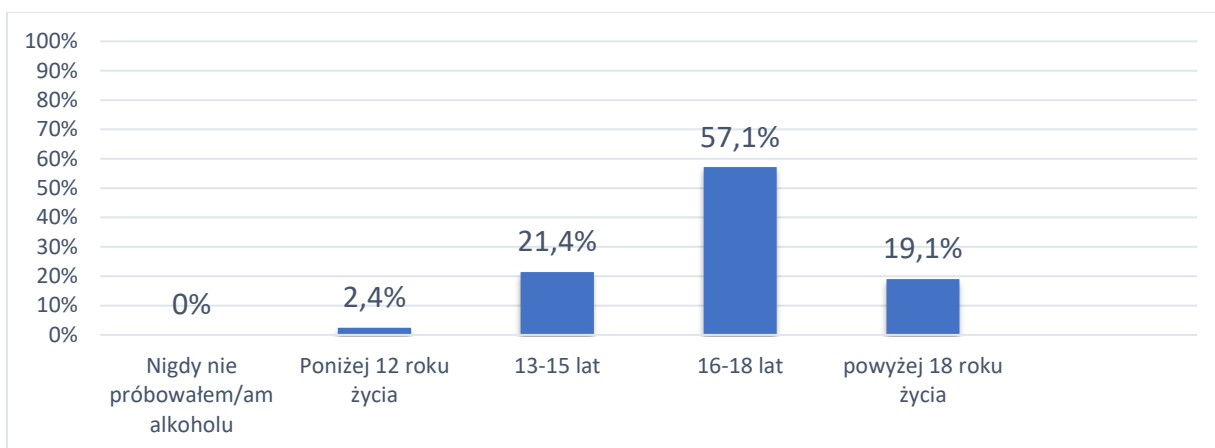
⁹ Tamże.

¹⁰ Komunikat CBOS „Konsumpcja alkoholu w Polsce”, grudzień 2019 (oprac. M. Bożewicz).

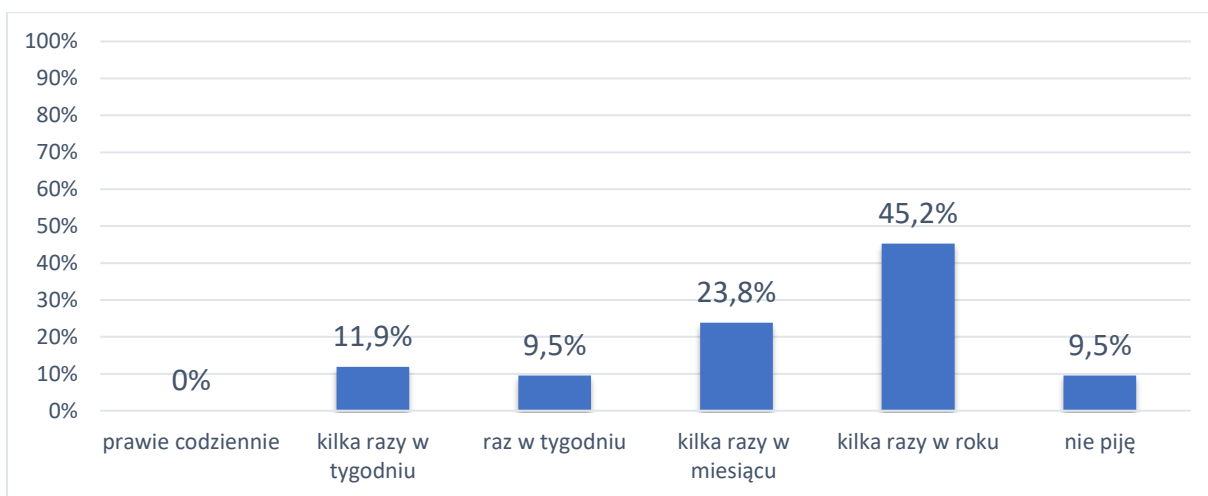
W ankiecie przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy Legnickie Pole również zbadano postawy i przekonania dorosłych mieszkańców na temat alkoholu. Pierwszą z poruszanych kwestii był **wiek inicjacji alkoholowej**. Największy odsetek respondentów- **57,1%** przyznaje, że **pierwszy raz pili alkohol w wieku pomiędzy 16 a 18 rokiem życia**. Kolejno, **21,4%** wskazało, że **inicjacja alkoholowa miała miejsce w wieku pomiędzy 13 a 15 lat**. Poza tym, **19,1%** deklaruje, że **pierwszy raz spróbowało alkoholu, gdy byli już pełnoletni. a kolejne 2,4%, że w wieku poniżej 12 roku życia**.

Wykres 3. Wiek inicjacji alkoholowej- dorośli mieszkańcy.

Następnym badanym obszarem była **częstotliwość spożywania alkoholu**. Do picia alkoholu **kilka razy w roku** przyznało się **45,2% badanych**, **kilka razy w miesiącu- 23,8%, raz w tygodniu- 9,5%, kilka razy w tygodniu- 11,9%**. Na podstawie tych danych należy stwierdzić, że około 1/5 mieszkańców dość często spożywa alkohol- **21% wskazało, że pije go kilka raz w tygodniu lub częściej**. Pozostałe **9,5% zadeklarowało abstynencję**.

Wykres 4. Częstotliwość spożywania alkoholu- dorośli mieszkańcy.

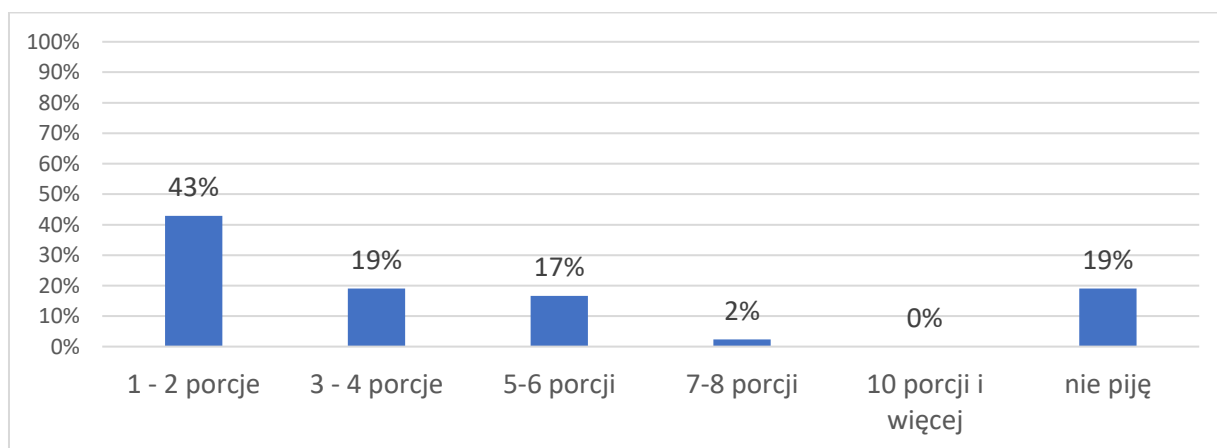

Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu interesujące były także **ilości jego jednorazowego wypicia**. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki).

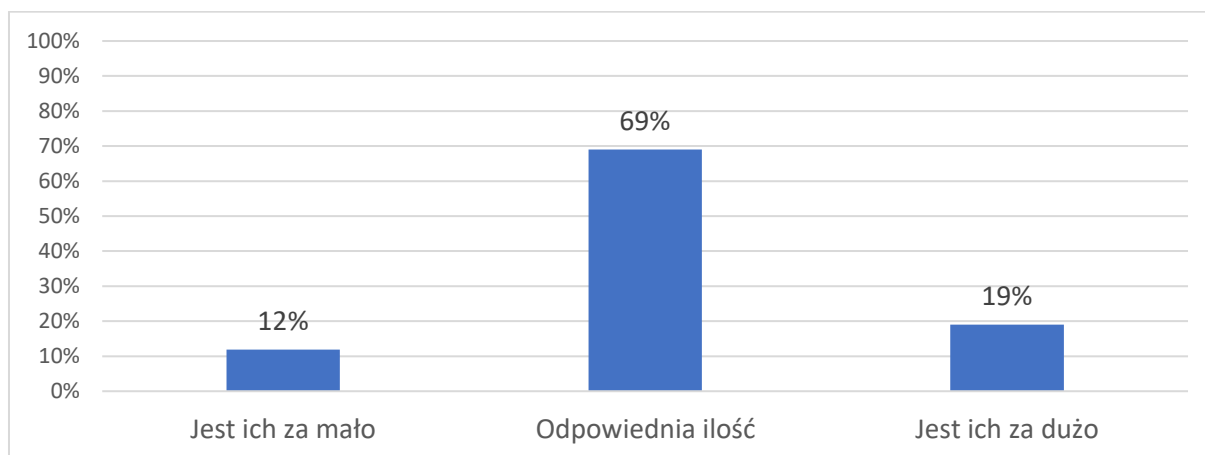
Badani zaznaczali najczęściej, że spożywają jednorazowo 1-2 porcje alkoholu- 43%. Poza tym, respondenci przyznali, że **spożywają jednorazowo 3-4 porcje alkoholu- 19%, 5-6 porcji alkoholu- 17%, lub też 7-8 porcji- 2%.** W tym pytaniu **19% ankietowanych zadeklarowało abstynencję.** Wobec tego należy uznać, że większość mieszkańców nie spożywa jednorazowo znacznych ilości alkoholu.

Wykres 5. Ilość porcji alkoholu wypijanych podczas "standardowego" picia- dorośli mieszkańcy.

Większość- 69% mieszkańców gminy Legnickie Pole uważa, że **w okolicy znajduje się odpowiednia liczba punktów**, w których można kupić alkohol. Jednocześnie, **19%** badanych twierdzi, że **lokali jest za dużo**, a **12%**, że jest ich **za mało**.

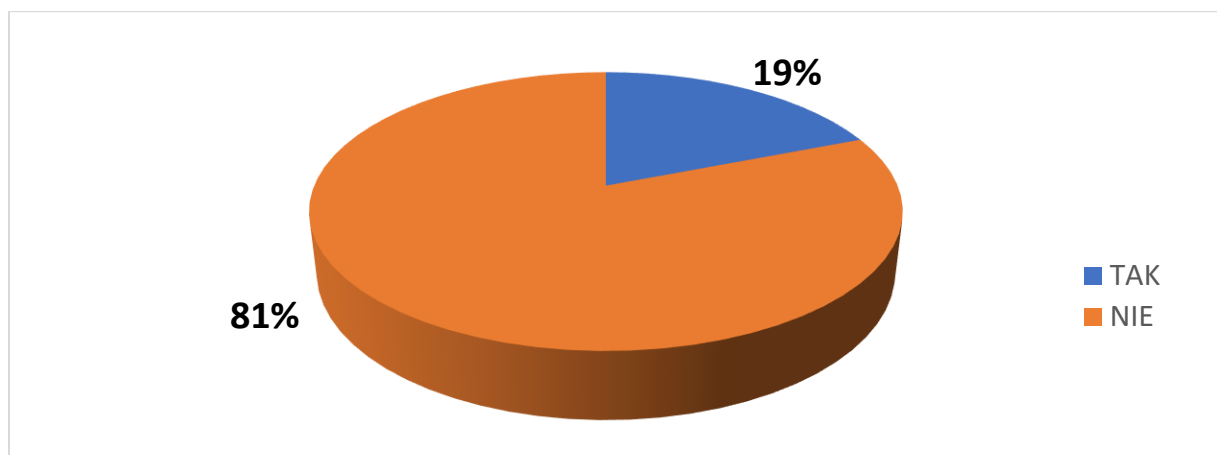
Wykres 6. Stopień dostępności lokali w gminie Legnickie Pole, w których można kupić alkohol w opinii dorosłych mieszkańców.

Co ważne, **tylko 19% badanych wie, gdzie może zgłosić się po pomoc osoba uzależniona od alkoholu. Mieszkańcy wskazywali najczęściej na Ośrodek Pomocy Społecznej.**

Wykres 7. Czy wie Pani/Pan, gdzie może zgłosić się po pomoc osoba uzależniona od alkoholu?

Następnie ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, w jakim stopniu zgadzają się z określonymi stwierdzeniami. Pierwsze ze stwierdzeń dotyczyło mitu, jakoby **alkohol zawarty w „słabszych” napojach (piwie, winie) był mniej szkodliwy niż ten zawarty w wysokoprocentowych napojach (np. w wódce)**. Wyniki świadczą o tym, że to błędne przekonanie nie jest rozpowszechnione wśród dorosłej społeczności gminy Legnickie Pole, ponieważ łącznie **tylko 7% badanych** zaznaczyło, iż **zgadza się z powyższym stwierdzeniem**. Jednocześnie **93%** respondentów uważa, że alkohol zawarty w np. piwie jest tak samo szkodliwy, jak ten zawarty w wódce.

Kolejne stwierdzenie badające postawy względem alkoholu dotyczyło dostępności i kontroli sprzedaży alkoholu. **Łącznie 69% badanych mieszkańców zgadza się ze stwierdzeniem, że „dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany”**. Poza tym, **71%** respondentów ocenia osoby pijące alkohol, jako **zagrożające lub raczej zagrożające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym**. Jednocześnie **52,4%** badanych uważa, że osoby nieletnie mają **łatwość w zakupie alkoholu w lokalnych sklepach**.

Wszyscy respondenci uważają, że kobiety w ciąży nie mogą pić bezpiecznie nawet niewielkich ilości alkoholu (100%), a zdecydowana większość, że prowadzenie samochodu po spożyciu alkoholu jest zabronione (93%). Kolejno, **95,2%** ankietowanych jest zdania, że **picie alkoholu nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych**.

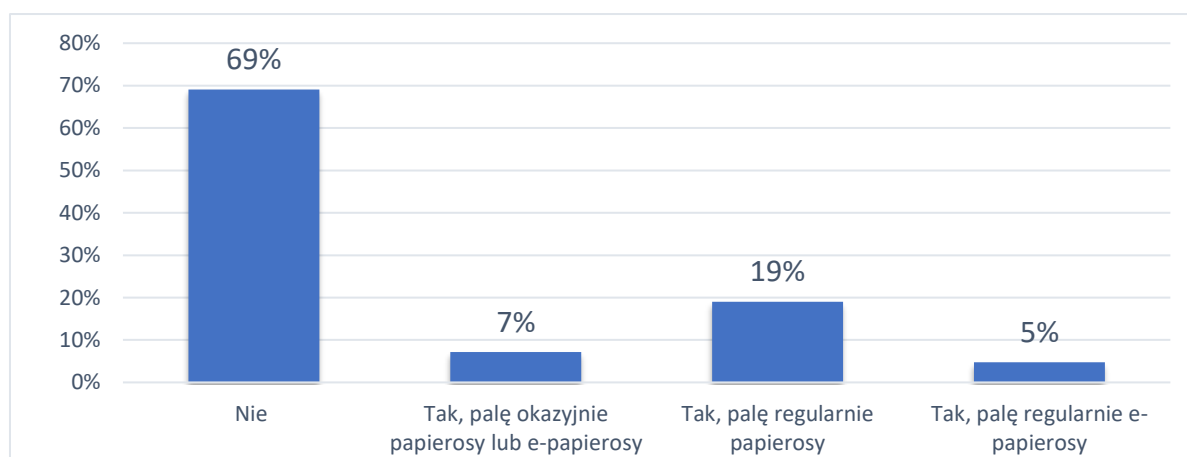
Tabela 9. Zgodność z twierdzeniami na temat alkoholu- dorośli mieszkańcy.

Twierdzenie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	0%	7%	33%	60%
Dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany.	40%	29%	24%	7%
Osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w moim środowisku lokalnym.	31%	40%	19%	10%
Osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.	23,8%	28,6%	28,6%	19%
Picie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych	2,4%	2,4%	26,2%	69,1%
Prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne.	5%	2%	7%	86%
Kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.	0%	0%	5%	95%

Substancje uzależniające: nikotyna

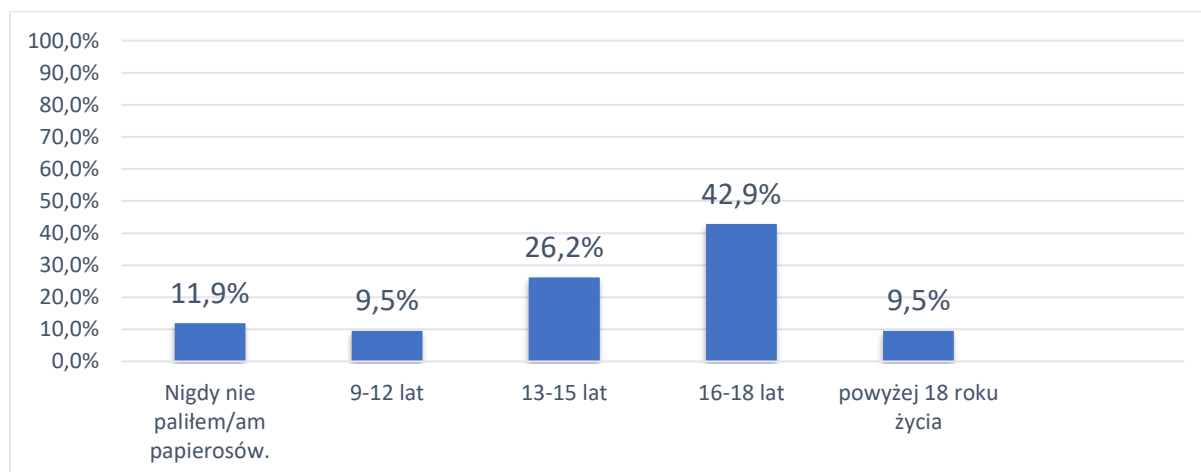
W ciągu ostatnich lat można zaobserwować tendencję do zmniejszania się ilości osób palących papierosy. Większość mieszkańców- **69%** odpowiedziało, że **nie pali papierosów, ani e-papierosów**. Natomiast **19%** respondentów **pali regularnie papierosy**, a **5%** **pali regularnie e-papierosy**. Pozostałe **7%** **pali okazynie papierosy lub e-papierosy**. Wobec tego należy uznać, że palenie wyrobów papierosowych nie jest wśród dorosłych mieszkańców popularnym nałogiem.

Wykres 8. Czy pali Pan/Pani papierosy lub e-papierosy?

Jeżeli chodzi o wiek inicjacji nikotynowej, to **42,9%** respondentów przyznało, że **pierwszy raz zapalili papierosa w wieku pomiędzy 16 a 18 rokiem życia**. Poza tym, **26,2%** deklaruje, że **pierwszy raz paliło papierosy w wieku pomiędzy 13 a 15 lat**, **9,5%** **pomiędzy 9 a 12 rokiem życia**, a kolejne, **9,5%** wskazało, że **inicjacja nikotynowa miała miejsce, gdy byli już pełnoletni**. Pozostałe **11,9%** mieszkańców zaznaczyło, że **nigdy dotąd nie paliło papierosów**.

Wykres 9. Wiek inicjacji nikotynowej- dorośli mieszkańcy.

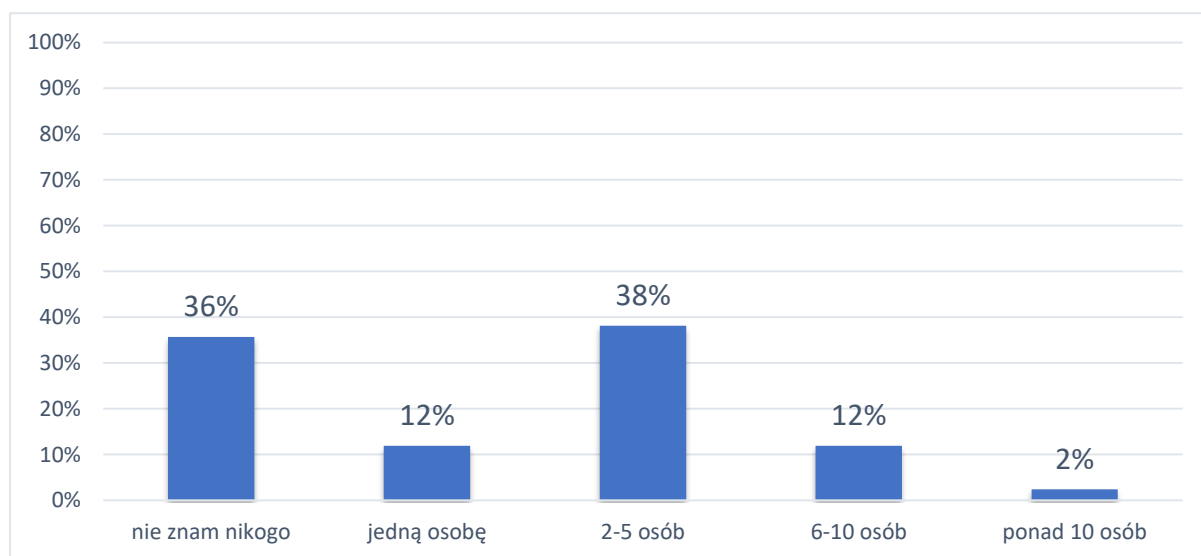
Substancje psychoaktywne: narkotyki i dopalacze

Według danych z badań populacyjnych odsetek osób, które miały kontakt z narkotykami w ciągu ostatniego roku w Polsce jest 16 razy niższy od odsetka osób mających kontakt z alkoholem. Używanie alkoholu w ciągu ostatniego roku odnotowano na poziomie 89,7% (badanie z 2014 roku), podczas gdy w przypadku narkotyków odsetek wyniósł 5,4% (dane dla osób w wieku 15-64 lata)¹¹.

Nieco ponad 1/3 mieszkańców gminy Legnickie Pole- 36% twierdzi, że nie ma w swoim otoczeniu osób, które przyjmują narkotyki lub dopalacze. Jednocześnie, 12% respondentów zna jedną osobę, 38% zna od 2 do 5 osób, 12% zna od 6 do 10 osób, a 2% zna ponad 10 osób zażywających owe substancje odurzające.

Badani wskazywali, że największą popularność w ich środowisku lokalnym ma marihuana oraz haszysz- 40,5% ankietowanych zna osoby zażywające owe substancje.

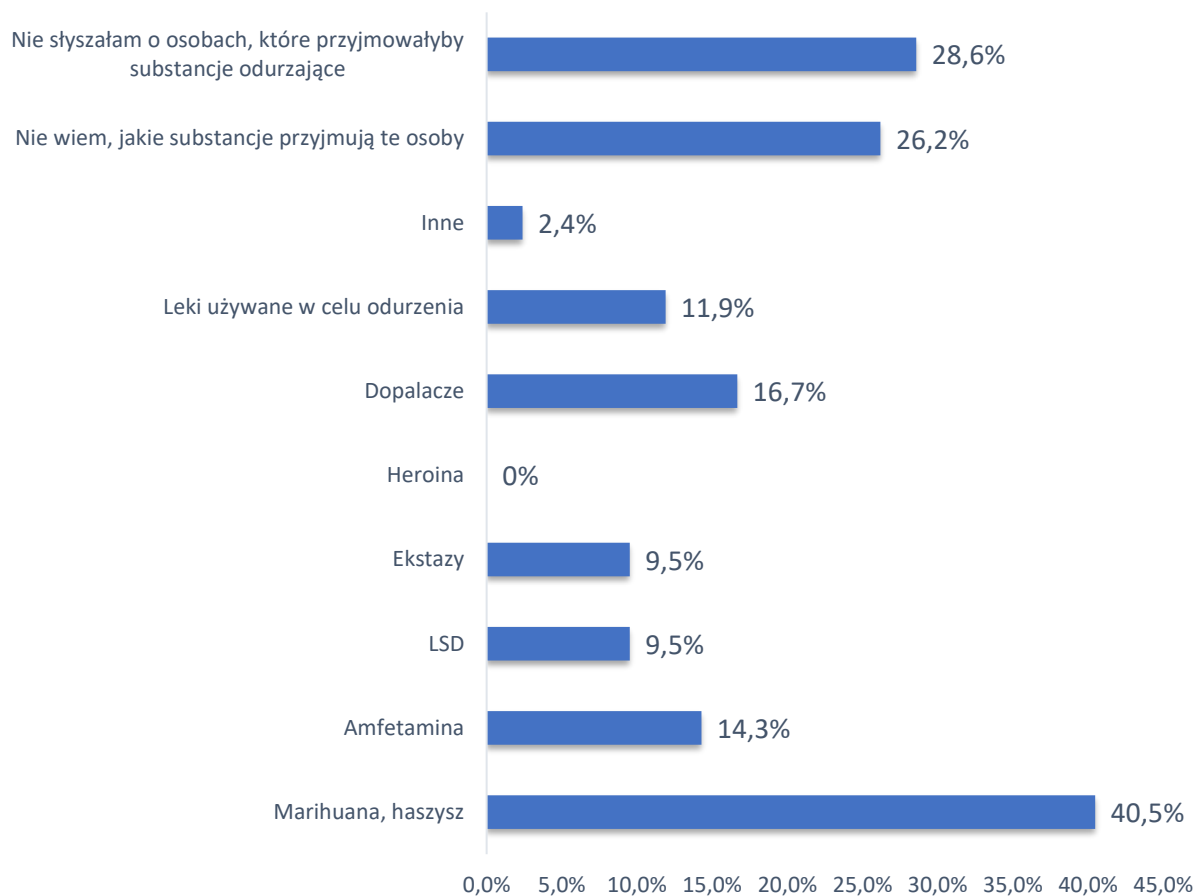
Wykres 10. Ile zna Pan/Pani osób (osobiście lub „ze słyszenia”), które przyjmują substancje odurzające (narkotyki lub dopalacze)?

¹¹ Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, *Raport o stanie narkomanii w Polsce- 2019*, Warszawa 2019.

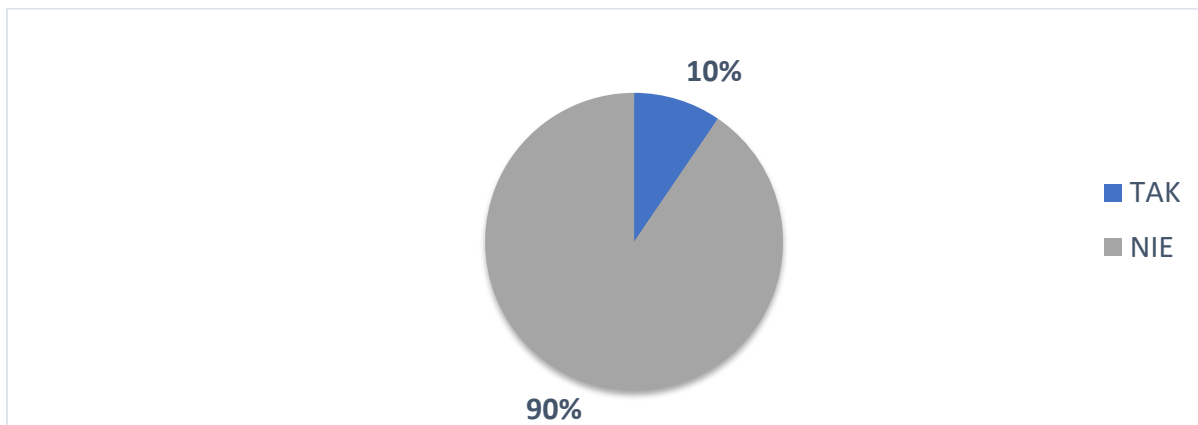

Wykres 11. Jakie substancje odurzające są najczęściej przyjmowane przez osoby, które znasz (pytanie wielokrotnego wyboru)?

Większość respondentów (90%) wskazało, że nie wie, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze. Aczkolwiek 10% badanych posiada taką wiedzę. Ankietowani nie podali jednak źródła.

Wykres 12. Czy wie Pan/ Pani, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze?

Hazard

Przez wiele lat uzależnienie kojarzone było jedynie z zażywaniem substancji psychoaktywnych, jednakże coraz częściej kojarzy się ono również z czynnościami. Uzależnienie behawioralne określa takie formy zachowań, które nie są związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, ale z wykonywaniem pewnych czynności (hazard, zakupy, granie w gry itp.), a ich specyfiką jest m.in. utrata kontroli nad tymi zachowaniami czy czynnościami.

Formalnie, do grupy tych zaburzeń możemy zaliczyć jedynie zaburzenie uprawiania hazardu, ponieważ od maja 2013 (data opublikowania klasyfikacji DSM-V) występuje ono w klasyfikacji zaburzeń psychicznych Amerykańskiego Towarzystwa Psychiatrycznego.

Hazard patologiczny, jak i zaburzenie uprawiania hazardu, można zdefiniować jako niekontrolowaną potrzebę (przymus) uprawiania hazardu, która z czasem staje się coraz silniejsza i upośledza funkcjonowanie jednostki – prowadzi do problemów natury osobistej, społecznej i zawodowej. Większość osób, które uprawiają hazard, można zaliczyć do graczy rekreacyjnych, którzy grę traktują jako jedną z wielu rozrywek i są w stanie kontrolować zachowanie związane z graniem (np. przestać grać po kolejnej przegranej).

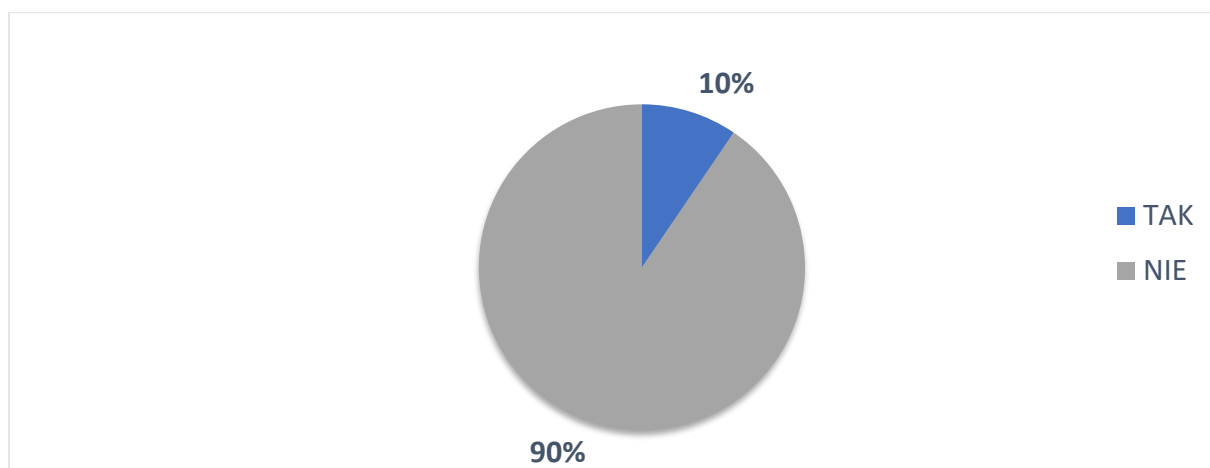
Projekt badawczy „Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących hazardu i innych uzależnień behawioralnych – edycja 2018/2019” realizowany był od marca 2018 r. do maja 2019 r. przez Fundację Centrum Badania Opinii Społecznej. Badanie to było powtórzeniem projektu zrealizowanego w latach 2011/2012 oraz w latach 2014/2015. W celu zmierzenia skali uzależnienia od hazardu w Polsce w 2019 roku zapytano badanych, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem grali w jakieś gry na pieniądze. Respondentom przedstawiono listę dziesięciu różnych gier – o każdej mieli powiedzieć, czy w nią grali i jak często. Na tej podstawie wyodrębniono dwie kategorie osób – niegrających i grających (w dalszej części raportu zwanych „graczami”). Niegrający to osoby, które zadeklarowały, że w ciągu ostatniego roku nie grały ani razu w żadną z wymienionych na liście gier. Odsetek tzw. graczy otrzymano przez odjęcie od 100% odsetka niegrających. Gracze są to zatem osoby, które zagrały na pieniądze przynajmniej raz w ciągu roku przed badaniem w przynajmniej jedną z gier wymienionych na liście. Niegrający stanowili 62,9% ogółu Polaków w wieku 15+, zaś gracze na pieniądze 37,1%. W porównaniu z rokiem 2015 odsetek graczy wzrósł o 2,9 punktu procentowego. Polacy najczęściej grają w gry Totalizatora Sportowego (27,4,0%). Na drugim miejscu ze znacznie słabszym wynikiem,

plasują się zdraпки (16,3,0%), loterie/konkursy SMS-owe (6,3%) oraz automaty do gier z tzw. niskimi wygranymi – gra w nie 3,8% obywateli naszego kraju w wieku 15+. W porównaniu z 2015 rokiem ranking popularności poszczególnych gier nie uległ zasadniczym zmianom. Możemy mówić o zwiększeniu się odsetka grających w zdraпки (o 2,9% punktu procentowego) oraz spadku popularności loterii i konkursów SMS-owych¹².

Zapytaliśmy zatem badanych o to, czy kiedykolwiek grali w gry internetowe, w których można wygrać pieniądze (np. poker). **Zdecydowana większość respondentów-90% wskazało, że nie grali nigdy w tego rodzaju gry.** Uzależnienie od gier hazardowych jest zatem wśród dorosłych mieszkańców gminy Legnickie Pole na niskim poziomie ryzyka.

Wykres 13. Czy kiedykolwiek grał Pan/Pani w gry internetowe, w których można wygrać pieniądze (np. poker)?

Wśród przyczyn podejmowania gier hazardowych dominują motywy finansowe oraz rozrywkowe. U podstaw gry ryzykownej i patologicznej leży także chęć odegrania się, przebywanie w środowisku graczy oraz chęć zredukowania stresu.

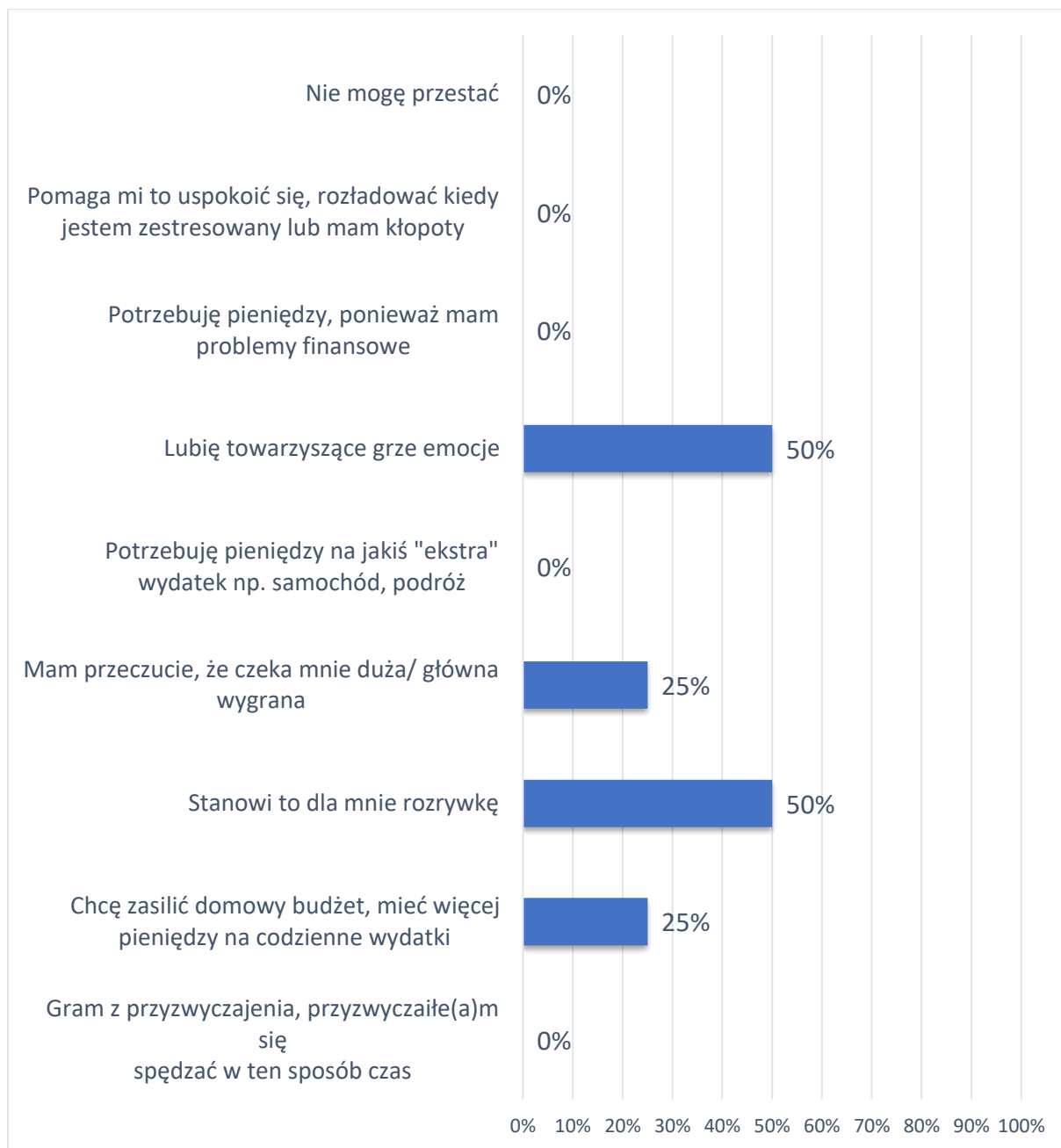
Mieszkańcy gminy Legnickie Pole wskazywali najczęściej, że grają w gry na pieniądze, ponieważ stanowi to dla nich rozrywkę (50%) oraz dlatego, że lubią towarzyszące grze emocje (50%)¹³. Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia wykres na następnej stronie.

¹² Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej, *Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących hazardu i innych uzależnień behawioralnych – edycja 2018/2019*, Warszawa 2019, s. 153.

¹³ Odsetki dotyczą badanych, którzy grali w gry na pieniądze.

Wykres 14. Dlaczego grywa Pan(i) w gry na pieniądze? Proszę wskazać wszystkie istotne dla Pana(i) powody.

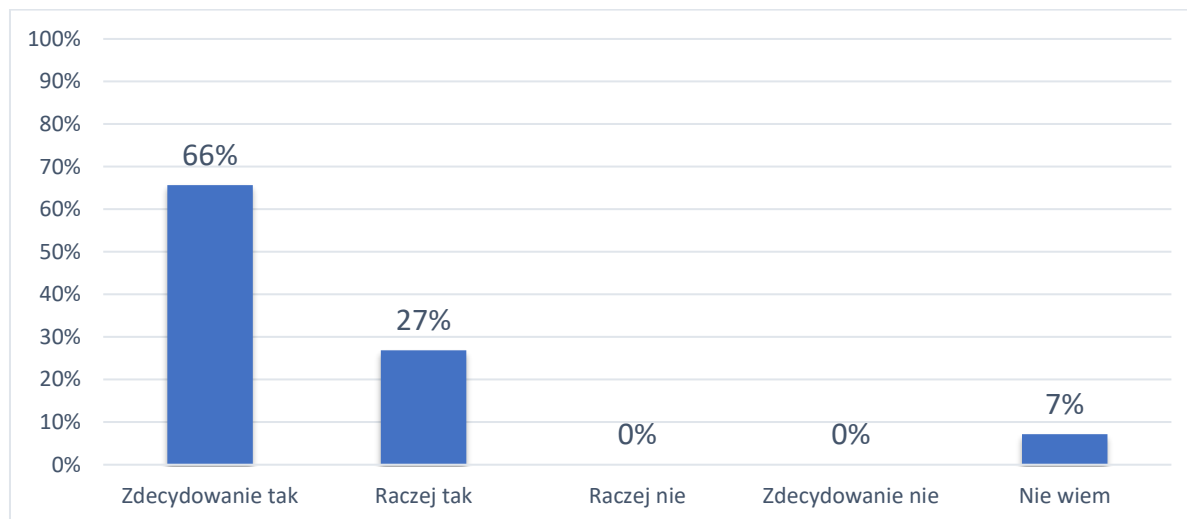
Uzależnienie od hazardu jest uznawane za przewlekłe i niewyleczalne schorzenie. Oznacza to, że powrót hazardzisty do bezpiecznego grania jest niemożliwy, zawsze wymknie się ono spod kontroli nawet, gdy przerwa w graniu była stosunkowo długa. Abstynencja od grania, nawet relatywnie długa, nie jest dowodem na wyleczenie i brak choroby. Uzależnienie od hazardu wymaga kompleksowego leczenia psychoterapeutycznego (psychoterapia indywidualna, rodzinna) i być może włączenia psychiatrycznego leczenia farmakologicznego.

Podobnie, jak w przypadku uzależnienia od alkoholu, tu również występuje mechanizm współuzależnienia rodziny jako skutek uzależnienia członka rodziny.

Większość (93%)¹⁴ mieszkańców gminy Legnickie Pole ma świadomość, że zbyt częste granie w gry hazardowe prowadzi do uzależnienia. Jednakże 7% wskazało, że nie wie, czy można uzależnić się od gier na pieniądze.

Wykres 15. Czy Pana(i) zdaniem, można uzależnić się od gier na pieniądze?

Potrzeba realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień w opinii mieszkańców gminy Legnickie Pole

Przez wiele lat uzależnienie kojarzone było jedynie z zażywaniem substancji psychoaktywnych, jednakże coraz częściej kojarzy się ono również z czynnościami. Uzależnienie behawioralne określa takie formy zachowań, które nie są związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, ale z wykonywaniem pewnych czynności (hazard, zakupy, granie w gry itp.), a ich specyfiką jest m.in. utrata kontroli nad tymi zachowaniami czy czynnościami.

W pierwszej kolejności respondenci zostali poproszeni o ocenę rozpowszechnienia niektórych z uzależnień (zarówno uzależnień od substancji, jak i uzależnień behawioralnych) w środowisku lokalnym. Przyjętą w tych badaniach miarą ważności różnych problemów jest odsetek mieszkańców, którzy wskazują dany problem, jako bardzo powszechny i dość powszechny. Uzyskane wyniki pozwalają stwierdzić, że **mieszkańcy gminy Legnickie Pole za najbardziej rozpowszechnione uzależnienia w środowisku lokalnym uznali nikotynizm**

¹⁴ Suma odpowiedzi zdecydowanie tak oraz raczej tak.

(86%), alkoholizm (76%) oraz siecioholizm (74%). Tabela 10 przedstawia rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Tabela 10. Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców.

	<i>Bardzo powszechne</i>	<i>Dość powszechne</i>	<i>Dość rzadkie</i>	<i>Bardzo rzadkie</i>	<i>Nie występują</i>
Alkoholizm	36%	40%	10%	12%	2%
Narkomania	4,8%	28,6%	33,3%	23,8%	9,5%
Nikotynizm	55%	31%	10%	2%	2%
Zakupoholizm	17%	24%	38%	19%	2%
Pracoholizm	7%	26%	50%	12%	5%
Secioholizm	38%	36%	19%	5%	2%
Uzależnienie od hazardu	2%	19%	36%	29%	14%
Zaburzenia odżywiania	7%	10%	33%	33%	17%

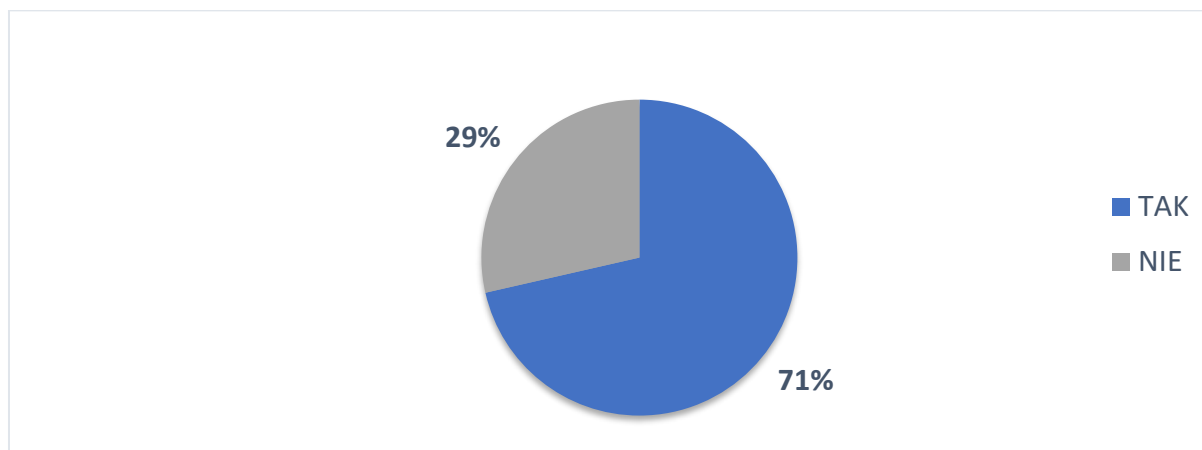
Mieszkańcy gminy Legnickie Pole zostali zapytani o to czy widzą potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień oraz o to, jakie działania w tym obszarze są w ich opinii najbardziej potrzebne.

Jak wynika z przeprowadzonych badań większość mieszkańców- **71% dostrzega potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień.** Pośrednio świadczyć to może o wysokim poziomie wiedzy mieszkańców na temat tego, jak istotne jest ograniczanie rozmiarów uzależnień oraz zapobieganie różnorodnym szkodom zdrowotnym i społecznym, które są z nimi związane, takim jak: groźne choroby i infekcje, wypadki drogowe, zatrucia i przedawkowania, uzależnienia, niepełnosprawność, marginalizacja, konflikty z prawem, problemy młodych ludzi w uzyskaniu zatrudnienia, akty agresji, problemy w relacjach z innymi, problemy w nauce i inne destrukcyjne lub szkodliwe czyny popełniane pod wpływem substancji psychoaktywnych oraz w związku z nimi.

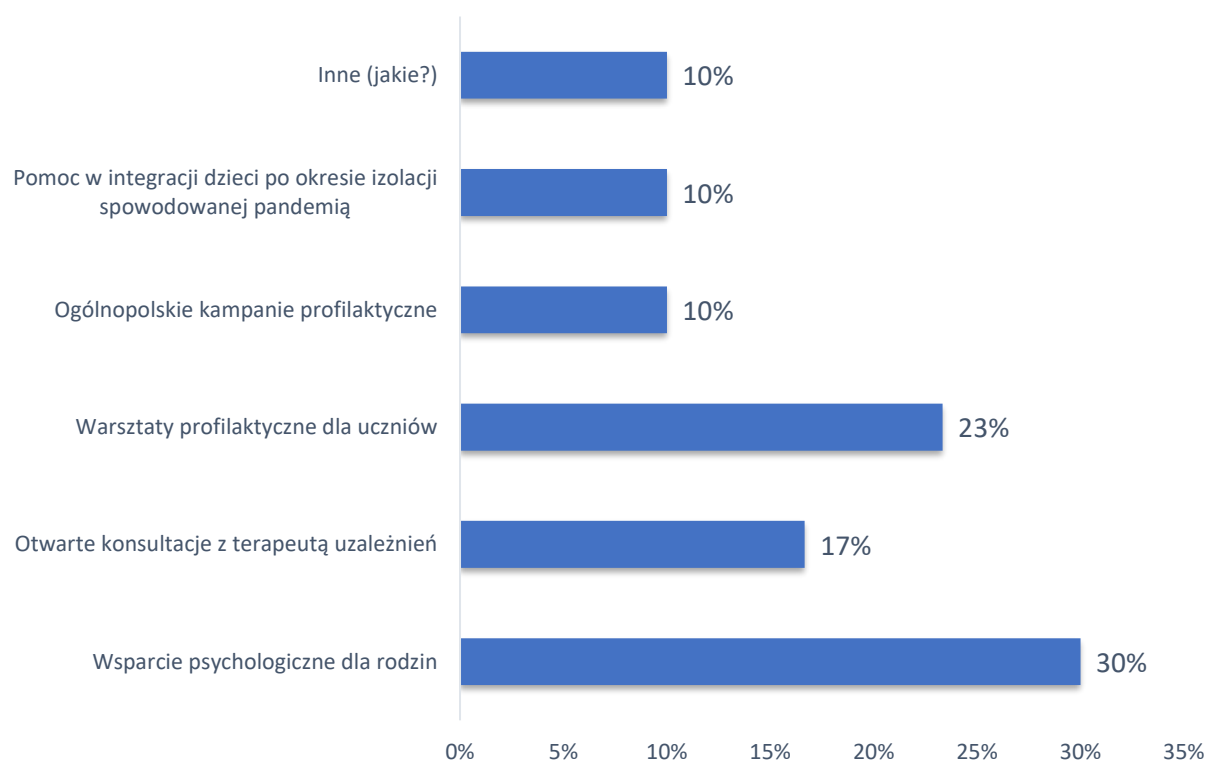

Badani, którzy widzą potrzebę prowadzenia działań z zakresu profilaktyki uzależnień wskazywali najczęściej, że najbardziej istotne jest organizowanie wsparcia psychologicznego dla rodzin (30%), warsztatów profilaktycznych dla uczniów (23%) oraz otwartych konsultacji z terapeutą uzależnień (17%)¹⁵.

Wykres 16. Czy dostrzega Pan/Pani potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień?

Wykres 17. Jakie działania w tym zakresie są Pana/Pani zdaniem najbardziej potrzebne?

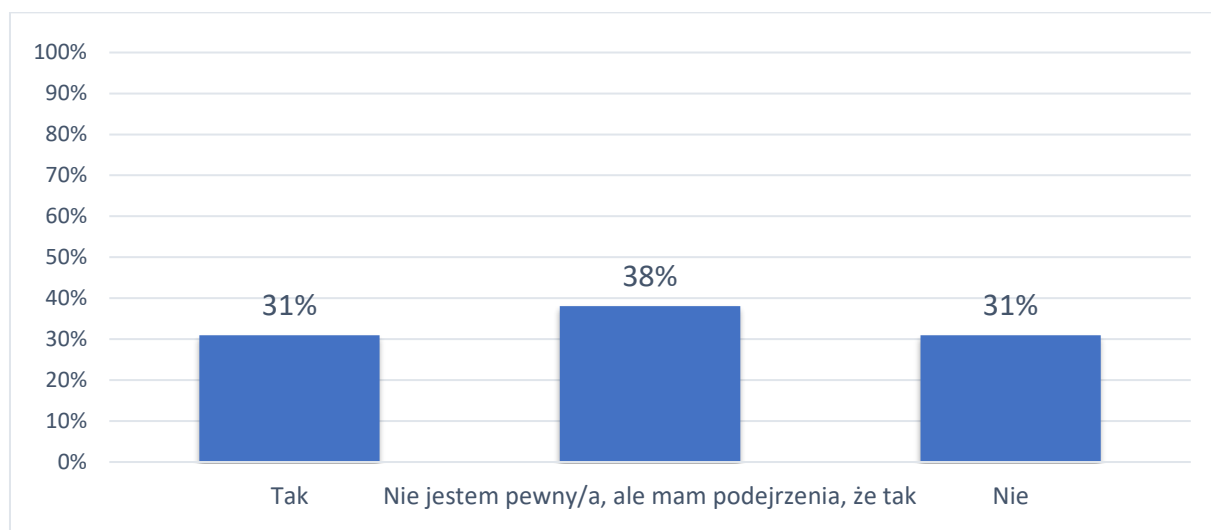
¹⁵ Odsetki dotyczą respondentów, którzy dostrzegają potrzebę prowadzenia działań z zakresu profilaktyki uzależnień

Przemoc w rodzinie

Według badań przeprowadzonych w 2019 roku z deklaracji badanych wynika, że w zdecydowanej większości rodzin zdarzają się nieporozumienia i konflikty (71%), przy czym w większości dochodzi do nich bardzo rzadko (54%), natomiast w co szóstą (17%) kłótnie wybuchają przynajmniej kilka razy w miesiącu. W ciągu ostatnich siedmiu lat częstość występowania konfliktów w rodzinach w zasadzie się nie zmieniła. Dom – obok pracy, szkoły oraz ulic poza najbliższą okolicą – jest miejscem, gdzie najwięcej osób doświadczyło przemocy (według deklaracji po 8%). Niewiele mniej ankietowanych przyznało, że padło jej ofiarą w najbliższej okolicy (7%). Nieco rzadziej ankietowali zetknęli się z agresją w restauracji, kawiarni, na dyskotekę (5%), w środkach komunikacji – pociągu, autobusie, tramwaju, taksówce (5%) lub w innych miejscach (4%)¹⁶. Wyniki te zbliżone do danych sprzed 3 lat, kiedy CBOS realizował podobne badania. Przemoc, zarówno ta fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej społeczności. Jest to zjawisko niezwykle trudne do zbadania, ponieważ osoby doświadczające przemocy w różny sposób zniekształcają swoje doświadczenia, np. racjonalizując zachowanie sprawcy lub go usprawiedliwiając.

31% mieszkańców gminy Legnickie Pole wskazało, że nie ma w swoim otoczeniu osób doświadczających przemocy w rodzinie. Aczkolwiek, tyle samo- 31% respondentów zaznaczyło, że zna takie osoby, a 38% ma podejrzenia, że zjawisko przemocy w rodzinie jest obecne w ich otoczeniu.

Wykres 18. Czy w Pana/Pani otoczeniu są osoby (znane osobiście lub "ze słyszenia") doświadczające przemocy w rodzinie?

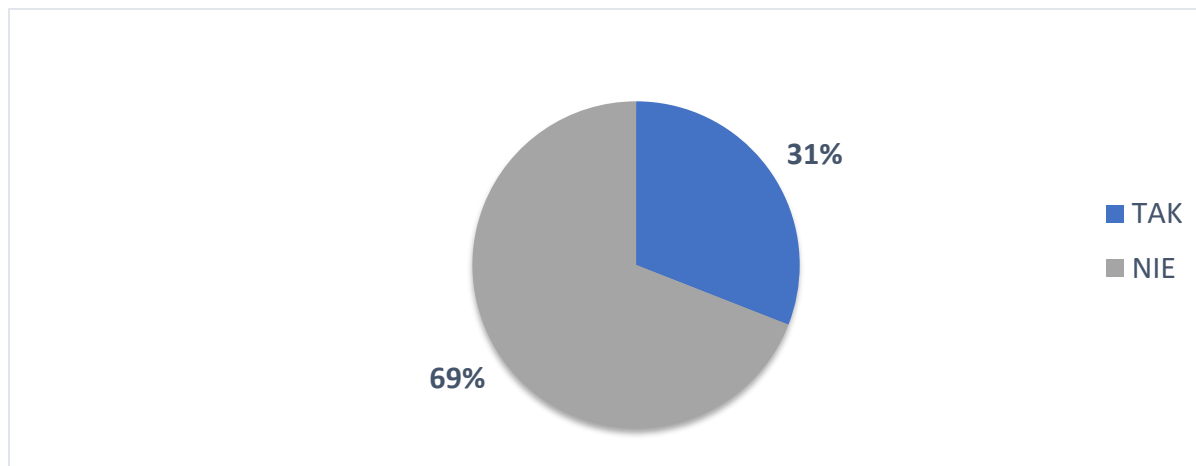

¹⁶ CBOS, *Komunikat z badań: Przemoc i konflikty w domu*, Warszawa, kwiecień 2019

Ponadto, niespełna 1/3 badanych- **31% wie, gdzie w okolicy może uzyskać pomoc ofiara przemocy domowej.** Ankietowani wskazywali zazwyczaj na Policję oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Wykres 19. Czy wie Pan/Pani, gdzie może uzyskać pomoc ofiara przemocy w Pana/Pani rejonie zamieszkania?

W dalszej części ankiety badane były przekonania dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w społeczności lokalnej mity.

Większość ankietowanych- 90,5% zdecydowanie lub raczej zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną.

W społeczeństwie jest obecne przekonanie, że przemoc zdarza się tylko w tzw. „złych domach” – tylko **12%** mieszkańców gminy Legnickie Pole jest skłonny **myśleć w ten sposób o przemocy w rodzinie.** Łącznie wszyscy respondenci zgadzają się ze stwierdzeniem, że **ofiara przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.**

Powinnością każdego człowieka jest reagowanie na krzywdę drugiej osoby. Tylko **2% uważa, że przemoc w rodzinie to prywatna sprawa i nikt nie powinien się wtrącać.** Poza tym **93% jest zdania, że Policja ma obowiązek interweniować w sprawach rodzinnych.** Kolejno, żaden z ankietowanych nie zaznaczył, że o przemocy można mówić tylko wówczas, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary.

Szczegółowy rozkład odpowiedzi przedstawia tabela na następnej stronie.

Tabela 11. Przekonania dotyczące przemocy.

<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowanie prawdziwe</i>	<i>Raczej prawdziwe</i>	<i>Raczej nieprawdziwe</i>	<i>Zdecydowanie nieprawdziwe</i>
Przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol.	54,8%	35,7%	9,5%	0%
Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego.	2%	10%	33%	55%
Ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.	74%	26%	0%	0%
Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać.	0%	2%	17%	81%
Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary.	0%	0%	7%	93%
Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych.	5%	2%	7%	86%

PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY

Metodologia

Badania w placówkach oświatowych przeprowadzono przy zastosowaniu techniki CAWI. Jest to technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej.

Cel badania

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była:

- ✓ analiza postaw i przekonań wobec alkoholu;
- ✓ analiza postaw i przekonań wobec wyrobów papierosowych;
- ✓ analiza postaw i przekonań wobec narkotyków;
- ✓ zbadanie środowiska szkolnego i rodzinnego uczniów;
- ✓ zbadanie niektórych problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi.

Charakterystyka grupy badanej

W badaniu wzięli uczniowie klas 4-6 oraz klas 7-8 ze szkół podstawowych w gminie Legnickie Pole. Łącznie w badaniu wzięło udział 94 uczniów.

Tabela 12. Liczebność badanej grupy- uczniowie.

Szkoły podstawowe 4 – 6	44
Szkoły podstawowe 7 – 8	50
ŁĄCZNIE	94

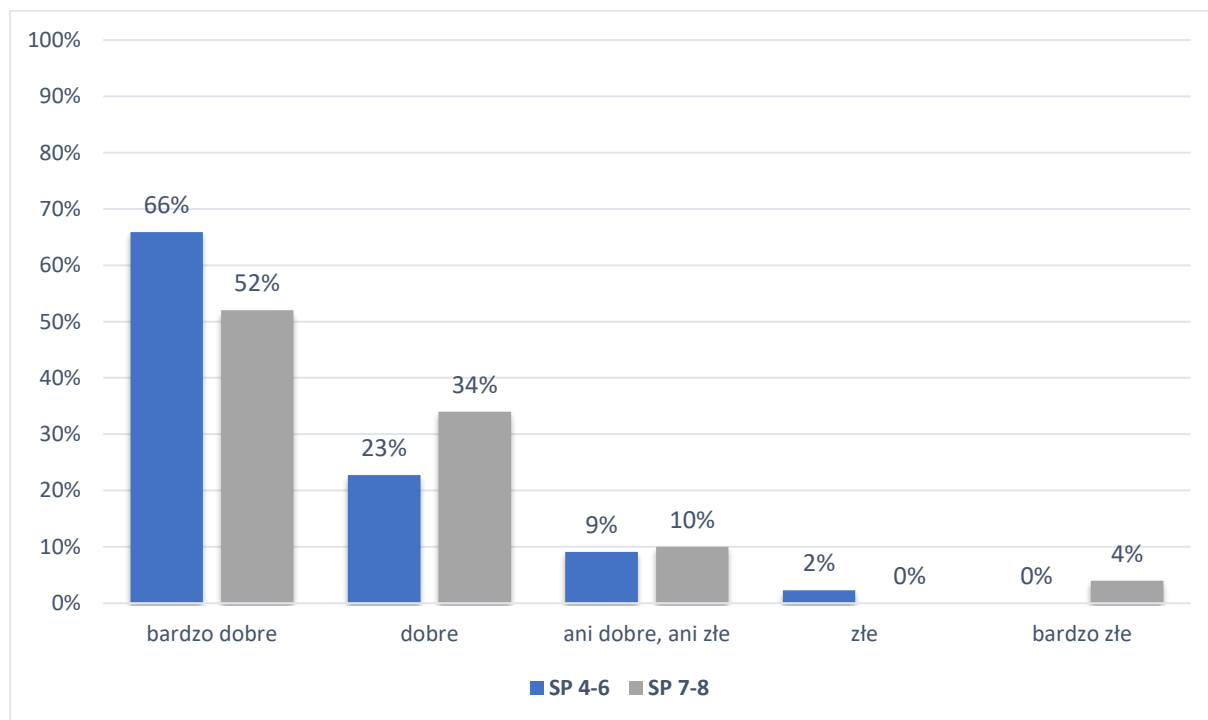
Wyniki badań

Relacje z rodzicami, nauczycielami oraz rówieśnikami

Rozwijanie pozytywnych relacji międzyludzkich w okresie dorastania jest jednym z kluczowych elementów sprzyjających skuteczności programów profilaktycznych. Czynnikiem chroniącym przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży są niewątpliwie dobre relacje z osobami dorosłymi, którzy stanowić mogą dla nich oparcie i źródło wiedzy.

Uczniowie w gminie Legnickie Pole deklarują w zdecydowanej większości bardzo dobre lub dobre relacje z opiekunami: SP 4-6: łącznie 89%; SP 7-8: łącznie 86%. Pozytywne relacje rodzinne i umiejętne postępowanie wychowawcze rodziców jest jednym z silniejszych czynników chroniących dorastające dzieci przed angażowaniem się w zachowania ryzykowne/problemowe.

Wykres 20. Ocena relacji z rodzicami, opiekunami.

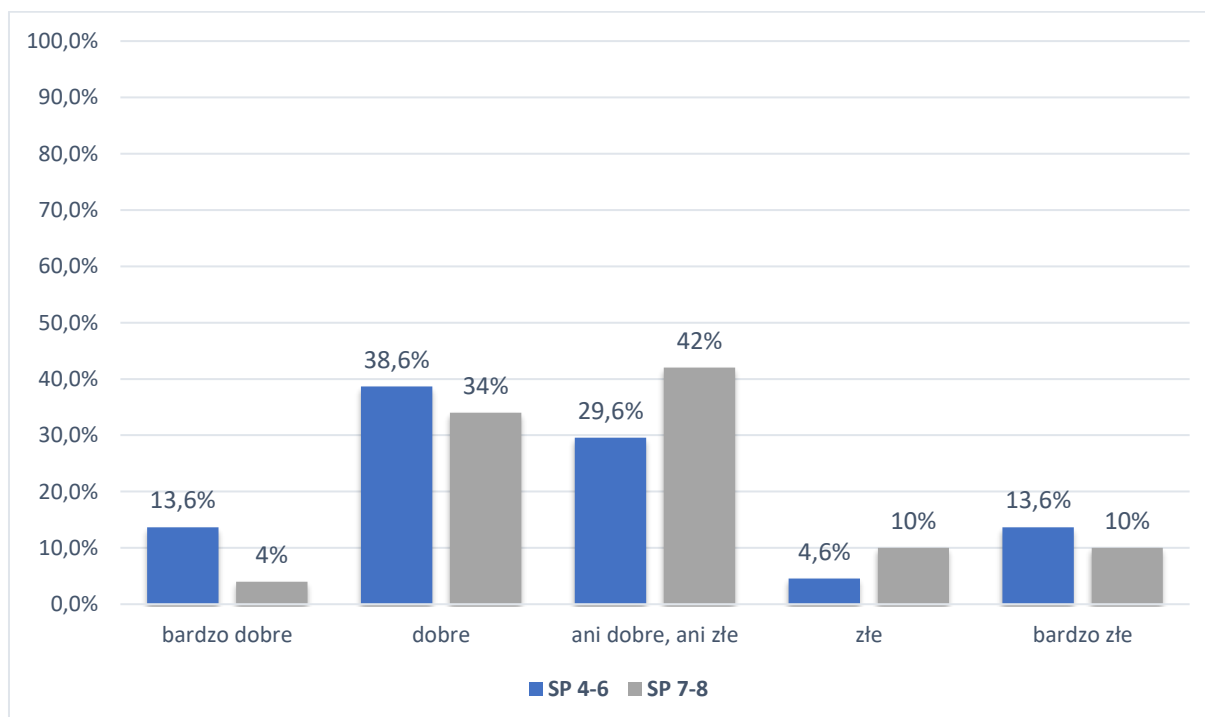
Klimat szkoły jest jednym z tych elementów środowiska społecznego, które w istotny sposób mogą modyfikować procesy socjalizacyjne i rozwojowe. Wiele badań wskazuje na to, że pozytywny klimat szkoły należy do istotnych czynników wspierających karierę szkolną dzieci i młodzieży, a także należy do czynników chroniących przed zachowaniami ryzykownymi. Dobry klimat w szkole sprzyja przystosowaniu uczniów do wymagań i obowiązków szkolnych; wiąże się z lepszymi wynikami w nauce, wyższą motywacją

do uczenia się, większym zaangażowaniem uczniów w pracę na lekcjach, wyższymi wskaźnikami frekwencji oraz mniejszymi wskaźnikami „wypadania” uczniów z systemu szkolnego. Badacze przedmiotu wskazują także na związki dobrego klimatu szkoły z korzystnymi postawami uczniów wobec szkoły, wobec działalności prospołecznej w szkole, a także z zadowoleniem z siebie i poczuciem własnej wartości. Dodatkowo, wyniki badań mówią o tym, że postrzeganie przez uczniów swoich związków ze szkołą i z nauczycielami jako przeważnie pozytywnych jest związane z mniejszym rozpowszechnieniem zachowań ryzykownych młodzieży, w tym: używania substancji psychoaktywnych, stosowania przemocy, ryzykownych zachowań seksualnych oraz zaburzeń emocjonalnych i zachowania¹⁷.

Ważnym elementem relacji uczniów ze szkołą jest jakość kontaktów z nauczycielami. Jak wynika z przeprowadzonych badań, **53,2% uczniów klas 4-6 oraz 38% uczniów klas 7-8 oceniło relacje z nauczycielami, jako bardzo dobre i dobre. Z kolei 29,6% młodszych i 42% starszych badanych wskazało, że relacje te nie są ani dobre, ani złe.** Należy jednak zauważyć, że łącznie **18,2% uczniów klas 4-6 oraz 20% uczniów klas 7-8 oceniło je jako złe lub nawet bardzo złe.**

Wykres 21. Ocena relacji z nauczycielami.

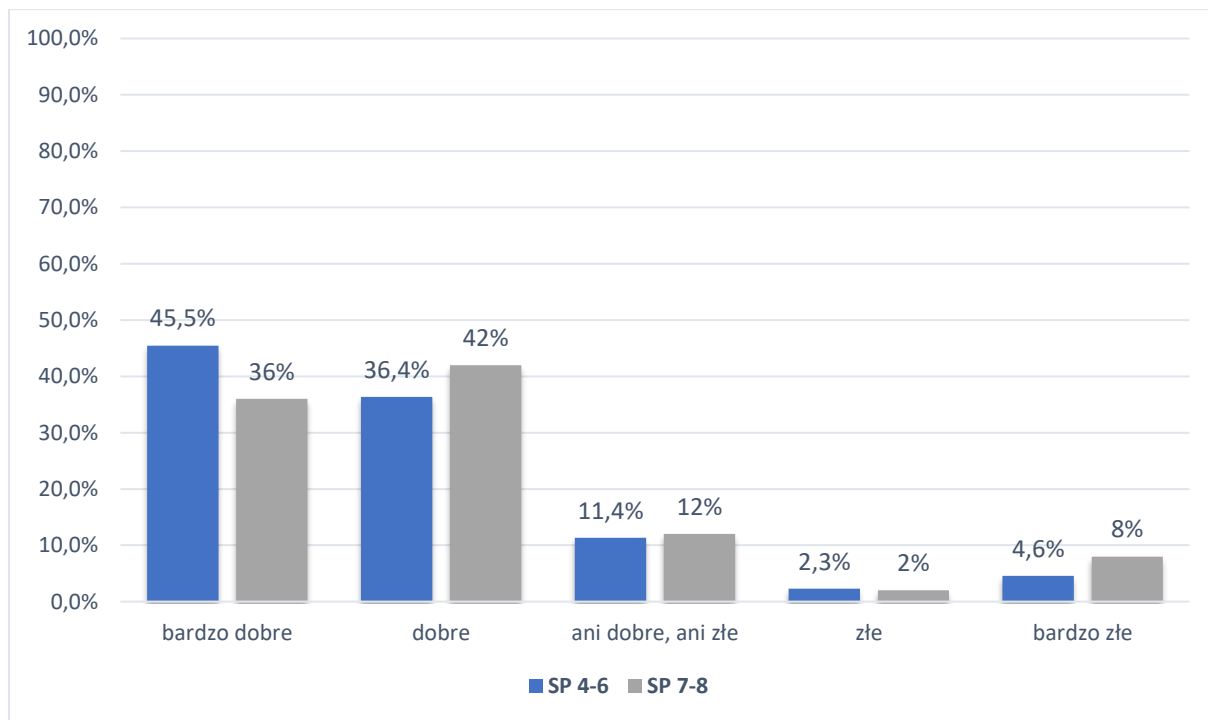

¹⁷ K. Ostaszewski, *Zachowania ryzykowne młodzieży w perspektywie mechanizmów resilience*, Warszawa 2014.

Kolejnym istotnym elementem są relacje z rówieśnikami- uczniowie z gminy Legnickie Pole relacje z rówieśnikami oceniają w większości bardzo dobrze lub dobrze- SP 4-6: łącznie 87,5%; SP 7-8: łącznie 78%.

Wykres 22. Ocena relacji z rówieśnikami.

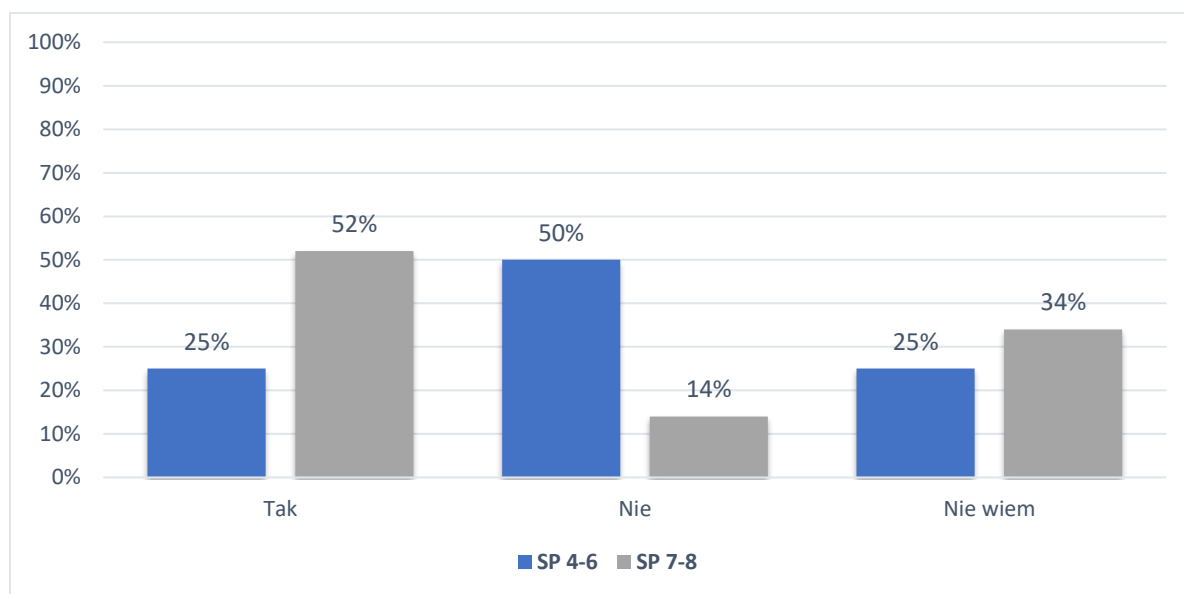
Powyższe wyniki wskazują na korzystną atmosferę wychowawczą oraz przyjazne środowisko szkolne w gminie Legnickie Pole, co stanowi niezwykle istotny czynnik chroniący przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży.

Substancje psychoaktywne: Alkohol

Ekspansja i globalizacja mediów i rynków w dużym stopniu kształtuje poglądy i wartości młodzieży, jej wybory i zachowania. Młodzi ludzie w obecnej rzeczywistości mają więcej swobody, większe możliwości i częściej dysponują własnymi środkami pieniężnymi. Jednocześnie, grupa ta jest coraz bardziej narażona na oddziaływanie presji zewnętrznej, technik sprzedaży i marketingu, których agresywność w odniesieniu do towarów konsumpcyjnych i potencjalnie szkodliwych substancji, takich jak alkohol i inne substancje psychoaktywne, stale rośnie.

W pierwszej kolejności uczniowie zostali poproszeni o subiektywną ocenę, czy ich rówieśnicy spożywają alkohol. **25% uczniów klas 4-6** oraz już **52% uczniów klas 7-8 przyznało, że ich rówieśnicy piją alkohol.**

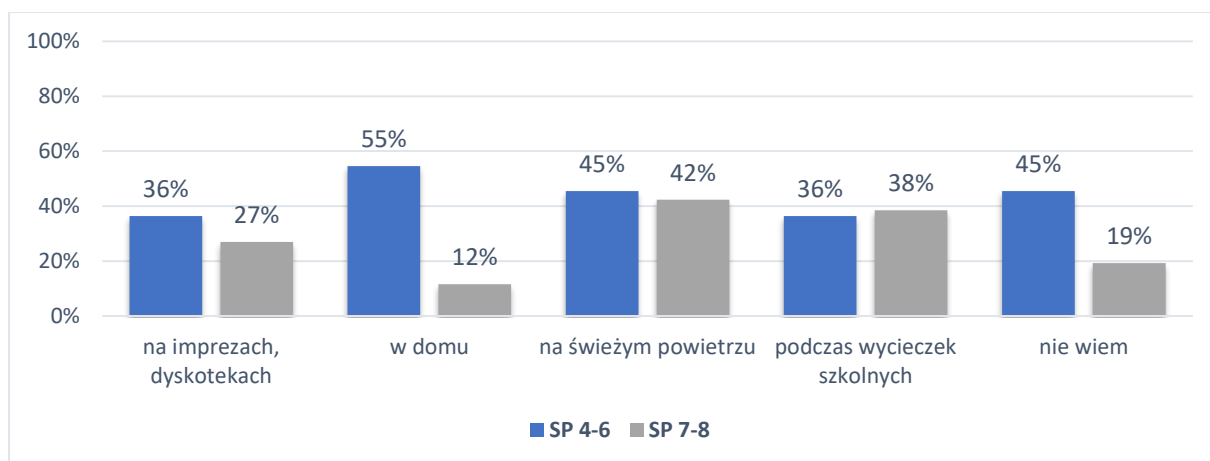
Wykres 23. Czy Twoim zdaniem osoby w Twoim wieku piją alkohol?

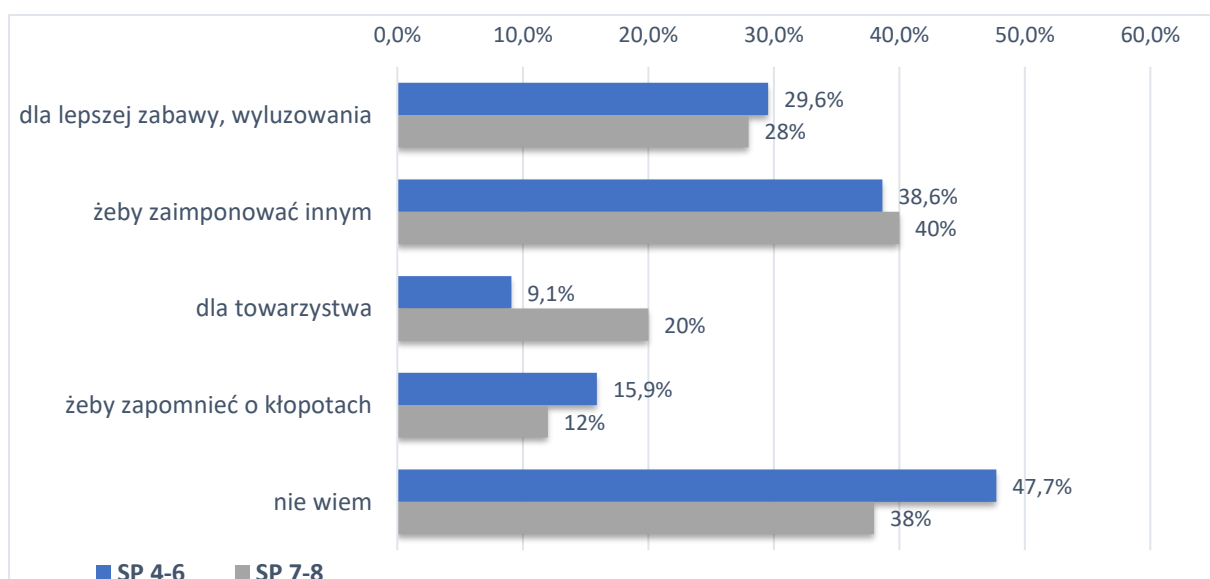
Następnie badanych zapytano o to, w jakich miejscach ich koledzy/ koleżanki spożywają alkohol. **Młodszy uczniowie najczęściej wskazywali, że ich rówieśnicy piją alkohol w domu** (SP 4-6- 55%, SP 7-8- 12%). Natomiast **starsi badani zazwyczaj, że ma to miejsce na świeżym powietrzu** (SP 4-6- 45%, SP 7-8- 42%). Poza tym uczniowie wskazywali takie okoliczności jak: **wycieczki szkolne** (SP 4-6- 36%, SP 7-8- 38%), **imprezy i dyskoteki** (SP 4-6- 36%, SP 7-8- 27%), a także, że **nie wiedzą, gdzie ma to miejsce** (SP 4-6- 45%, SP 7-8- 19%)¹⁸.

Wykres 24. Jeśli tak, to gdzie ma to miejsce (pytanie wielokrotnego wyboru)?

Jeżeli chodzi o przyczyny, z jakich ich rówieśnicy sięgają po alkohol **badani uczniowie wskazywali zazwyczaj na chęć zaimponowania innym** (SP 4-6- 38,6%, SP 7-8- 40%), a także, że **nie wiedzą, dlaczego to robią** (SP 4-6- 47,7%, SP 7-8- 38%).

Wykres 25. Dlaczego Twoim zdaniem rówieśnicy sięgają po alkohol?

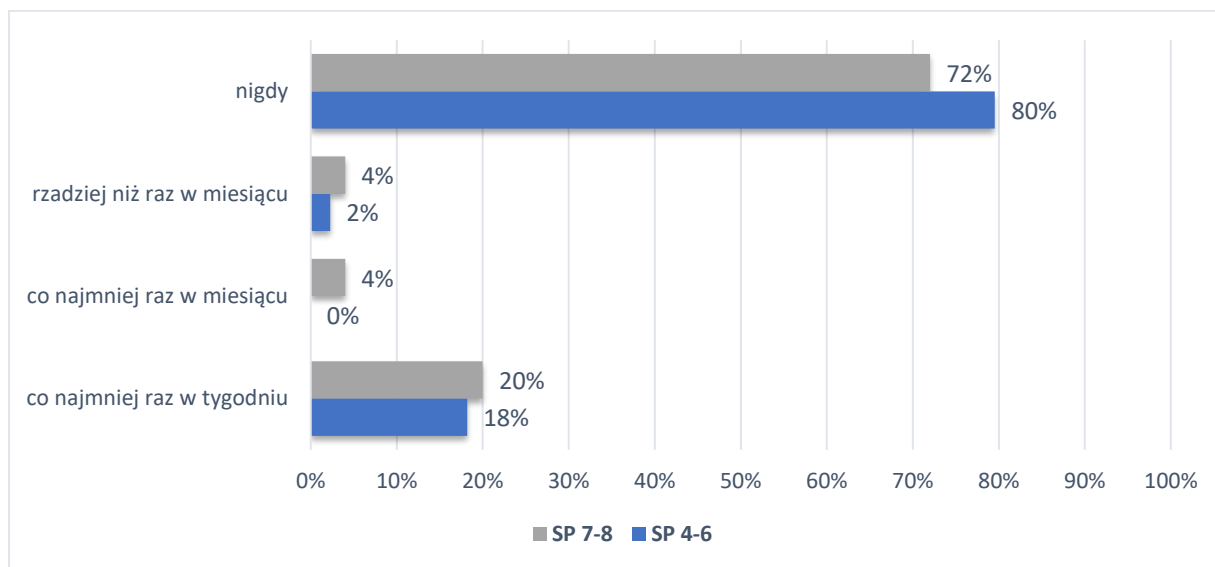

¹⁸ Odsetki dotyczą uczniów, którzy odpowiedzieli, że ich rówieśnicy spożywają alkohol.

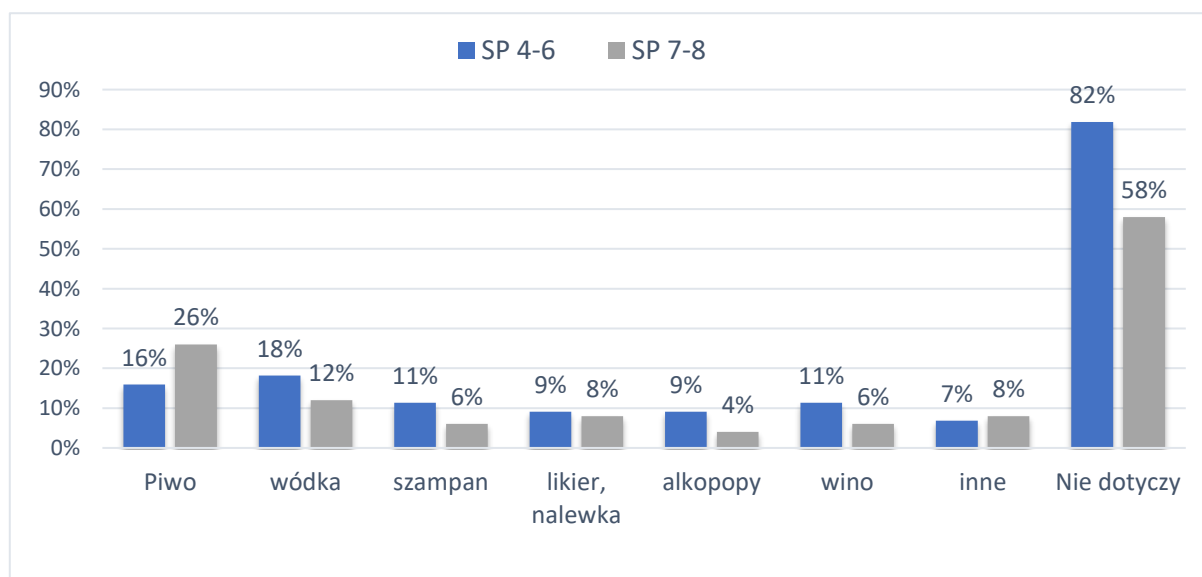
Następnie zapytano badanych, jak często oni sami spożywają alkohol. **Do spożywania alkoholu rzadziej niż raz w miesiącu przyznaje się 2% uczniów klas 4-6 oraz 4% uczniów klas 7-8. Picie alkoholu co najmniej raz w miesiącu deklaruje 4% uczniów klas 7-8. Z kolei co najmniej raz w tygodniu spożywa alkohol 18% uczniów klas 4-6, a także 20% uczniów klas 7-8. Pozostałe 80% uczniów klas 4-6 i 72% uczniów klas 7-8 zaznaczyło, że nigdy dotąd nie spożywało alkoholu.**

Wykres 26. Jak często zdarza Ci się spożywać alkohol?

Następnie zapytano uczniów o rodzaj wypijanego alkoholu. Uczniowie generalnie **najczęściej sięgają po piwo** (SP 4-6- 16%, SP 7-8- 26%) oraz **wódkę** (SP 4-6- 18%, SP 7-8- 12%).

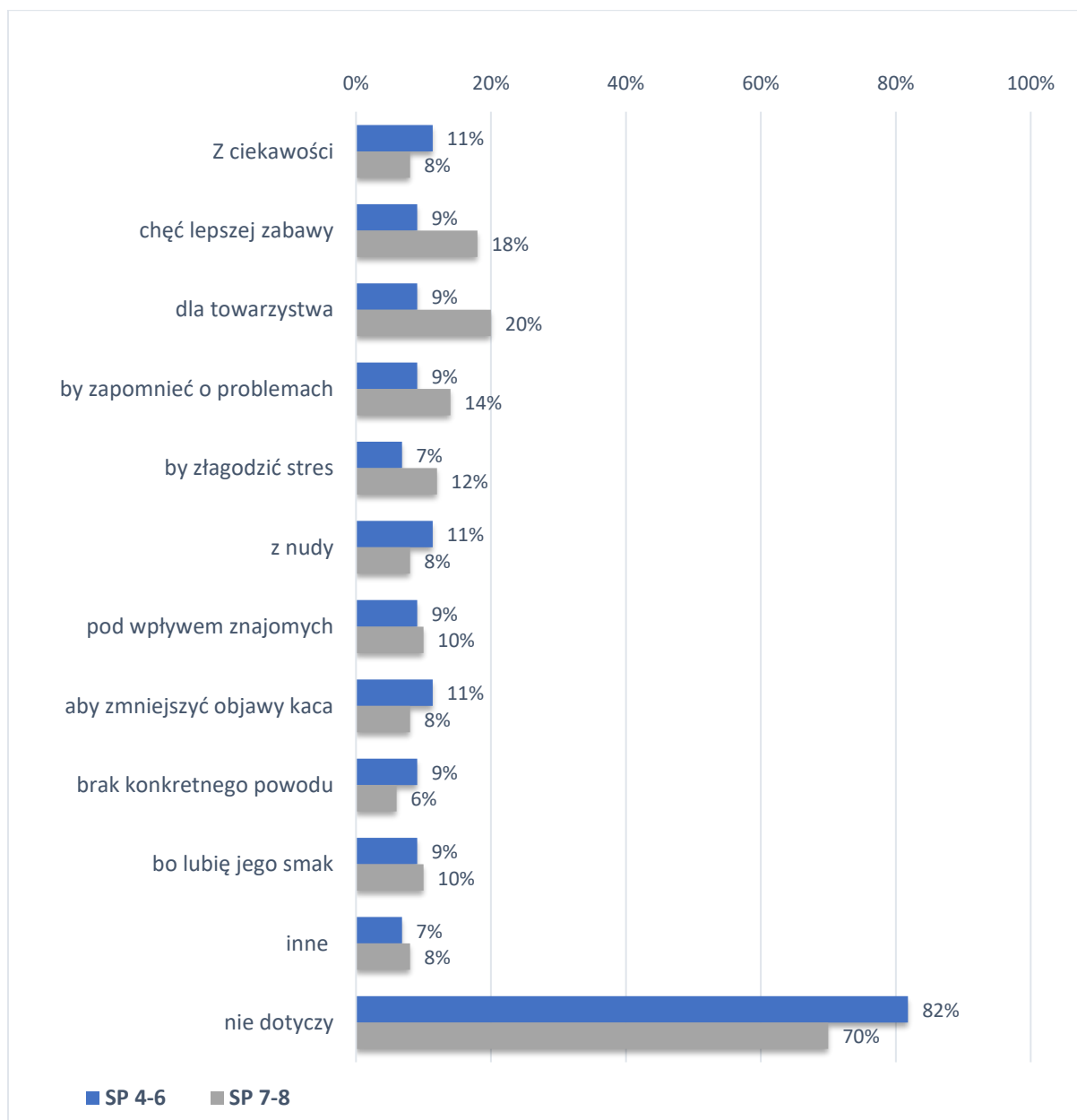
Wykres 27. Rodzaj spożywanego alkoholu (pytanie wielokrotnego wyboru).

Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu oraz wieku inicjacji alkoholowej ważne jest także to, **z jakich powodów** młodzi ludzie sięgają po alkohol. **Młodszy uczniowie, którzy mają za sobą inicjację alkoholową wśród przyczyn picia alkoholu wskazywali najczęściej ciekawość (SP 4-6: 11%; SP 7-8: 8%), nudę (SP 4-6: 11%; SP 7-8: 8%), a także zmniejszenie objawów kaca (SP 4-6: 11%; SP 7-8: 8%).** Z kolei badani z klas 7-8 zaznaczali najczęściej, że alkohol piją **dla towarzystwa (SP 4-6: 9%; SP 7-8: 20%), po to by lepiej się bawić (SP 4-6: 9%; SP 7-8: 18%) oraz zapomnieć o problemach (SP 4-6: 9%; SP 7-8: 14%).** Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia poniższy wykres.

Wykres 28. Z jakiego powodu sięgasz po alkohol (pytanie wielokrotnego wyboru)?

Wyniki zamieszczone w poniższych tabelach wskazują, że relatywnie wysoki odsetek badanych ma świadomość tego, że każdy może uzależnić się od alkoholu (SP 4-6- 73%, SP 7-8- 58%) oraz że piwo to także alkohol (SP 4-6- 68,2%, SP 7-8- 66%). Należy jednak zauważyć, że spory odsetek badanych zaznaczył, że nie posiada wiedzy w powyższych kwestiach. Poza tym, niektórzy badani wskazali, że w ich miejscowości są miejsca, gdzie osoba niepełnoletnia może kupić alkohol bez problemu (SP 4-6- 25%, SP 7-8- 40%).

Tabela 13. Przekonania dotyczące alkoholu klasy 4-6.

<i>Problem</i>	<i>Nie mam zdania</i>	<i>Nie zgadzam się</i>	<i>Zgadzam się</i>
Każdy może uzależnić się od alkoholu.	18%	9%	73%
Piwo to nie alkohol.	11,4%	68,2%	20,4%
W mojej miejscowości są miejsca, gdzie osoba niepełnoletnia może kupić alkohol bez problemu.	34%	41%	25%

Tabela 14. Przekonania dotyczące alkoholu klasy 7-8.

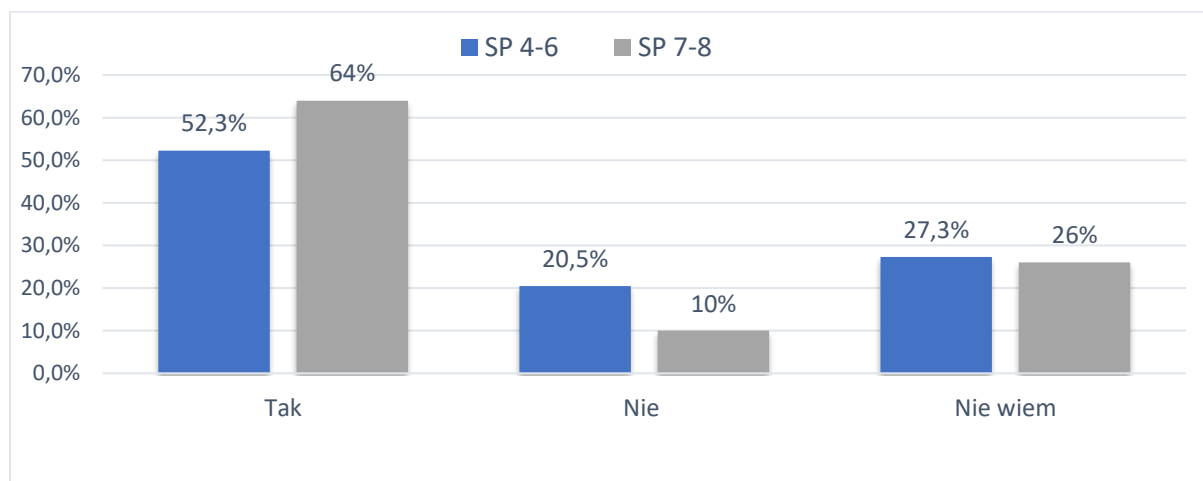
<i>Problem</i>	<i>Nie mam zdania</i>	<i>Nie zgadzam się</i>	<i>Zgadzam się</i>
Każdy może uzależnić się od alkoholu.	30%	12%	58%
Piwo to nie alkohol.	22%	66%	12%
W mojej miejscowości są miejsca, gdzie osoba niepełnoletnia może kupić alkohol bez problemu.	42%	18%	40%

Substancje uzależniające: Papierosy

Mimo słabnącej popularności papierosy w naszym społeczeństwie są wciąż atrakcyjną używką dla młodzieży. Zapytano więc uczniów czy ich rówieśnicy palą papierosy oraz czy sami próbowali już papierosów.

Znaczny odsetek uczniów wskazał, że ich rówieśnicy palą papierosy- SP 4-6- 52,3%, SP 7-8- 64%. Jednakże 27,3% młodszych i 26% starszych uczniów zaznaczyło, że nie wie czy osoby w ich wieku palą papierosy. Pozostałe 20,5% uczniów klas 4-6 oraz 10% uczniów klas 7-8 odpowiedziało, że ich rówieśnicy nie palą papierosów. Wraz z wiekiem wzrasta więc odsetek młodzieży, która pali papierosy.

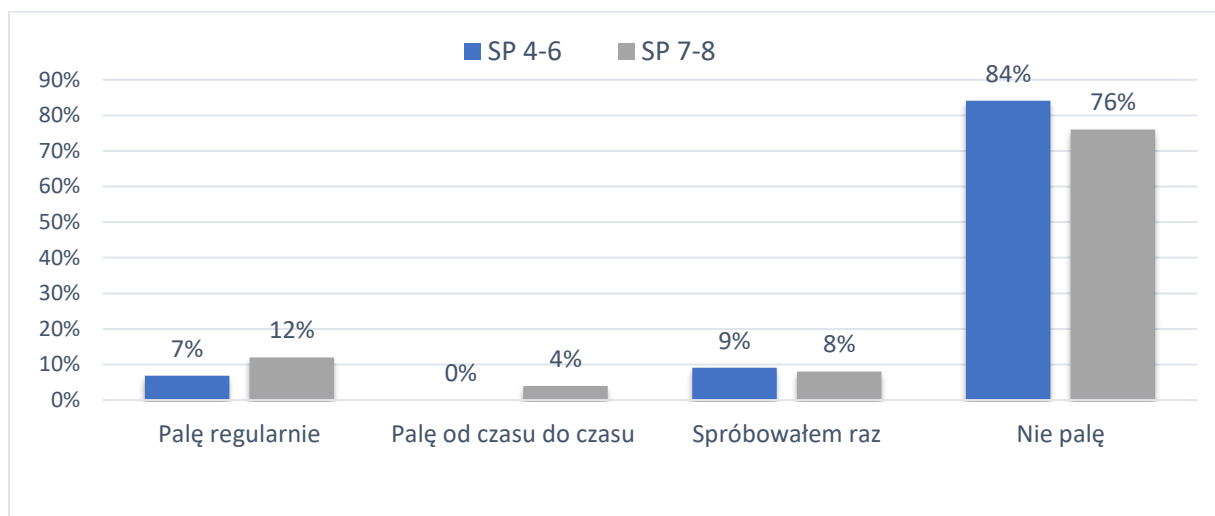
Wykres 29. Czy osoby w Twoim wieku palą papierosy?

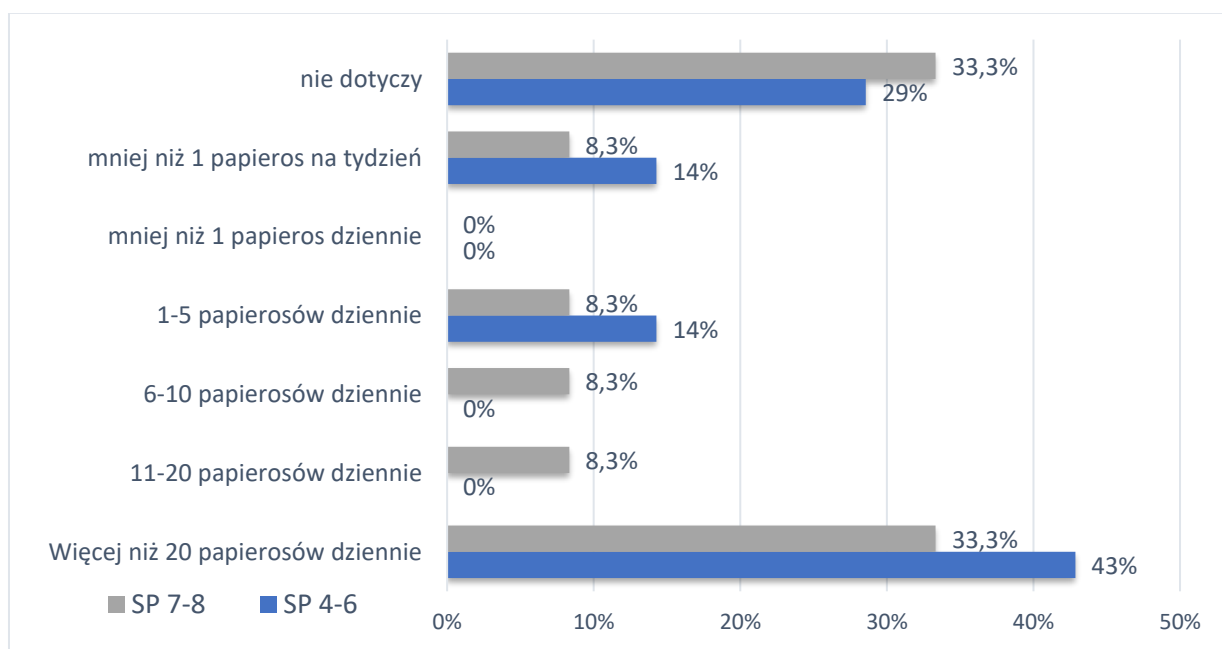
Następnie zapytano ankietowanych o to, czy sami palą papierosy. **Inicjację nikotynową ma za sobą 16% uczniów klas 4-6 oraz 24% uczniów z klas 7-8. Młodszy badani, którzy palili już papierosy odpowiedzieli, że dotąd robili to tylko raz w życiu (SP 4-6: 9%) oraz że palą papierosy regularnie (SP 4-6: 7%). Natomiast w przypadku starszych uczniów 8% z nich spróbowało papierosa tylko raz, 4% pali papierosy od czasu do czasu, a 12% pali papierosy regularnie.**

Jeżeli chodzi o ilości wypalanych papierosów, to najwyższe odsetki badanych wskazywały, że palą więcej niż 20 papierosów dziennie: **SP 4-6- 43%, SP 7-8- 33,3%.** Poza tym 14% młodszych i 8,3% starszych uczniów wskazało, że pali mniej niż 1 papierosa w tygodniu i takie same odsetki zaznaczyły, że palą od 1 do 5 papierosów dziennie. Poza tym, 8,3% uczniów klas 7-8 wypala od 6 do 10 papierosów dziennie i tyle samo uczniów z tej grupy pali od 11 do 20 papierosów w ciągu dnia. Uzyskane wyniki wskazują, że dość znaczny odsetek uczniów może być uzależniony od nikotyny.

Wykres 30. Czy palisz papierosy?

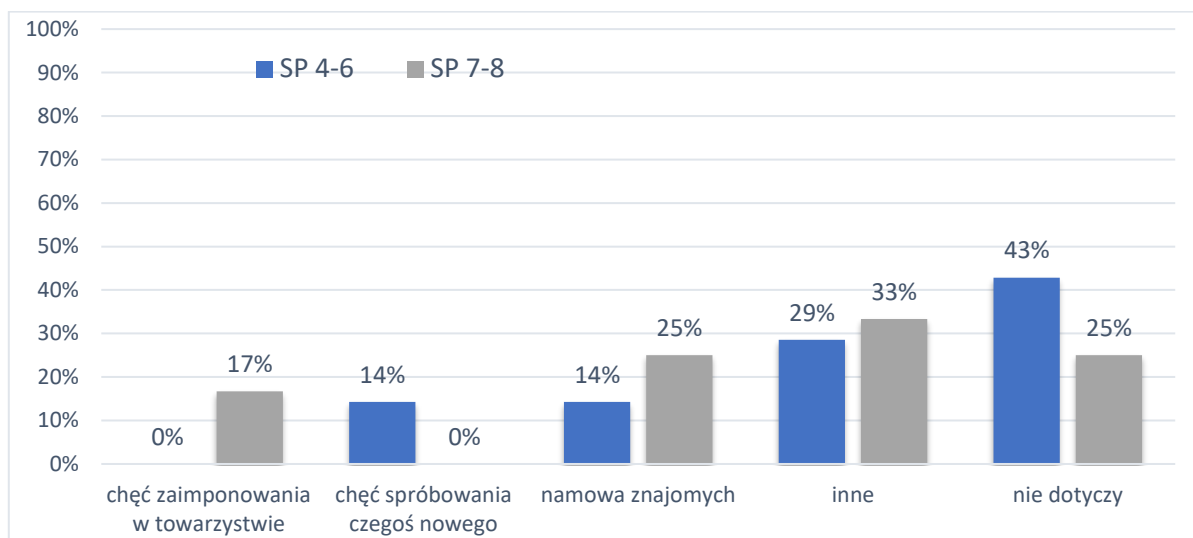

Wykres 31. Jak często palił(a)s papierosy w ciągu OSTATNICH 30 DNI?

Wskazywanymi powodami **palenia papierosów przez uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową** były: **namowa znajomych (SP 4-6- 14%, SP 7-8- 25%),** **chęć spróbowania czegoś nowego (SP 4-6- 14%),** **chęć zaimponowania w towarzystwie (SP 7-8- 17%),** a także **inne powody niż wymienione w ankiecie (SP 4-6- 29%, SP 7-8- 33%).**

Wykres 32. *Co skłoniło Cię do palenia papierosów?*

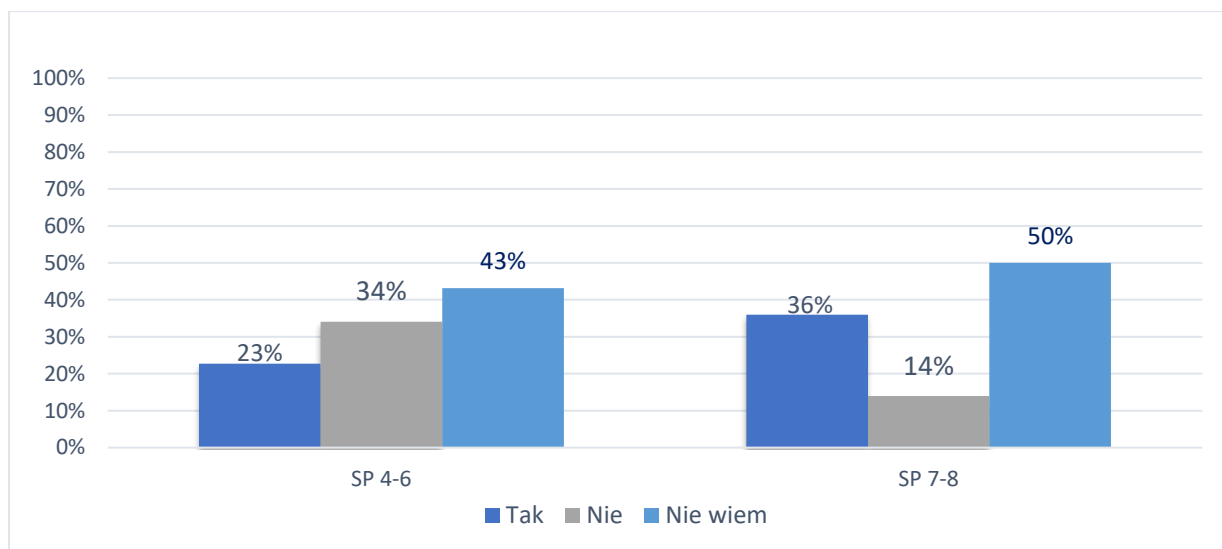
Substancje psychoaktywne: Narkotyki i dopalacze

Wyniki badania ESPAD wskazują na znacznie niższy poziom rozpowszechnienia używania wśród polskiej młodzieży substancji nielegalnych (narkotyki, dopalacze), niż legalnych, zwłaszcza alkoholu i tytoniu. Większość badanych nigdy po substancje nielegalne nie sięgała. Wśród tych, którzy mają za sobą takie doświadczenia większość stanowią osoby, które co najwyżej eksperymentowały z marihuaną lub haszyszem. Chociaż raz w ciągu całego życia używało tych substancji 21,4% młodszych uczniów i 37,0% starszych uczniów. Na drugim miejscu pod względem rozpowszechnienia używania substancji nielegalnych wśród uczniów gimnazjów jest amfetamina (4,2%), a wśród uczniów szkół wyższego poziomu – ecstasy (5,1%). Aktualne, okazjonalne używania substancji nielegalnych, czego wskaźnikiem jest używanie w czasie ostatnich 12 miesięcy, także stawia marihuanę lub haszysz przetwory konopi na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechnienia. W klasach trzecich gimnazjów używa tych środków ponad 16,7% uczniów, w klasach drugich szkół ponadgimnazjalnych – 29,6%.

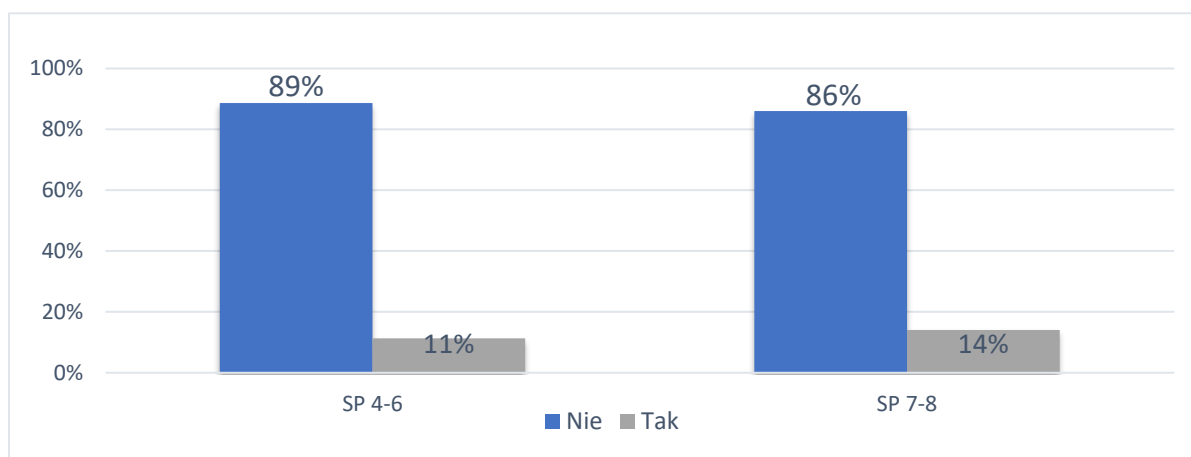
Wyniki badań wskazują, że niektórzy uczniowie mogą przejawiać problemy związane z przyjmowaniem narkotyków: 23% uczniów klas 4-6 oraz 36% uczniów klas 7-8 wskazuje, że ich rówieśnicy mają kontakt z narkotykami albo z dopalaczami.

Wykres 33. Czy osoby w Twoim wieku mają kontakt z narkotykami albo dopalaczami?

Ponadto, 11% młodszych i 14% starszych badanych przyznało, że sami próbowali już narkotyków lub dopalaczy.

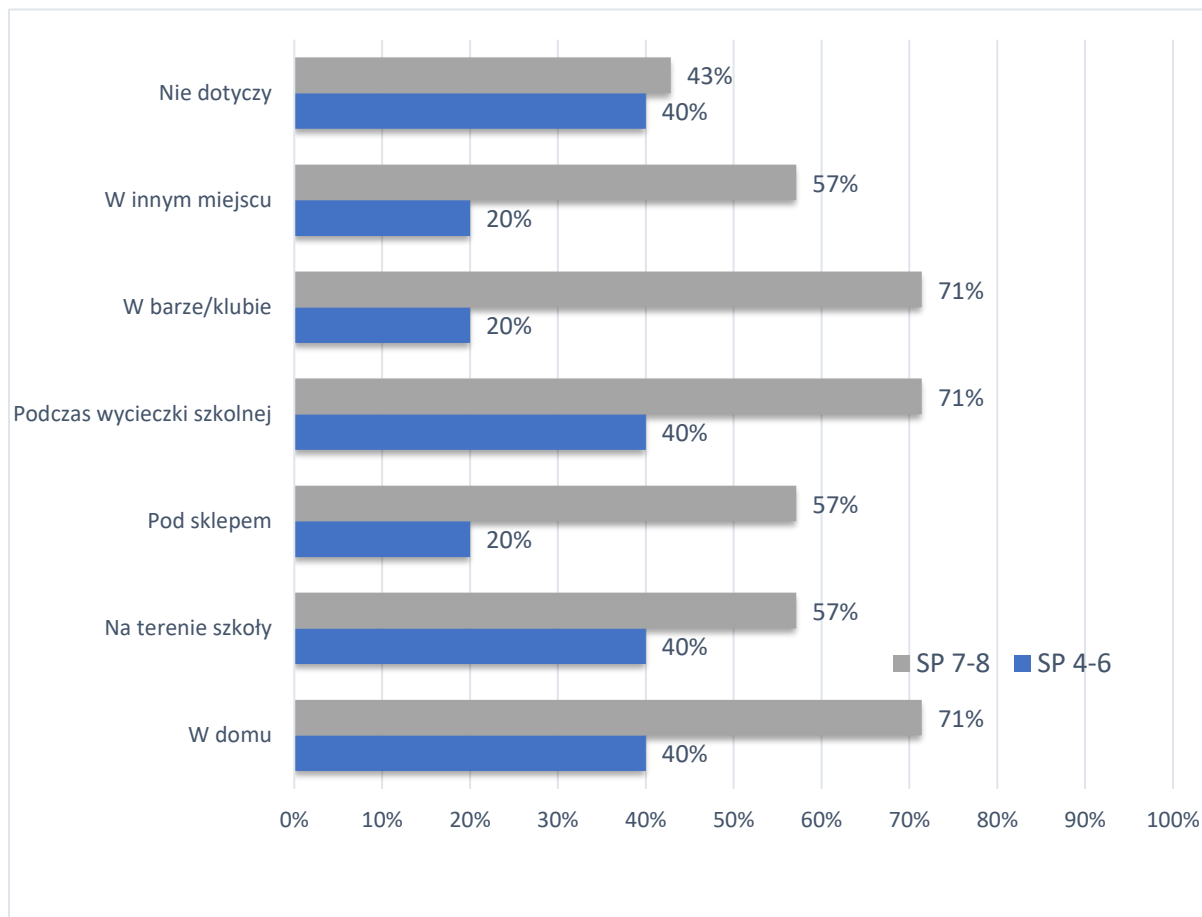
Wykres 34. Czy kiedykolwiek próbowałeś narkotyków lub dopalaczy?

Uczniowie zostali również poproszeni o określenie, gdzie zażywali owe substancje psychoaktywne. Badani wskazywali na różnorodne okoliczności. Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia poniższy wykres.

Wykres 35. Gdzie zdarzyło Ci się zażywać narkotyków lub dopalaczy (pytanie wielokrotnego wyboru)¹⁹?

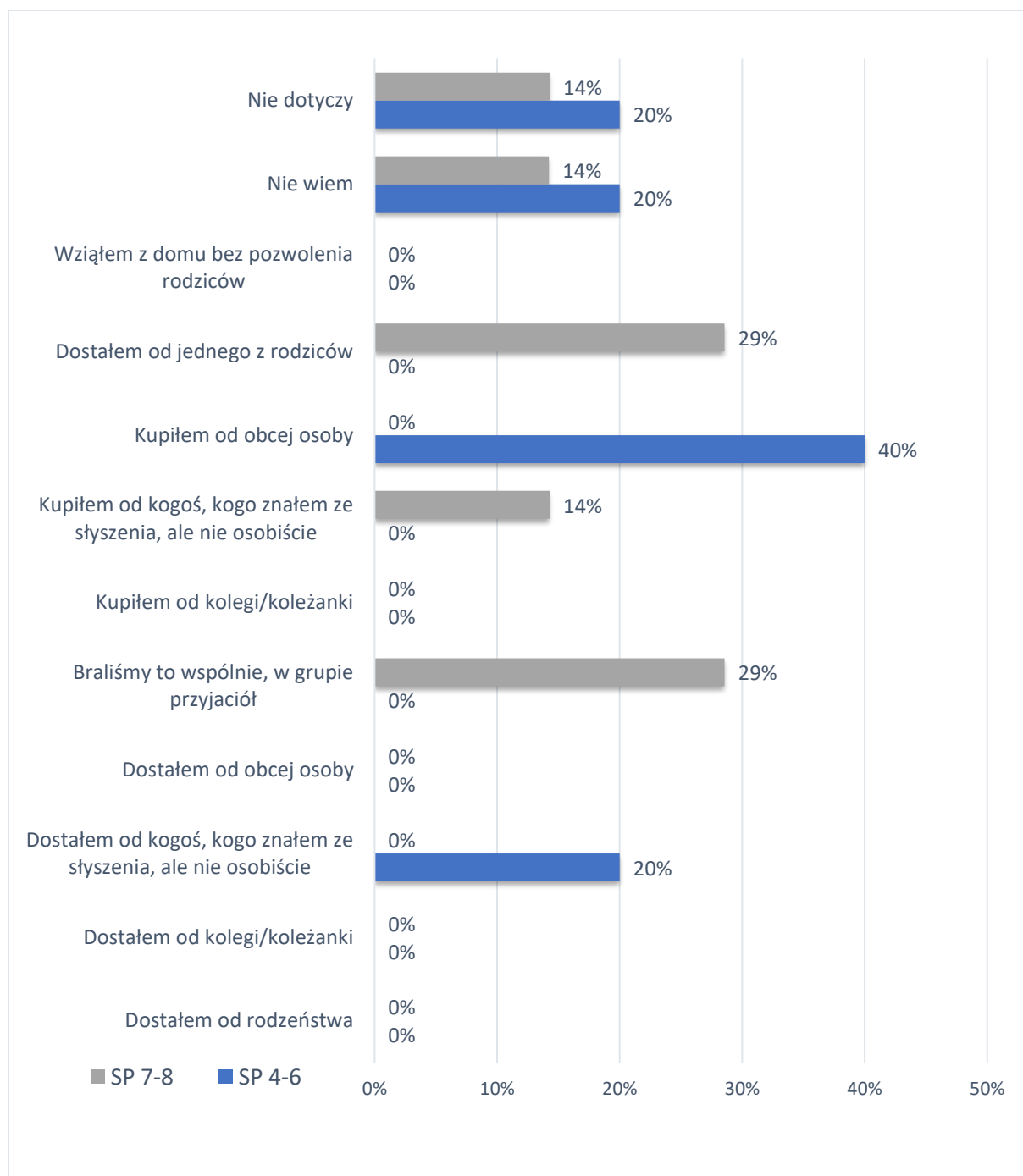

¹⁹ Odsetki dotyczą uczniów, którzy mają za sobą inicjację narkotykową.

Jeżeli chodzi o źródło pozyskiwania substancji psychoaktywnych, to młodsi uczniowie, którzy próbowali już narkotyków/ dopalaczy odpowiedzieli, że kupili je od obcej osoby (SP 4-6: 40%) lub też dostali od kogoś znanego ze słyszenia (SP 4-6: 20%). Natomiast starsi badani wskazali, że brali narkotyki w grypie przyjaciół (SP 7-8: 29%), dostali je od jednego z rodziców (SP 7-8: 29%) oraz kupili od kogoś znanego ze słyszenia (SP 7-8: 14%). Poza tym, uczniowie zaznaczali, że nie wiedzą skąd je wzięli (SP 4-6: 20%, SP 7-8: 14%).

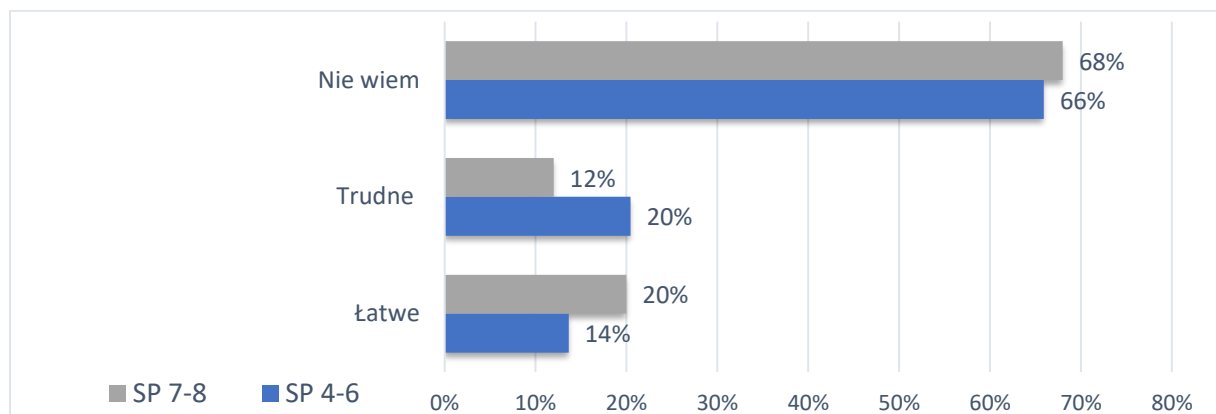
Wykres 36. Skąd wzięłeś tę substancję?

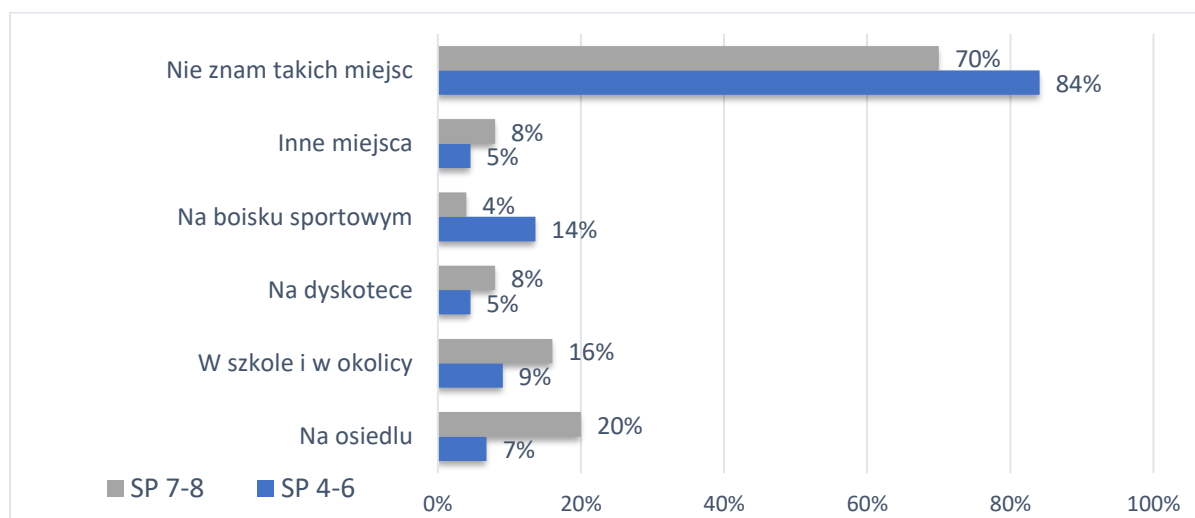
Następnie uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków/dopalaczy w ich lokalnym środowisku. **Badani w większości nie wiedzą, czy pozyskanie owych środków psychoaktywnych byłoby w ich otoczeniu łatwe, czy też trudne: SP 4-6- 66%, SP 7-8- 68%.** Jednakże, 14% uczniów klas 4-6 i 20% uczniów klas 7-8 zaznaczyło, że byłoby to łatwe. Pozostali ankietowani odpowiedzieli, że pozyskanie narkotyków/ dopalaczy w ich środowisku lokalnym byłoby trudne: SP 4-6- 20%, SP 7-8- 12%.

Wykres 37. Gdybyś chciał/ła zdobyć narkotyki i/lub dopalacze w Twojej miejscowości to byłoby:

Jeżeli chodzi o źródło pozyskiwania narkotyków i dopalaczy, to badani w większości **nie znają miejsc, w których można je kupić: SP 4-6 – 84%; SP 7-8 – 70%.** **Aczkolwiek, niektórzy uczniowie wskazywali, że można je kupić w szkole i w okolicy (SP 4-6: 9%; SP 7-8: 16%), na osiedlu (SP 4-6: 7%, SP 7-8: 20%), na dyskotecce (SP 4-6: 5%, SP 7-8: 8%), na boisku sportowym (SP 4-6: 14%; SP 7-8: 4%), oraz w innych miejscach (SP 4-6: 5%; SP 7-8: 8%).**

Wykres 38. Czy znasz miejsca w swojej miejscowości, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze?

Uzależnienia behawioralne

Dotychczas najwięcej niepokoju, jeżeli chodzi o dzieci, które dorastają i wkraczają w wiek nastoletni, budziły takie problemy jak ryzyko sięgnięcia przez nie po różnego rodzaju substancje psychoaktywne. To, co obecnie zaczyna niepokoić coraz bardziej, to wciąż pojawiające się nowe formy uzależnień behawioralnych.

Komputer, który stał się nieodłącznym elementem życia osób dorosłych zaczął jednocześnie coraz częściej zastępować dzieciom kontakty z rodziną, zabawy z rówieśnikami, czytanie książek czy uprawianie sportu. Dla wielu dzieci stał się podstawową formą spędzania czasu i to nie tylko tzw. wolnego. Zbyt wczesne, a szczególnie niekontrolowane przez dorosłych, korzystanie z komputera powoduje, że zamiast doskonałego narzędzia kształcenia i rozwoju oraz źródła radości – komputer staje się źródłem wielu zagrożeń i problemów²⁰.

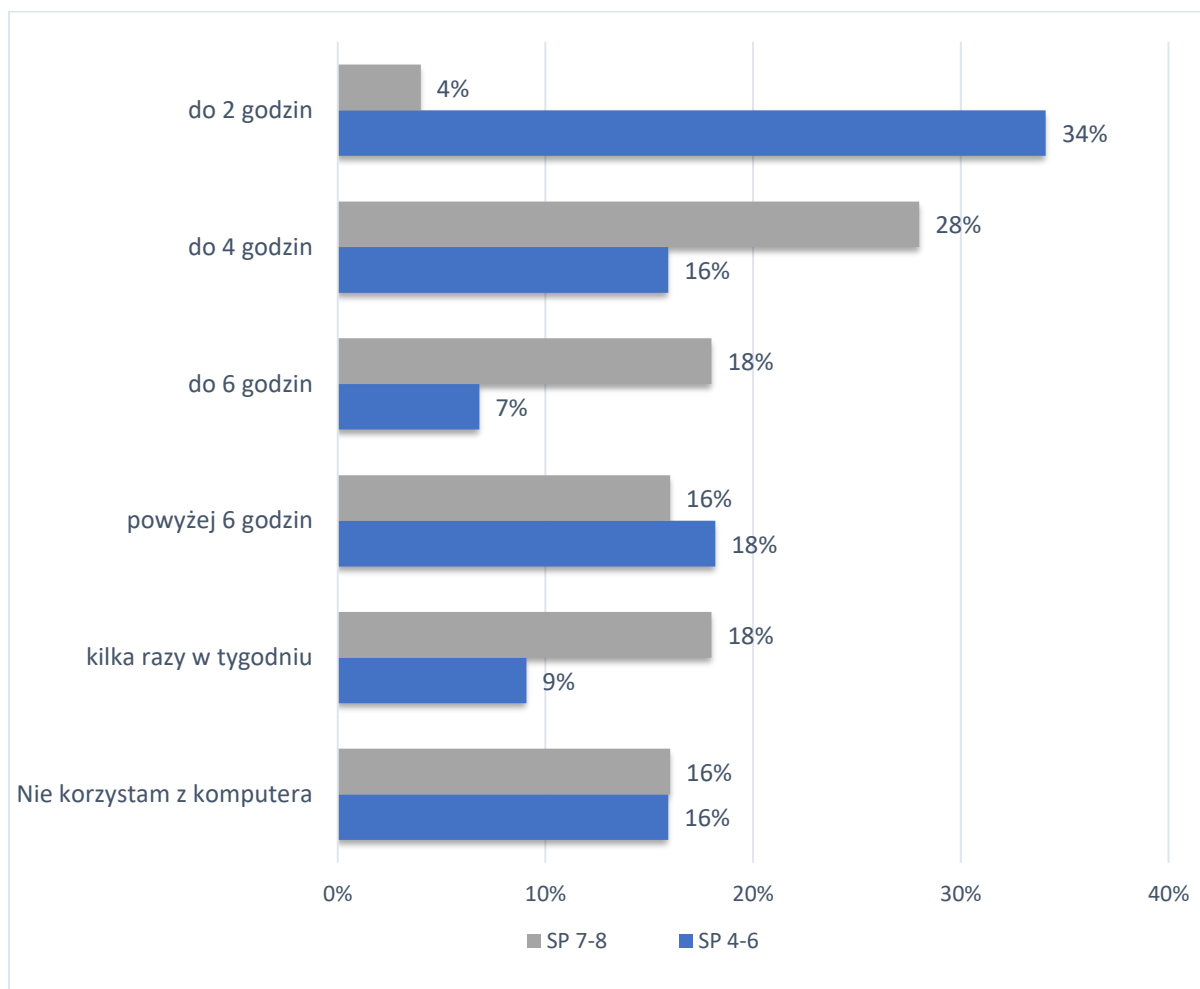
W pierwszej kolejności zapytaliśmy uczniów o to, ile czasu dziennie korzystają z komputera. **Badani wskazywali zazwyczaj, że spędzają w ten sposób do 2 (SP 4-6 – 34%; SP 7-8 – 4%), czy też do 4 godzin dziennie (SP 4-6 – 16%; SP 7-8 – 28%).** Poza tym, uczniowie korzystają z komputera kilka razy w tygodniu (SP 4-6 – 9%; SP 7-8 – 18%). Znacznie niepokoją odsetki ankietowanych, którzy zaznaczyli, że spędzają przed komputerem powyżej 4 (SP 4-6 – 7%; SP 7-8 – 18%), a nawet powyżej 6 godzin dziennie (SP 4-6 – 18%; SP 7-8 – 16%). Pozostałe 16% uczniów z klas 4-6 i tyle samo- 16% uczniów z klas 7-8 odpowiedziało, że nie korzysta z komputera.

Uzyskane wyniki w praktyce mogą oznaczać, że po przyjściu ze szkoły korzystanie z komputera jest dla wielu uczniów jedyną formą spędzania czasu. Uczniowie, którzy korzystają z komputera powyżej 4 godzin dziennie mogą przejawiać symptomy uzależnienia.

²⁰ <https://www.uzaleznienibehawioralne.pl/siecioholizm/dziecko-i-komputer/>

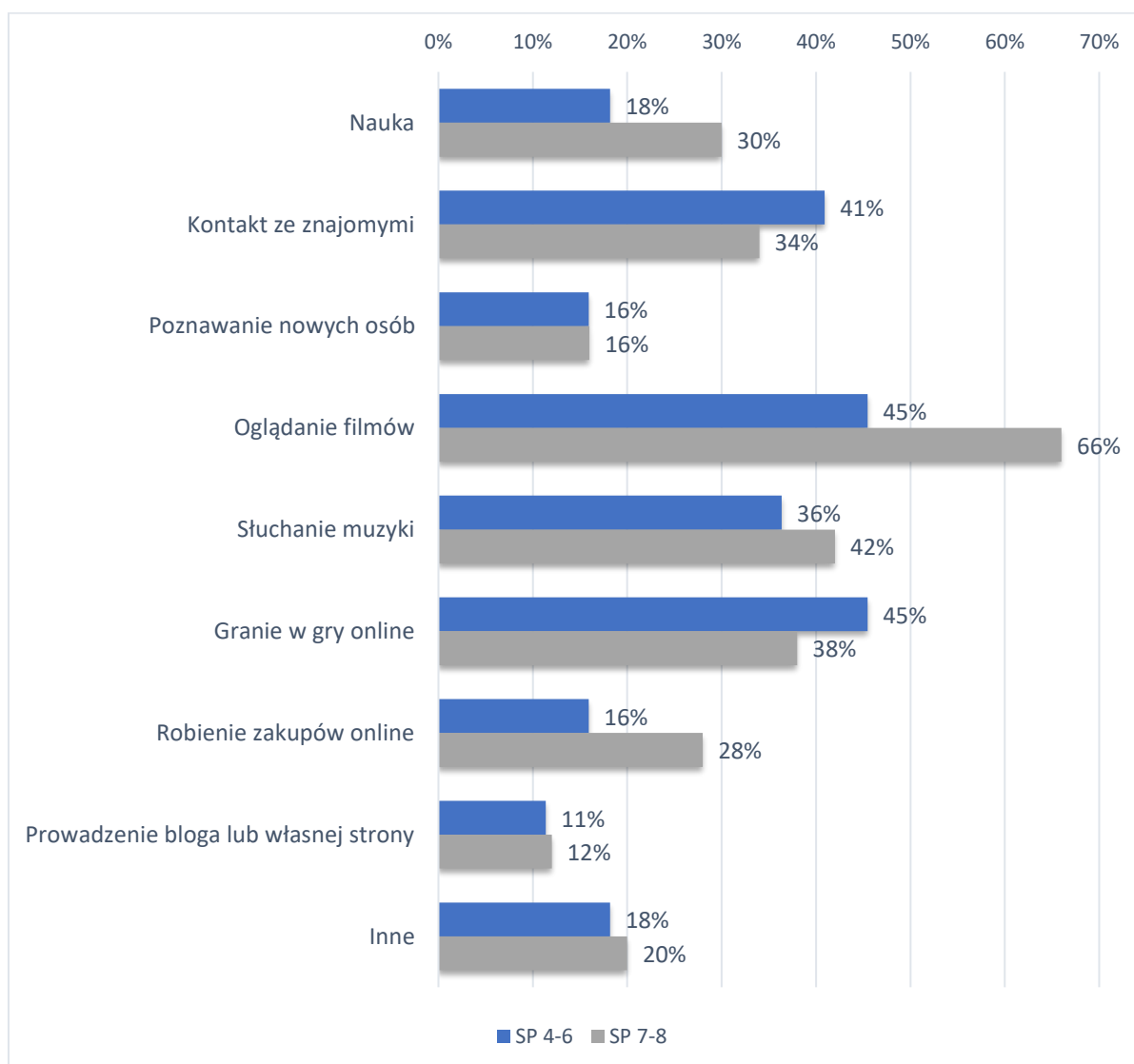
Wykres 39. Ile czasu spędzasz dziennie przed komputerem z powodów innych niż nauka zdalna?

Oprócz powszechności używania przez dzieci i młodzież komputera i korzystania z Internetu kolejnym ważnym elementem jest sposób jego wykorzystania. Uczniowie zostali poproszeni o określenie, w jaki sposób najczęściej wykorzystują komputer, kiedy spędzają przy nim czas. **Najbardziej popularnymi formami okazują się być oglądanie filmów (SP 4-6 – 45%; SP 7-8 – 66%), kontakt ze znajomymi (SP 4-6 – 41%; SP 7-8 – 34%), słuchanie muzyki (SP 4-6 – 36%; SP 7-8 – 42%), granie w gry online (SP 4-6 – 45%; SP 7-8 – 38%).** Nieco mniej czasu spędzanego przed komputerem dzieci i młodzież poświęcają na **naukę (SP 4-6 – 30%; SP 7-8 – 18%), robienie zakupów online (SP 4-6 – 16%, SP 7-8 – 28%), poznawanie nowych osób (SP 4-6 – 16%; SP 7-8 – 16%), prowadzenie bloga lub własnej strony (SP 4-6 – 11%, SP 7-8 – 12%) oraz inne (SP 4-6 – 18%; SP 7-8 – 20%).**

Wykres 40. Na co poświęcasz najwięcej czasu korzystając z komputera (pytanie wielokrotnego wyboru)?

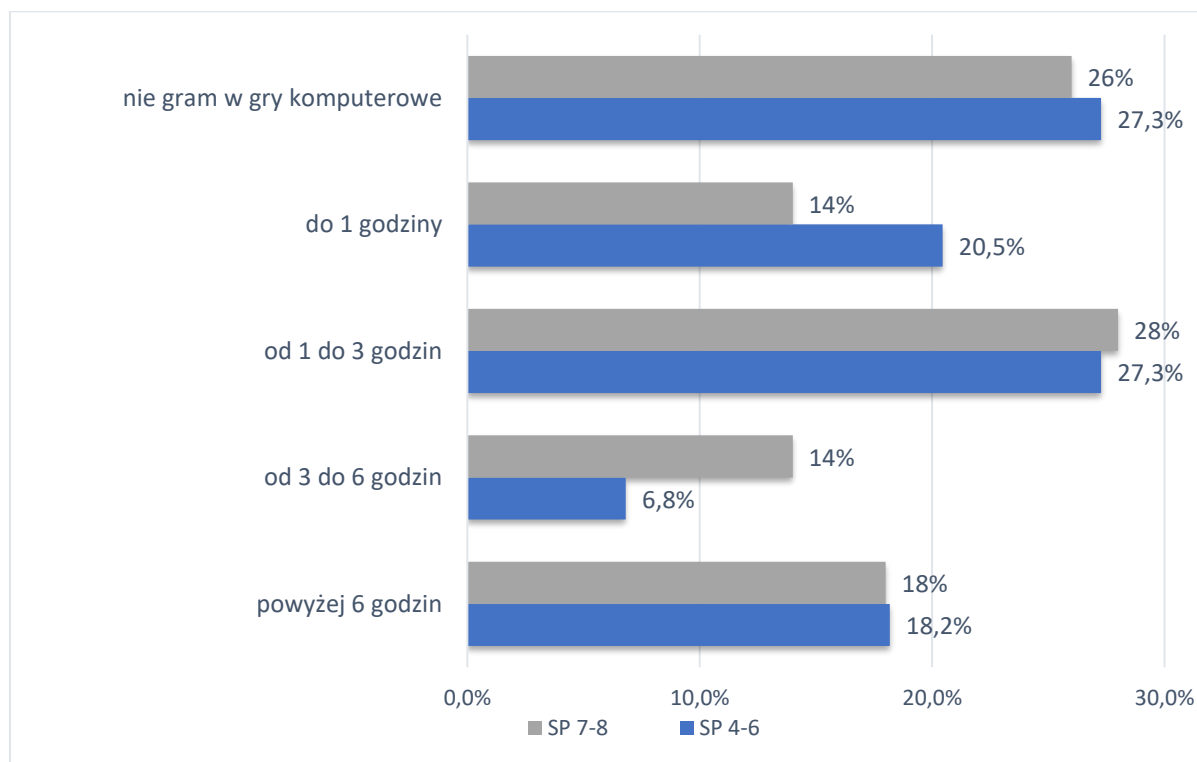

Granie w gry komputerowe to jedna z bardziej atrakcyjnych aktywności wykonywanych online. Rynek gier jest ogromny – w 2017 roku ponad dwa miliardy graczy wygenerowało ponad 100 miliardów dolarów zysku (108,9). Wśród młodych graczy badacze zauważyli niepokojący trend związany z nadużywaniem grania przy jednoczesnym zaniedbywaniu innych obszarów życia²¹. Zapytano zatem badanych uczniów, ile czasu w ciągu dnia poświęcają na granie w gry komputerowe.

Badani uczniowie wskazywali najczęściej, że grają w nie od jednej do trzech godzin dziennie (SP 4-6 – 27,3%; SP 7-8 – 28%), czy też do godziny dziennie (SP 4-6 – 20,5%; SP 7-8 – 14%). Znacznie niepokoi odsetek uczniów, który wskazał, że gra w gry komputerowe powyżej trzech (SP 4-6 – 6,8%; SP 7-8 – 14%), a nawet sześciu godzin dziennie (SP 4-6 – 18,2%; SP 7-8- 18%) - ta grupa badanych może być już uzależniona od gier komputerowych. Pozostałe 27,3% młodszych oraz 26% starszych respondentów nie gra w gry komputerowe.

Wykres 41. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na granie w gry komputerowe?

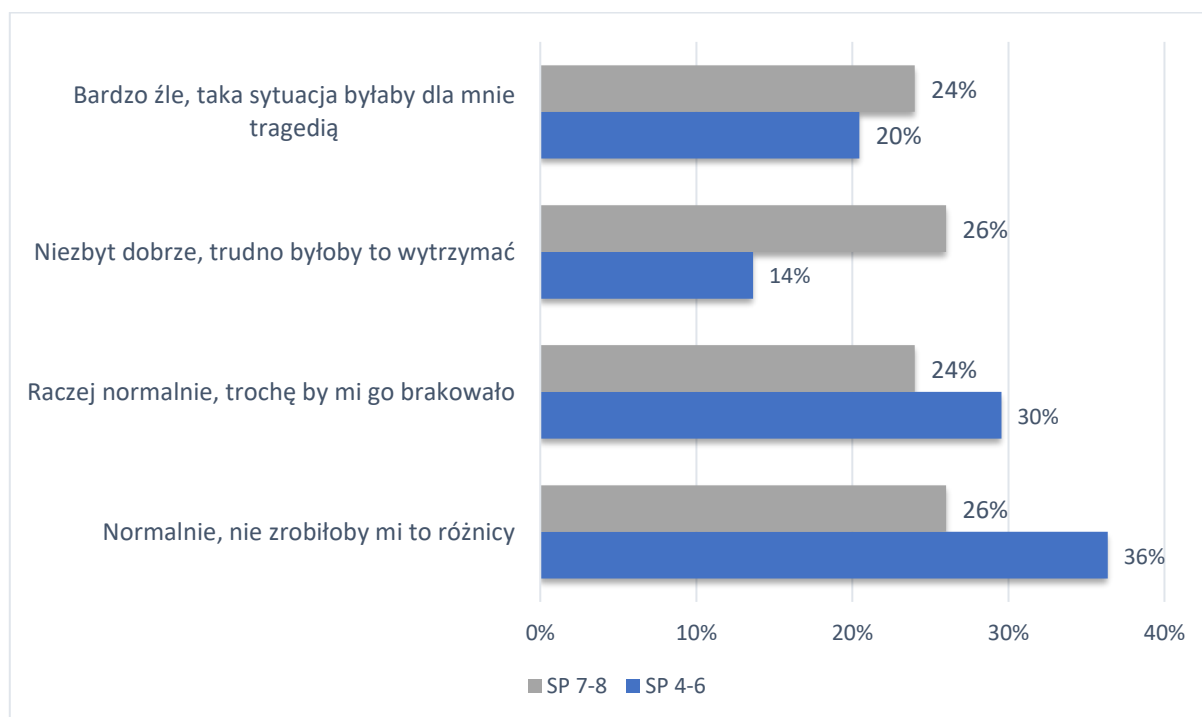
²¹ M. Rowicka, *E- uzależnienia...*, s. 43.

Nadmierne korzystanie z Internetu staje się dziś niezwykle poważnym problemem społecznym. Na ryzyko uzależnienia szczególnie narażone są dzieci i młodzież, dla których Internet jest nieodłącznym elementem ich codziennej aktywności, życia społecznego oraz rozrywki. Badania pokazują, że problem staje się coraz poważniejszy i wymaga szybkiej reakcji rodziców, opiekunów i pedagogów. W Polsce 23% badanych nastolatków (w wieku 11–16 lat) stwierdziło u siebie przynajmniej jeden z badanych symptomów nadużywania Internetu. Najczęściej występujący symptom to surfowanie po Internecie nawet wtedy, kiedy to specjalnie nie jest interesujące (38%) oraz zaniedbywanie rodziny, znajomych i nauki szkolnej (35%)²².

Łącznie **66% uczniów klas 4-6 oraz 50% uczniów klas 7-8 deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki.** Aczkolwiek, spora część uczniów, szczególnie starszych przyznaje, że **odczułaby brak dostępu do Internetu (SP 4-6 – 14%; SP 7-8 – 26%).** Jednocześnie **20% uczniów klas 4-6 i 24% uczniów klas 7-8** stwierdziło, że **korzystanie z komputera jest dla nich na tyle istotne, że brak takiej możliwości odczuliby bardzo negatywnie.**

Wykres 42. Jakbyś się czuł/a, gdybyś przez cały tydzień nie byłoby dostępu do Internetu?

²² L. Kirwil L., *Polskie dzieci w Internecie. Zagrożenia i bezpieczeństwo – część 2. Częściowy raport z badań EU Kids Online II*, SWPS, Warszawa 2011.

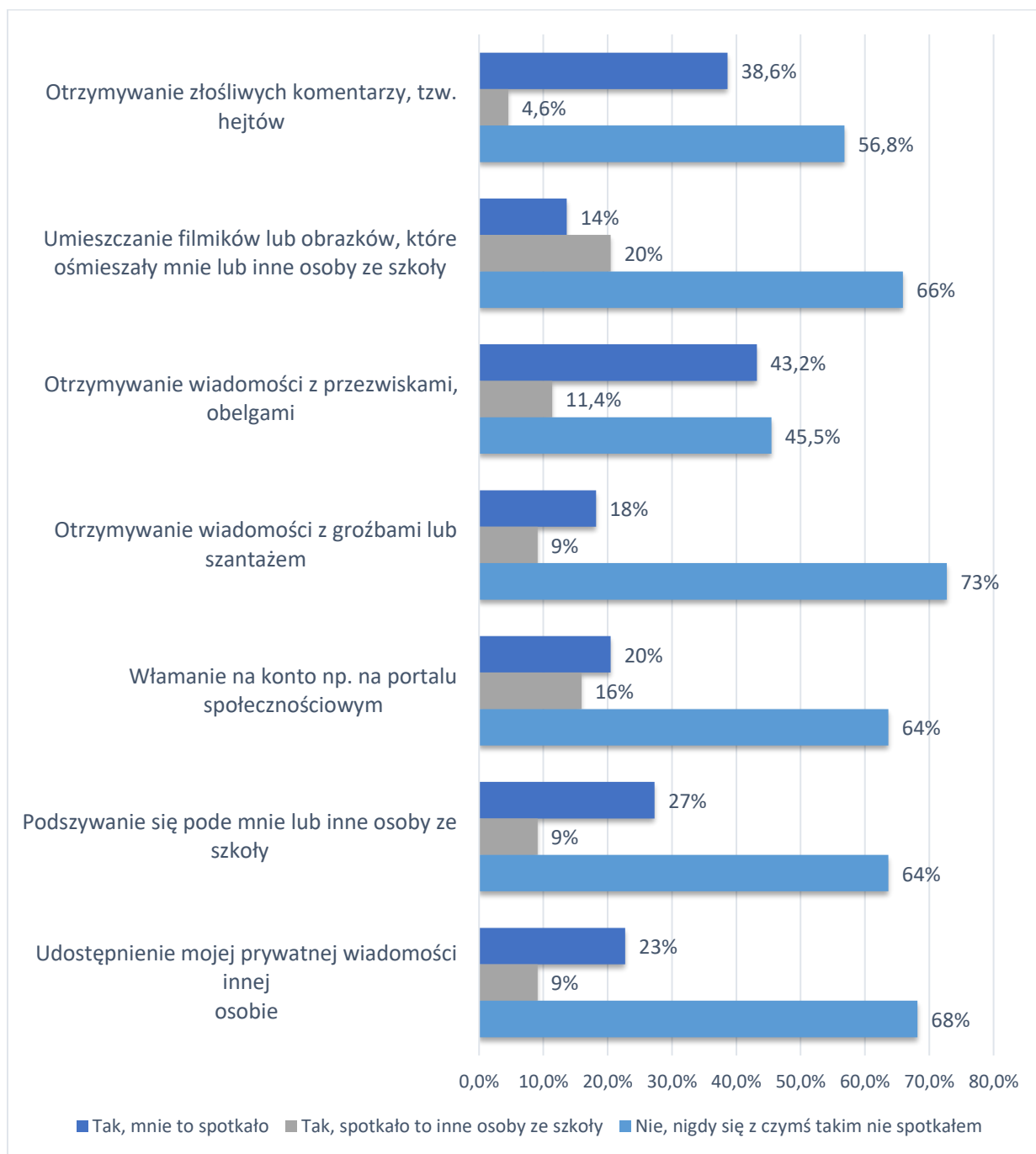
Internet jako nieocenione narzędzie komunikacji, edukacji oraz rozrywki jest atrakcyjnym medium. Należy jednak pamiętać, że korzystanie z Internetu może wiązać się z występowaniem licznych zagrożeń: przestępstw internetowych, cyberbullyingu, stalkingu, sekstingu, szantażu, podszywania się, hatingu. W przeprowadzonym badaniu uzyskane zostały informacje na temat doświadczeń uczniów związanych z cyberprzemocą. Wyniki badań wskazują, że dzieciom i młodzieży w gminie Legnickie Pole nie są obce zjawiska takie, jak ośmieszanie czy nękanie drugiej osoby za pośrednictwem internetu.

38,6% uczniów klas 4-6, a także 32% uczniów klas 7-8 doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”. Polega ono na otrzymywaniu obraźliwych komentarzy atakujących bezpośrednio osobę. Komentarze takie są widoczne publicznie w serwisach społecznościowych i często występują w formie zmasowanej – jeden negatywny komentarz powoduje falę kolejnych. Dla dorastającej młodzieży doświadczenie hatingu może być niezwykle traumatyczne. Okres dojrzewania jest czasem, gdy środowisko rówieśnicze stanowi najmocniejszy punkt odniesienia. Odrzucenie, a wręcz nienawiść ze strony innych młodych osób może stanowić zagrożenie dla poczucia własnej wartości i rozwijającej się tożsamości.

Uczniowie równie często **otrzymywali wiadomości z obelgami i przezwiskami (SP 4-6 – 43,2%; SP 7-8- 36%), a nawet z groźbami i szantażem (SP 4-6 – 18%; SP 7-8- 24%).** Padali też **ofiarami udostępniania ich prywatnej wiadomości innej osobie (SP 4-6 – 23%; SP 7-8- 28%), włamania na konto na portalu społecznościowym (SP 4-6 – 20%; SP 7-8- 22%), umieszczania filmików lub zdjęć w sieci, które ośmieszały ich lub ich znajomych ze szkoły (SP 4-6 – 14%; SP 7-8- 18%) oraz podszywania się po nich lub pod ich znajomych ze szkoły (SP 4-6 – 27%; SP 7-8 – 16%).**

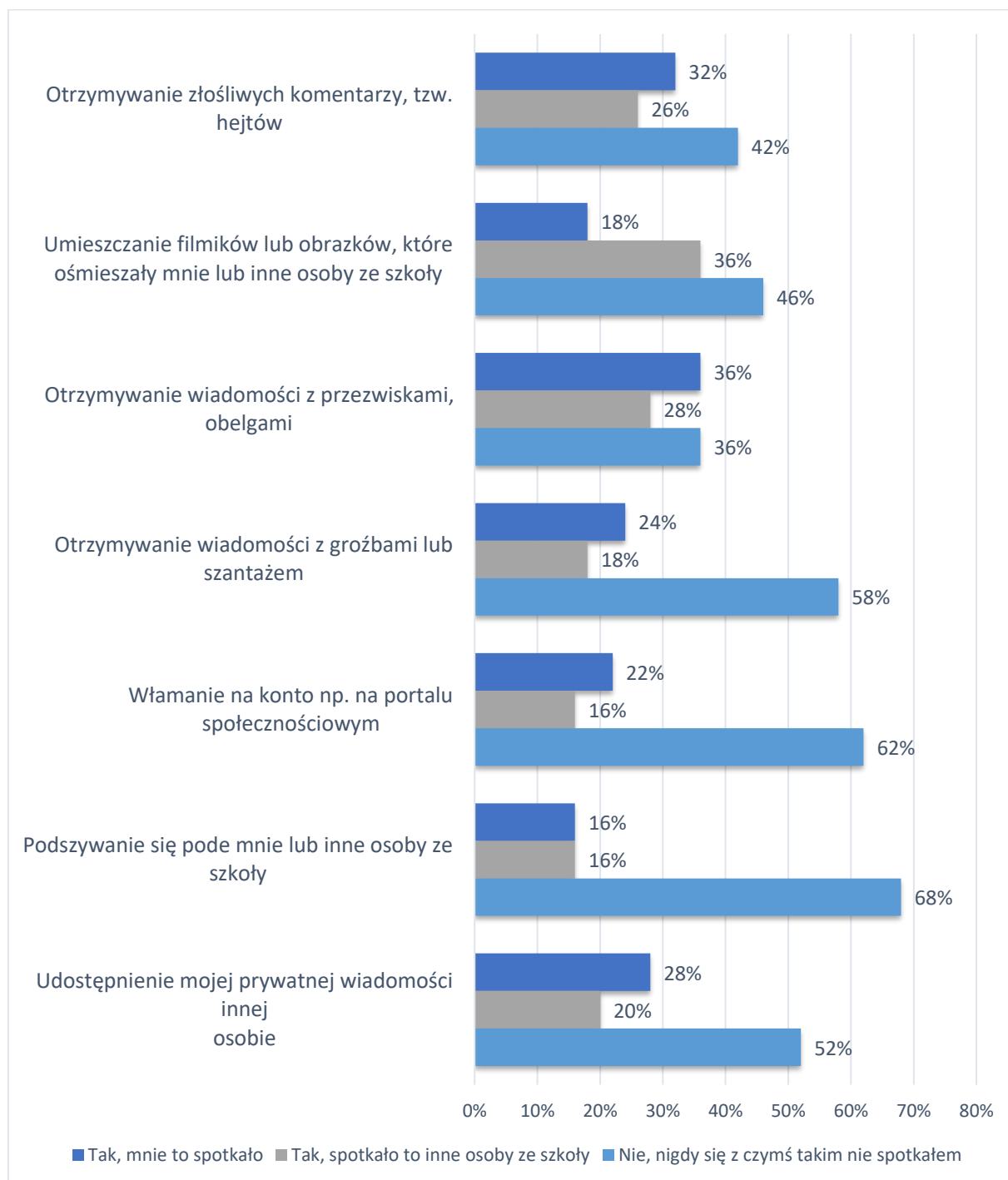

Wykres 43. Styczność z cyberprzemocą: SP 4-6.

Wykres 44. Styczność z cyberprzemocą: SP 7-8.

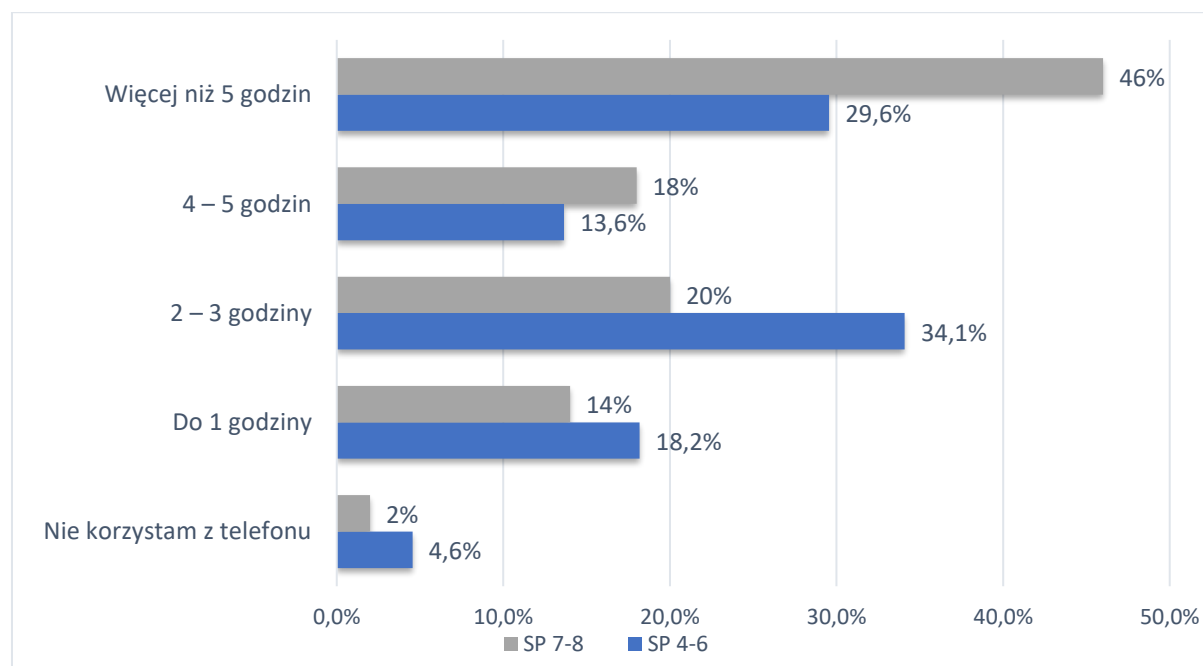

Wielość funkcji i aplikacji, jakie oferuje obecnie telefon komórkowy, sprawia, że komunikacja werbalna, będąca jego pierwotnym przeznaczeniem, schodzi na dalszy plan, a smartfon z dostępem do Internetu stał się narzędziem, za pomocą którego organizować możemy codzienne życie we wszystkich niemal aspektach: pracy, kontaktów towarzyskich, informacji, rozrywki, sportu, zakupów. Narzędzie to stało się wielu osobom niezbędne do tego stopnia, że nie potrafią bez niego funkcjonować; wzmożona intensywność użytkowania zaczyna nosić znamiona nadużywania, prowadząc do uzależnienia – fonoholizmu. Nadmierne używanie telefonu komórkowego to zjawisko bardzo powszechne, zwłaszcza wśród młodzieży. określenie „uzależnienie” od nałogowego używania telefonu komórkowego należy stosować umownie, ponieważ w oficjalnych klasyfikacjach zdrowia, w tym zdrowia psychicznego, ICD-10 jak i DSM-V nie wyodrębniono takiej kategorii zaburzeń.

Jak wynika z przeprowadzonych badań, **29,6% uczniów klas 4-6 oraz 46% uczniów klas 7-8 z telefonu ponad 5 godzin dziennie. Poza tym, 34,1% młodszych i 20% starszych badanych korzysta z telefonu 2-3 godziny dziennie, a 13,6% młodszych i 18% starszych badanych korzysta z niego od 4 do 5 godzin dziennie.** Relatywnie niewielki procent uczniów spędza w ten sposób czas około godziny dziennie (SP 4-6: 18,2%, SP 7-8: 14%). Nieznaczny odsetek uczniów przyznaje, że nie korzysta z telefonu: SP 4-6: 4,6%, SP 7-8- 2%.

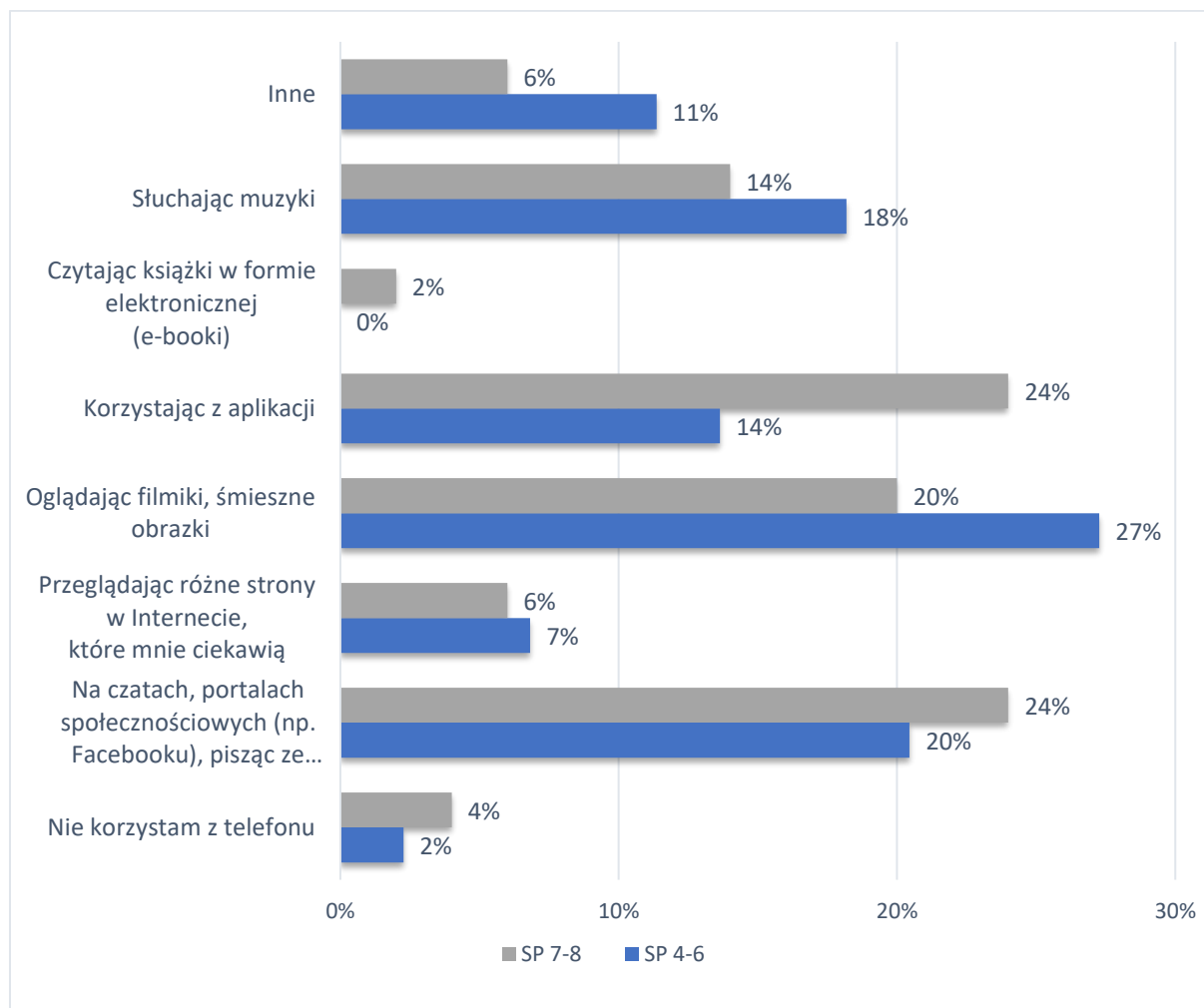
Wykres 45. Ile czasu dziennie korzystasz z telefonu?

Korzystając z telefonu komórkowego uczniowie najczęściej poświęcają spędzony przed nim czas na: oglądaniu śmiesznych filmików i obrazków (SP 4-6- 27%; SP 7-8- 20%), korzystaniu z aplikacji (SP 4-6- 14%; SP 7-8- 24%), pisząc ze znajomymi (SP 4-6- 20%; SP 7-8- 24%) oraz słuchając muzyki (SP 4-6- 18%; SP 7-8- 14%). Zdecydowanie mniejszy odsetek wskazał na czytanie ebooków (SP 7-8- 2%), czy przeglądanie ciekawych stron w internecie (SP 4-6- 7%; SP 7-8- 6%).

Wykres 46. Z jakich powodów najczęściej korzystasz z komputera i Internetu?

Nowoczesne technologie komunikacyjne trwale i w nieodwracalny sposób zmieniły obraz współczesnej rzeczywistości. Wielu zwłaszcza młodych ludzi, nie wyobraża sobie życia bez stałego bycia online, używania telefonu komórkowego czy przynależności do portalu społecznościowego. Współcześnie dzieci, młodzież, dorośli ciągle są „podłączeni” do wynalazków digitalnego świata, traktując je jako naturalne środowisko zaspokajania potrzeb. Dlatego e-uzależnienie jest nasilającym się problemem, dotyczącym coraz młodszych użytkowników nowoczesnych technologii. E-uzależnienia nie dają tak szybko negatywnych

efektów jak inne uzależnienia, ale powodują ogromne spustoszenie w każdym z obszarów życia osoby uzależnionej i jej rodziny.

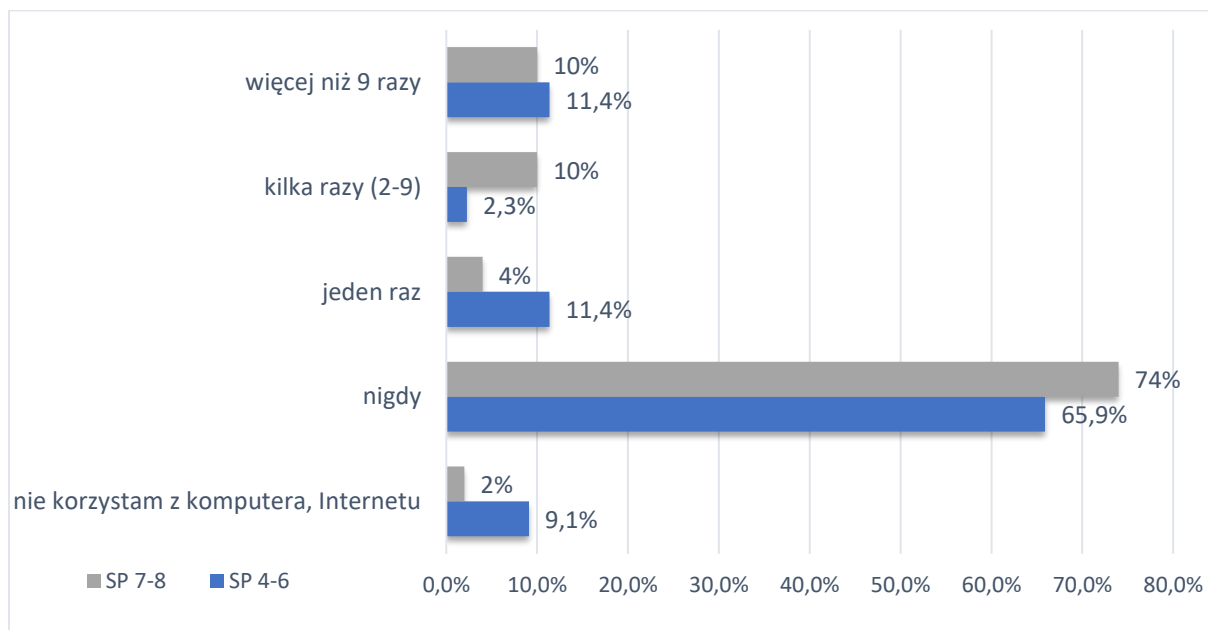
Hazard wydaje się rozrywką zarezerwowaną dla dorosłych, jednakże w różnorodne gry hazardowe coraz częściej uwikłane są również dzieci i młodzież. Z badań przeprowadzonych w 2018 roku przez CBOS wynika, że w grupie młodzieży częściej narażeni na uzależnienie od gier hazardowych są chłopcy niż dziewczęta. Jednocześnie ponad połowa nieletnich nie rozmawia z rodzicami, o tym, że gra na pieniądze. Choć, w porównaniu z deklaracjami sprzed 2 lat, mniej młodych ludzi gra na pieniądze i mniej spośród nich jest zagrożonych uzależnieniem od hazardu, to w przypadku 10% chłopców zauważono symptomy wskazujące na wysoki stopień ryzyka uzależnienia od hazardu. Na tle danych zebranych w 2016 roku widoczny jest spadek zainteresowania hazardem. Jednocześnie poprzedni wynik był wyższy niż wykazany w badaniu w 2013 roku. Jak tłumaczą autorzy raportu „Młodzież 2018” – „to swego rodzaju „falowanie” zainteresowania hazardem wśród młodzieży charakterystyczne jest dla niemal wszystkich gier uwzględnionych w badaniu – wyjątek stanowią jedynie konkursy SMS-owe, w przypadku których od 2010 roku notujemy trwały trend spadkowy”. Podobnie jak w latach ubiegłych, najpopularniejszą wśród młodzieży grą typu hazardowego jest Lotto, w które grywa więcej niż co czwarty młody człowiek (28%)²³.

²³ CBOS, *Młodzież 2018*, Warszawa 2019.

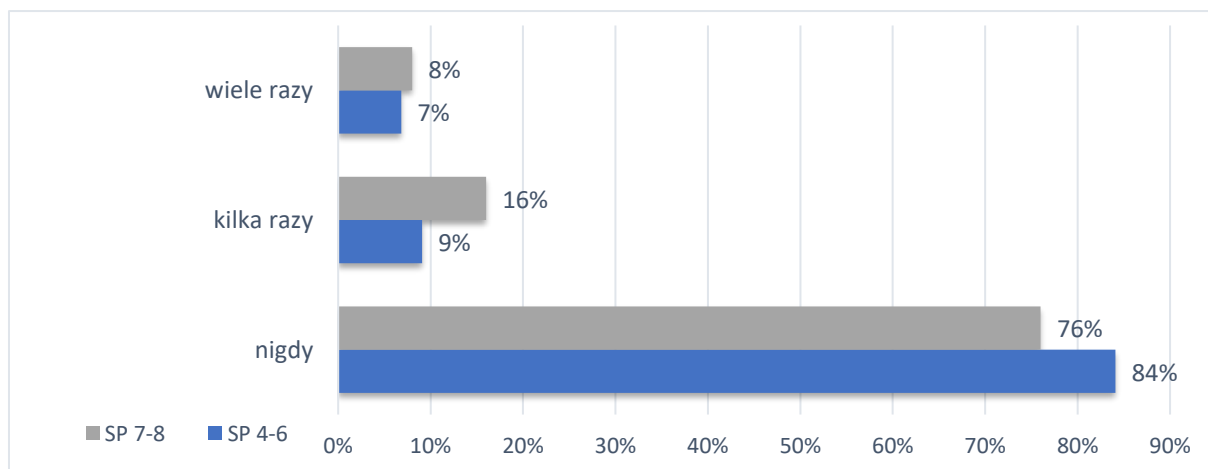
Uczniowie w gminie Legnickie Pole w większości nie mają doświadczeń związanych z grami internetowymi na pieniądze. Jednakże, 25% uczniów klas 4-6, a także 26% uczniów klas 7-8 przyznało, że grało już w tego rodzaju gry. Ponadto, 13,7% młodszych, a także 20% starszych badanych grało w gry internetowe na pieniądze kilka i więcej razy.

Wykres 47. *Grałeś/aś w jakiegokolwiek gry Internetowe na pieniądze (np. poker)?*

Jeżeli chodzi o konkursy organizowane przez gazety czy operatorów telefonicznych, które polegają na wysyłaniu płatnych sms-ów, to są one nieco mniej popularne wśród uczniów niż gry na automatach. 16% uczniów z klas 4-6 oraz 24% uczniów z klas 7-8 ma osobiste doświadczenia z tego typu „rozrywką”.

Wykres 48. *Czy brałeś/aś udział w konkursach organizowanych przez gazety, telewizję, operatorów telefonicznych, w których wysyła się płatne smsy?*

Uczniowie z gminy Legnickie Pole zostali także poproszeni o ocenę powszechności występowania niektórych uzależnień behawioralnych w ich otoczeniu. **Za najbardziej powszechne uczniowie uznali uzależnienie od internetu oraz uzależnienie od smartfona.** Natomiast jako najrzadziej występujące uzależnienie behawioralne badani ocenili uzależnienie od hazardu. Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 15. Czy wśród Twoim otoczeniu jest obecne następujące zjawisko? Wyniki w klasach 4-6.

	<i>Popularne</i>	<i>Czasem występuje</i>	<i>Występuje bardzo rzadko</i>	<i>Nie występuje</i>
Zakupoholizm	18%	16%	11%	55%
Uzależnienie od Internetu (siecioholizm)	36%	25%	9%	30%
Uzależnienie od hazardu (gry na pieniądze, zakłady sportowe)	16%	2%	9%	73%
Zaburzenia odżywiania (bulimia, anoreksja, jedzenioholizm)	20%	5%	11%	64%
Uzależnienie od smartfona	39%	16%	11%	34%

Tabela 16. Czy wśród Twoim otoczeniu jest obecne następujące zjawisko? Wyniki w klasach 7-8.

	<i>Popularne</i>	<i>Czasem występuje</i>	<i>Występuje bardzo rzadko</i>	<i>Nie występuje</i>
Zakupoholizm	30%	26%	12%	32%
Uzależnienie od Internetu (siecioholizm)	42%	32%	6%	20%
Uzależnienie od hazardu (gry na pieniądze, zakłady sportowe)	12%	16%	20%	52%
Zaburzenia odżywiania (bulimia, anoreksja, jedzenioholizm)	22%	18%	26%	34%
Uzależnienie od smartfona	50%	28%	4%	18%

Doświadczanie przemocy

Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i podejmowania kontaktów z innymi ludźmi.

Przeprowadzone ankiety wśród uczniów gminy Legnickie Pole pozwalają przyjrzeć się dokładniej nasileniu zjawiska agresji w środowisku szkolnym, a także przemocy domowej.

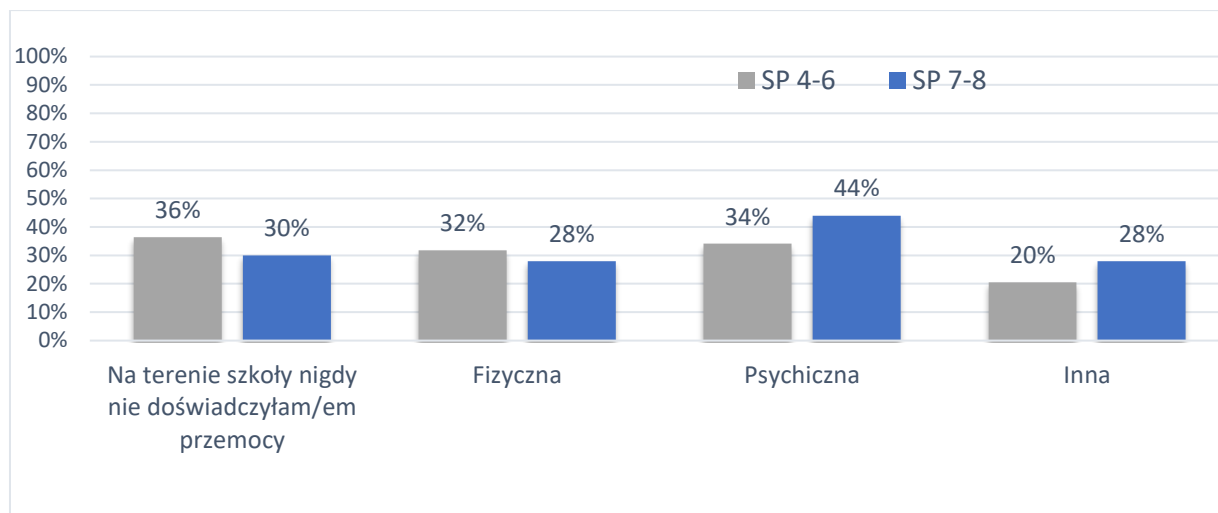
W pierwszej kolejności uczniom wyjaśniono, czym jest przemoc fizyczna (np. bicie, popychanie) oraz psychiczna (np. przezywanie, straszenie, wykluczanie z grupy). Następnie zostali zapytani, o to, jakiego rodzaju przemocy doświadczyli w szkole ze strony rówieśników.

Jak wynika z przeprowadzonych badań około połowa badanych uczniów doświadcza przemocy w szkole ze strony rówieśników. Jeżeli chodzi, o **młodszych uczniów SP, to 36% z nich nigdy nie doświadczyło przemocy rówieśniczej w szkole, 32% doświadczyło przemocy fizycznej, 34% doświadczyło przemocy psychicznej, a 20% doświadczyło innych niż wskazane form przemocy.** W przypadku starszych uczniów SP, **30% z nich nigdy**

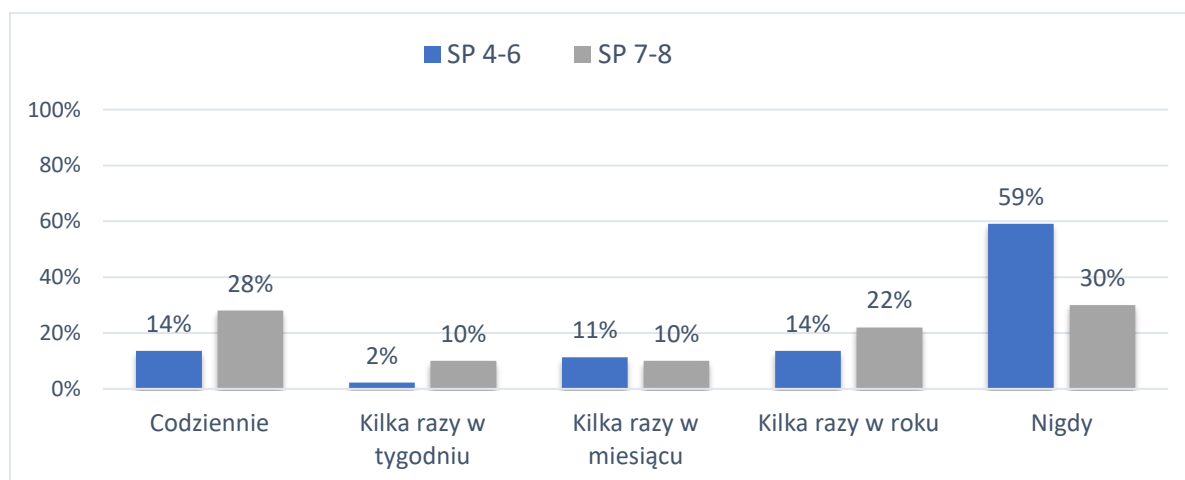
nie doświadczyło przemocy w szkole ze strony innych uczniów, 28% doświadczyło przemocy fizycznej, 44% przemocy psychicznej, a 28% innej formy przemocy. Uzyskane wyniki wskazują, że pewien odsetek uczniów doświadcza ze strony swoich kolegów i koleżanek w szkole zarówno przemocy fizycznej, jak i psychicznej.

Wykres 49. Rodzaj doświadczanej przemocy w szkole ze strony rówieśników (pytanie wielokrotnego wyboru).

W kolejnym pytaniu 59% uczniów klas 4-6 i 30% uczniów klas 7-8 deklaruje, że **nie są ofiarami przemocy ze strony innych uczniów**. Część uczniów przyznaje, że **kilka razy w roku** (SP 4-6 – 14%; SP 7-8 – 22%) oraz **kilka razy w miesiącu** (SP 4-6 – 11%; SP 7-8 – 10%) doświadcza w szkole przemocy ze strony swoich kolegów lub koleżanek. Pewna część uczniów deklaruje, że doświadcza przemocy rówieśniczej w szkole **kilka razy w tygodniu** (SP 4-6 – 2%; SP 7-8 – 10%) lub **nawet codziennie** (SP 4-6 – 14%; SP 7-8 – 28%).

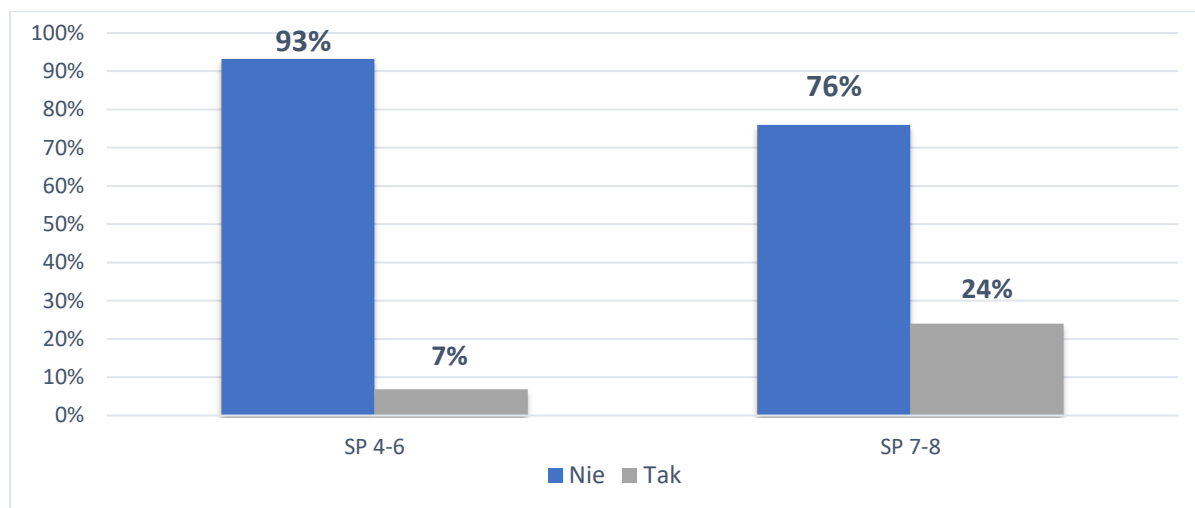
Wykres 50. Jak często doświadczasz którejkolwiek z form przemocy w szkole ze strony innych uczniów?

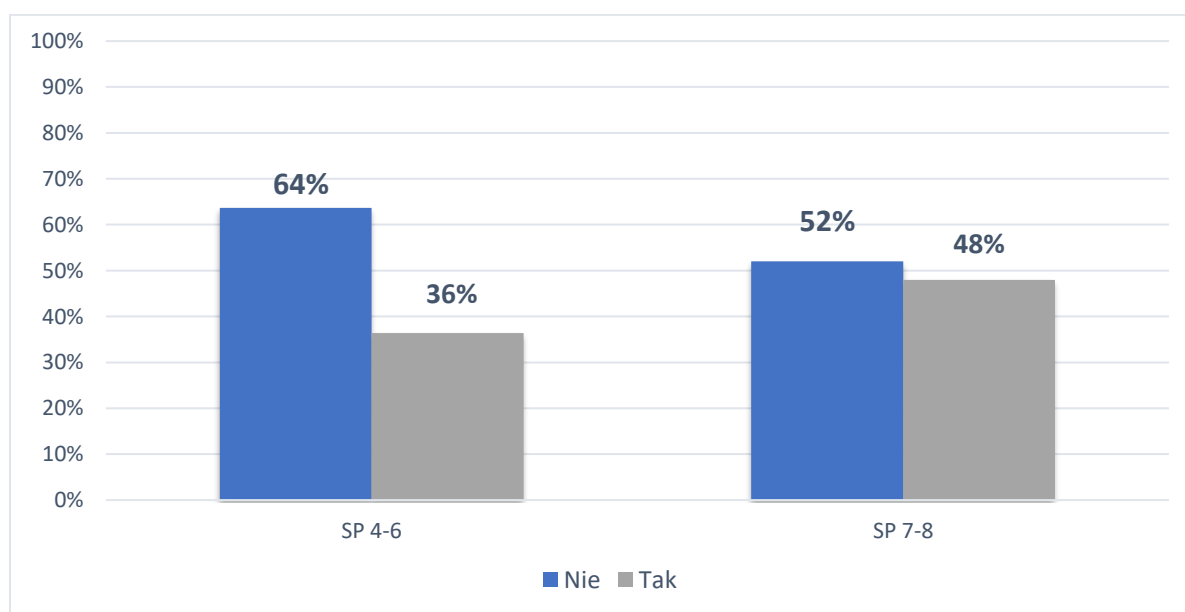
Następnie zapytaliśmy ankietowanych o to, czy doświadczają przemocy w domu. **Badania wskazują, że 7% uczniów klas 4-6 oraz 24% uczniów klas 7-8 padło ofiarą przemocy domowej.**

Wykres 51. Czy doświadczyłeś przemocy w domu?

Badanych uczniów zapytaliśmy również o to, czy spotyka ich agresja słowna, a jeśli tak, to w jaki sposób na nią reagują. **36% uczniów klas 4-6 oraz 48% uczniów klas 7-8 wskazało, że takie sytuacje mają miejsce.** Wśród reakcji na agresję słowną uczniowie wymieniali najczęściej: „nie reaguję”, „staram się ignorować”, „jest mi przykro”, „płaczę”, „odpowiadam tej osobie”, „przezywam”. Badani stosują zatem różne sposoby radzenia sobie z agresją słowną.

Wykres 52. Czy spotyka Cię agresja słowna?

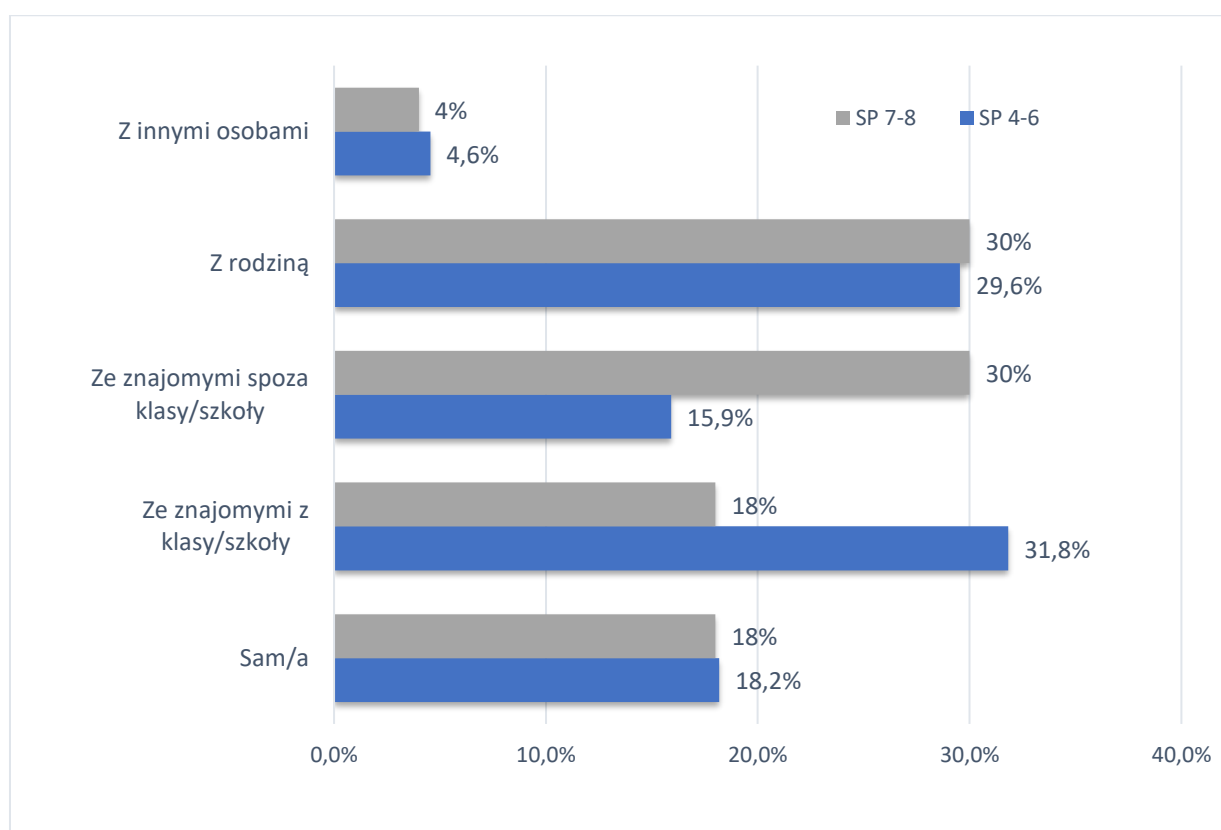

Czas wolny

W przeprowadzonej ankiecie zbadano również, w jaki sposób czas wolny spędzają uczniowie szkół na terenie gminy Legnickie Pole.

Uczniowie ze szkół podstawowych zazwyczaj spędzają czas wolny **w towarzystwie rodziny (SP 4-6: 29,6%, SP 7-8: 30%)**, **ze znajomymi z klasy/szkoły (SP 4-6: 31,8%, SP 7-8: 18%)**, lub też **ze znajomymi spoza klasy/szkoły (SP 4-6: 15,9%, SP 7-8: 30%)**. Część uczniów spędza ten w **samotności (SP 4-6: 18,2%, SP 7-8: 18%)** lub też z **innymi osobami** niż wymienione w ankiecie (SP 4-6: 4,6%, SP 7-8: 4%).

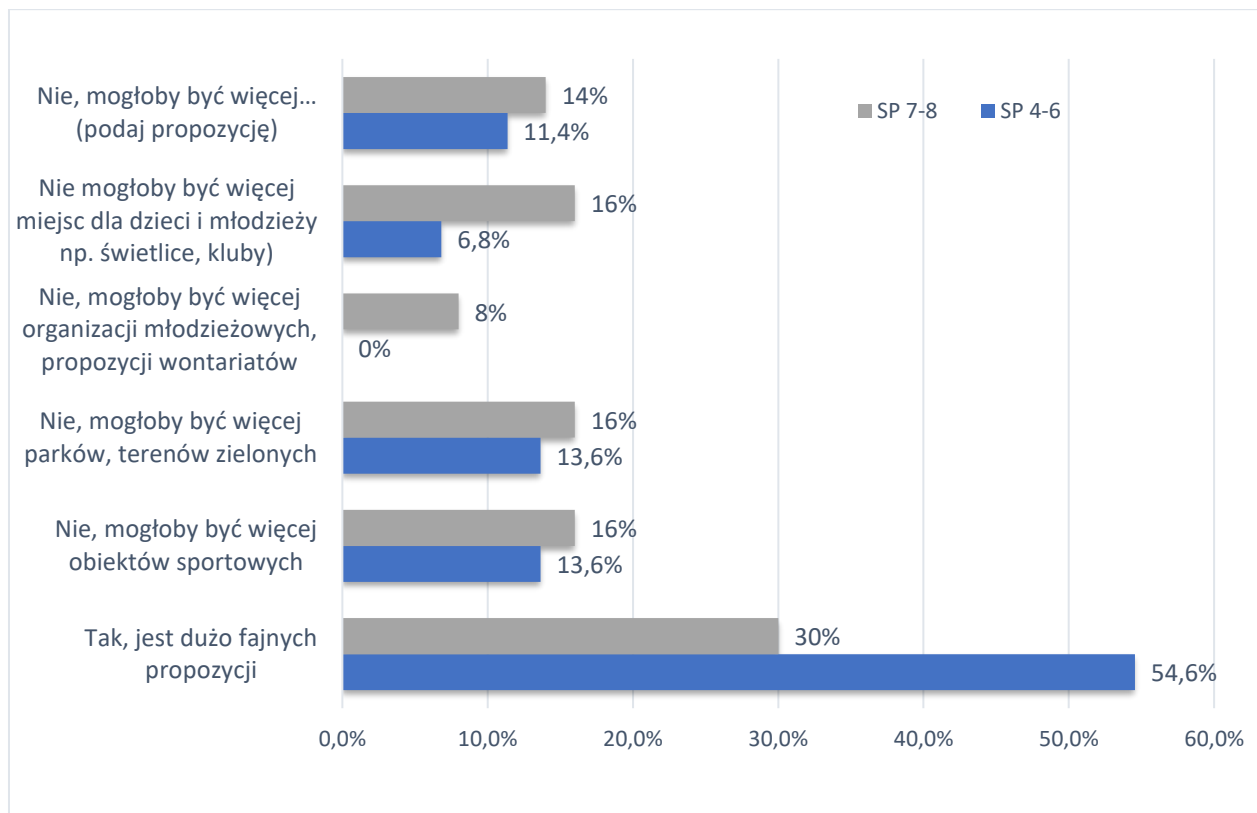
Wykres 53. Z kim najczęściej spędzasz czas wolny?

Znaczny odsetek badanych uczniów z gminy Legnickie Pole uważa, że w okolicy jest dużo fajnych propozycji spędzania czasu wolnego: SP 4-6: 54,6%, SP 7-8: 30%. Jednakże 13,6% uczniów klas 4-6 i 16% uczniów klas 7-8 uważa, że w okolicy powinno być więcej obiektów sportowych, a 13,6% uczniów klas 4-6 oraz 16% uczniów klas 7-8 przyznaje, że mogłoby być więcej terenów zielonych. Z kolei 6,8% młodszych, a także 16% starszych uczniów wskazuje, że powinno być więcej miejsc spotkań dla dzieci i młodzieży. Natomiast 8% uczniów klas 7-8 wskazuje, że brakuje organizacji młodzieżowych oraz propozycji wolontariatów. Uczniowie mieli również możliwość przedstawienia swoich propozycji. Najczęściej wskazywali, że w okolicy brakuje miejsc do spędzania czasu wolnego.

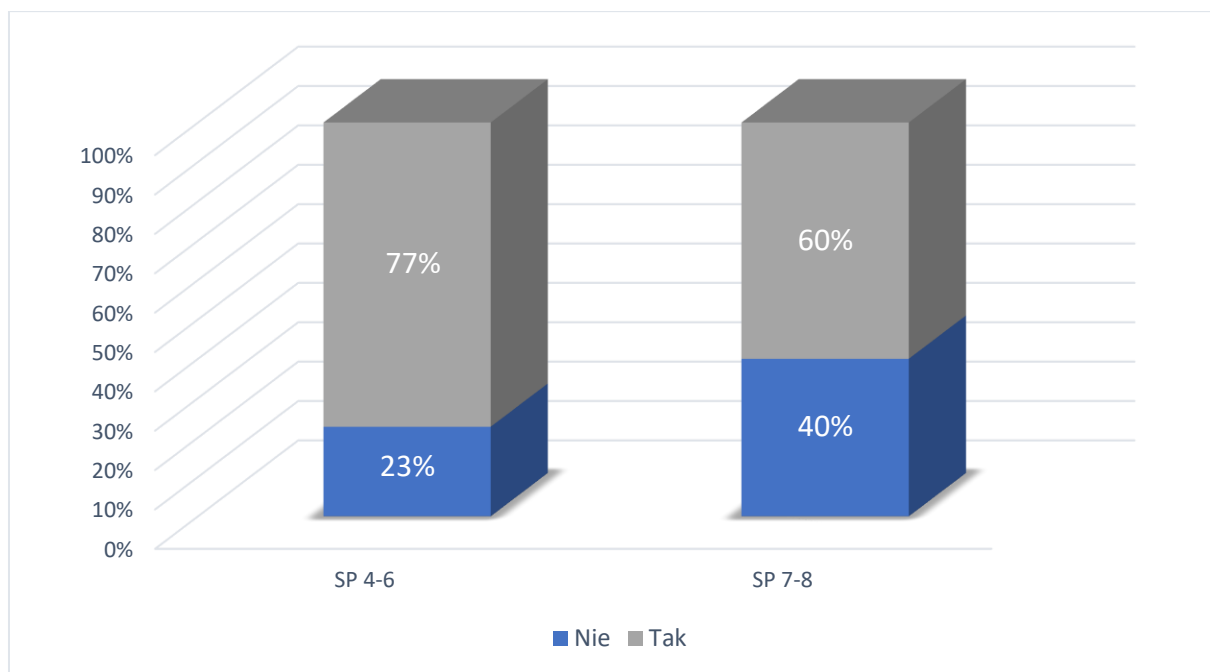
Wykres 54. Czy uważasz, że w Twojej okolicy jest dużo fajnych propozycji spędzania wolnego czasu? Jeśli nie to, co mogłoby być lepiej?

Uczniowie zostali zapytani także o posiadane pasje- w większości przyznają, że je posiadają (SP4-6: 77%, SP 7-8: 60%), wskazując na różnorodne zajęcia, w tym np. rysowanie, szkicowanie, gry na instrumentach czy dyscypliny sportowe.

Wykres 55. Czy masz pasję- coś, co lubisz robić i kiedy to robisz nie czujesz, że mija Ci czas?

PODSUMOWANIE BADAŃ ANKIETOWYCH I REKOMENDACJE

W podsumowaniu badań przeprowadzonych w gminie Legnickie Pole można wyróżnić zasadnicze problemy, jakie pojawiły się w wypowiedziach mieszkańców. Na podstawie otrzymanych wyników zostaną również podkreślone najważniejsze kwestie, wymagające uwagi ze strony władz samorządowych.

1. Podstawowe problemy społeczne w opinii pełnoletnich mieszkańców

- ✓ Mieszkańcy gminy Legnickie Pole za najbardziej istotny problem w ich środowisku lokalnym uznali zanieczyszczenie powietrza oraz uzależnienie od alkoholu. Z pewnością w tych sferach są największe oczekiwania wobec władz związane z podjęciem działań.
- ✓ Uzależnienie od alkoholu jest wśród mieszkańców na średnim poziomie ryzyka. Do picia alkoholu kilka razy w roku przyznało się 45,2% badanych, kilka razy w miesiącu- 23,8%, raz w tygodniu- 9,5%, kilka razy w tygodniu- 11,9%. Pozostałe 9,5% zadeklarowało abstynencję. Badani deklarują w większości, iż jednorazowo nie spożywają znacznych ilości alkoholu. Tylko 19% respondentów wie, gdzie może zgłosić się po pomoc osoba uzależniona od alkoholu.
- ✓ Mieszkańcy gminy prezentują konstruktywne postawy w zakresie skutków spożywania napojów alkoholowych. Zdecydowana większość respondentów odpowiedziała, że alkohol zawarty w piwie nie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce. Alkohol nie jest dobrym „lekiem” na codzienne problemy mieszkańców gminy Legnickie Pole, ponieważ zdecydowana większość (95,2%) nie zgadza się z takim twierdzeniem. W kwestiach takich jak spożycie niewielkiej ilości alkoholu w czasie ciąży lub prowadzenie pojazdu po spożyciu niewielkiej ilości alkoholu ankietowani są niemalże jednomyślni i prezentują konstruktywne postawy- prawie wszyscy nie zgadzają się z przyzwoleniem picia w obu przypadkach.
- ✓ Palenie wyrobów tytoniowych nie jest wśród dorosłych Legnickie Pole popularnym nałogiem. Większość mieszkańców- 69% odpowiedziało, że nie pali papierosów, ani e-papierosów. Natomiast 19% respondentów pali regularnie papierosy, a 5% pali regularnie e-papierosy. Pozostałe 7% pali okazynie papierosy lub e-papierosy. Należy podjąć działania profilaktyczne wykorzystując przy tym strategię informacyjną mającą na celu edukację mieszkańców z zakresu szkodliwości nikotyny na zdrowie palacza i osób w jego najbliższym otoczeniu.

- ✓ Tylko nieco ponad 1/3 mieszkańców gminy Legnickie Pole- 36% twierdzi, że nie ma w swoim otoczeniu osób, które przyjmują narkotyki lub dopalacze. Jednocześnie, 12% respondentów zna jedną osobę, 38% zna od 2 do 5 osób, 12% zna od 6 do 10 osób, a 2% zna ponad 10 osób zażywających owe substancje odurzające. Wskazuje to na relatywnie wysokie ryzyko występowania uzależnień od substancji psychoaktywnych takich, jak narkotyki czy dopalacze. Badani wskazywali, że największą popularność w ich środowisku lokalnym ma marihuana oraz haszysz. Jeżeli chodzi o źródło pozyskiwania owych substancji, to respondenci w większości twierdzą, że nie wiedzą, gdzie można je nabyć.
- ✓ Problem uzależnienia od gier hazardowych na terenie gminy Legnickie Pole jest na niskim poziomie ryzyka. Prawie wszyscy respondenci wskazują, że nie grali nigdy w gry na pieniądze. Poza tym, zdecydowana większość mieszkańców ma świadomość, że zbyt częste granie w gry hazardowe prowadzi do uzależnienia. Zaleca się rozpowszechnienie informacji o placówkach udzielających pomocy w zakresie uzależnień od hazardu oraz na temat wskaźników pozwalających stwierdzić czy problem w tym zakresie występuje.
- ✓ Mieszkańcy gminy Legnickie Pole za najbardziej rozpowszechnione uzależnienia w środowisku lokalnym uznali nikotynizm, sieciologizm oraz alkoholizm. Większość badanych dostrzega potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Świadczyć to może o wysokim poziomie wiedzy mieszkańców na temat tego, jak istotne jest ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych (alkohol, nikotyna, narkotyki, nowe substancje psychoaktywne, leki) oraz zapobieganie różnorodnym szkodom zdrowotnym i społecznym, które są z tym związane.
- ✓ Mając na uwadze powyższe należałoby zwrócić większą uwagę na dostępność oraz rozpowszechnienie informacji na temat działań podejmowanych przez władze lokalne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od substancji oraz uzależnieniom behawioralnym i rozpowszechniania wiedzy o konsekwencjach jakie za sobą niosą. Aczkolwiek, kształtowanie postaw mieszkańców powinno nie tylko wiązać się z oddziaływaniem na poziom ich wiedzy, ale także koncentrować się na dwóch pozostałych składnikach postaw, czyli przekonaniach oraz emocjach, które mają swoje odzwierciedlenie w motywacjach mieszkańców. Dlatego należałoby wziąć pod uwagę możliwość zorganizowania szeregu darmowych spotkań otwartych mających na celu kształtowanie umiejętności i kompetencji społecznych związanych z asertywnością,

radzeniem sobie z negatywnymi emocjami czy identyfikacją podejmowanych przez siebie zachowań ryzykownych oraz źródeł ich występowania.

- ✓ 31% mieszkańców gminy Legnickie Pole wskazało, że nie ma w swoim otoczeniu osób doświadczających przemocy w rodzinie. Aczkolwiek, tyle samo- 31% respondentów zaznaczyło, że zna takie osoby, a 38% ma podejrzenia, że zjawisko przemocy w rodzinie jest obecne w ich otoczeniu. Należy jednak pamiętać, że przemoc w rodzinie jest w dużej mierze zjawiskiem ukrytym i wiele osób doświadczających przemocy w rodzinie nie zgłasza się po pomoc. Poza tym, niespełna 1/3 badanych wie, gdzie w okolicy może uzyskać pomoc ofiara przemocy domowej. W kontekście uzyskanych wyników na temat zjawiska przemocy w rodzinie należy zwrócić większą uwagę na rozpowszechnianie informacji o podmiotach i miejscach świadczących pomoc ofiarom przemocy domowej. Niezbędne jest także systematyczne i kompleksowe diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie oraz promowanie wzorów dobrego rodzicielstwa wolnego od przemocy, krzywdzenia i zaniedbywania np. poprzez prowadzenie warsztatów umiejętności wychowawczych i konsultacji dla rodziców.

2. Zagrożenia w środowisku dzieci i młodzieży

- ✓ Spożywanie napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież ze szkół podstawowych w gminie Legnickie Pole jest na średnim poziomie ryzyka- 25% uczniów klas 4-6 oraz już 52% uczniów klas 7-8 przyznało, że ich rówieśnicy piją alkohol. Poza tym, do spożywania alkoholu przyznaje się 20% uczniów klas 4-6 i 28% uczniów klas 7-8. Wraz z wiekiem rośnie odsetek uczniów mających za sobą inicjację alkoholową. Wczesna inicjacja alkoholowa w gronie rówieśników czy w środowisku rodzinnym, gdzie rodzice dodatkowo dają przyzwolenie na próbowanie/picie alkoholu przez swoje dzieci zwiększa ryzyko pojawienia się u nich w przyszłości potencjalnych problemów związanych ze spożywaniem alkoholu. Ponadto, przyzwalające postawy rodziców oraz wczesna intoksykacja alkoholowa są jednymi z wielu czynników zwiększających ryzyko pojawienia się zachowań problemowych u adolescenta.
- ✓ Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas programów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia i zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą. Działania

profilaktyczne, skierowane do dzieci i młodzieży powinny mieć zarówno charakter edukacyjny, jak i dostarczać im alternatywnych form spędzania wolnego czasu.

- ✓ Badania wykazały, że pewien odsetek badanych uczniów pali wyroby tytoniowe- 53,2% najmłodszych i 64% starszych badanych wskazało, że ich rówieśnicy palą papierosy. Poza tym, 16% uczniów klas 4-6 i 24% uczniów z klas 7-8 przyznało, że ma za sobą inicjację nikotynową. Palenie wyrobów tytoniowych jest więc nieco bardziej popularne wśród młodych mieszkańców gminy, co spożywanie alkoholu. Jednocześnie niepokojący jest względnie bardzo łatwy dostęp dzieci i młodzieży do wyrobów tytoniowych i napojów alkoholowych. Jego ograniczenie jest zadaniem leżącym w obowiązku osób dorosłych. Rekomenduje się podejmowanie działań budujących świadomość zagrożenia związanego z poszczególnymi używkami poprzez warsztaty profilaktyczne, szkolenia dla nauczycieli lub pogadanki profilaktyczne dla rodziców.
- ✓ Wyniki badań wskazują, że niektórzy uczniowie mogą przejawiać problemy związane z przyjmowaniem narkotyków- 23% uczniów klas 4-6 oraz 36% uczniów klas 7-8 wskazuje, że ich rówieśnicy mają kontakt z narkotykami albo z dopalaczami. Ponadto, 11% młodszych i 14% starszych ankietowanych przyznało, że sami próbowali już narkotyków lub dopalaczy. Badani w większości twierdzą, że nie wiedzą, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze w ich środowisku. Należy zwrócić uwagę również na profilaktykę narkotykową wśród uczniów. W przypadku zażywania substancji psychoaktywnych bardzo ważne jest prowadzenie regularnych zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom. Najbardziej sprzyjające okoliczności do kontaktu z substancjami psychoaktywnymi stwarzają wakacje oraz czas wolny, dlatego też dzieci w tym okresie powinny zostać otoczone szczególną uwagą opiekunów i uświadamiane w kwestii niebezpieczeństw, jakie wiążą się z zażywaniem substancji psychoaktywnych.
- ✓ Kolejnym zauważalnym problemem wśród młodych mieszkańców gminy są przypadki agresji i przemocy (zarówno fizycznej, jak i psychicznej), z jakimi młodzi ludzie spotykają się w środowisku rówieśniczym. Niektórzy z uczniów kilka razy w tygodniu, a nawet codziennie doświadczają przemocy fizycznej oraz psychicznej ze stronnych swoich kolegów i koleżanek w szkole. Otrzymane wyniki powinny skłonić do zapoczątkowania lub rozwijania w szkole działań z zakresu zapobiegania agresji i przemocy, autoagresji oraz rozwiązywania konfliktów. Preferowane byłyby także doskonalenie szkolnych rozwiązań systemowych w zakresie kontroli i profilaktyki

zachowań agresywnych. To przede wszystkim dyrektorzy placówek oświatowych powinni zwrócić szczególną uwagę na problem przemocy rówieśniczej. Preferowane byłoby także doskonalenie szkolnych rozwiązań systemowych w zakresie kontroli i profilaktyki zachowań agresywnych. Co więcej, otrzymane wyniki na temat jakości relacji rówieśniczych w badanych klasach mogą posłużyć za zachętę do organizowania szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą mieli okazję do wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy. Należy także ciągle udoskonalać szkolne systemy przeciwdziałania i reagowania na przemoc, w które włączać trzeba rodziców, od których dzieci młodzież czerpią wzorce w zakresie stosowania przemocy, jako rozwiązania codziennych problemów.

- ✓ Niepokój budzi ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera, telefonu komórkowego czy graniu w gry komputerowe. Uczniowie spędzają dziennie w ten sposób nawet powyżej 4 godzin dziennie. Oznaczać to może, że po zakończonych lekcjach są to ich jedyne formy spędzania czasu. Należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych oferujących niewiele wartościowych treści. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu. W perspektywie wyników na temat funkcjonowania badanych uczniów w Internecie konieczna wydaje się również szeroka edukacja z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu, czyli wspieranie świadomości prawnej uczniów, rozwijanie umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, czy poszerzanie wiedzy z zakresu ochrony własnych danych.
- ✓ Skłonność uczniów do korzystania z gier hazardowych jest niewielka. Jednakże, gry „na pieniądze” zaczynają być coraz bardziej popularne wśród dzieci i młodzieży. Warto zaznaczyć uczniów z tematyką powstawania uzależnienia od hazardu na przykład poprzez przeprowadzenie warsztatów profilaktycznych lub krótkich pogadanek na lekcjach wychowawczych.
- ✓ Do skutecznych strategii zapobiegania uzależnieniom behawioralnym (podobnie jak w innych zachowaniach ryzykownych młodzieży) należą: rozwijanie kompetencji

psychospołecznych dzieci i młodzieży oraz rozwijanie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów. Ponadto, do specyficznych działań profilaktycznych, które zostały uznane za skuteczne należą: obniżenie pozytywnych oczekiwań związanych z używaniem Internetu, graniem w gry hazardowe, korygowanie zniekształceń poznawczych związanych z graniem w gry hazardowe (w tym w obszarze ważne jest dostarczanie wiedzy na temat matematycznego prawdopodobieństwa). Realizowane w szkołach programy powinny uwzględniać ww. skuteczne strategie profilaktyczne i być realizowane przez profilaktyków rozumiejących specyfikę pracy z młodzieżą/rodzicami, nie zaś przez osoby do tego nieprzygotowane. Więcej o skutecznych strategiach profilaktycznych oraz budowie programów na stronie www.programyrekomendowane.pl

- ✓ Jak wynika z przeprowadzonych badań część ankietowanych nie potrafi zagospodarować swojego czasu wolnego. Uczniowie często spędzają czas wolny przed komputerem czy korzystając ze smartfonów, przeznaczając go na oglądanie filmów, seriali, korzystanie z portali społecznościowych. Należy poświęcić więcej uwagi ofercie zajęć oraz oddziaływań skierowanych do dzieci i młodzieży na terenie gminy.
- ✓ Powrót dzieci do szkół po okresie izolacji wywołanej pandemią Covid-19 rodzi jeszcze większą konieczność ciągłego diagnozowania stanu psychicznego dzieci i młodzieży w szkołach ze szczególnym uwzględnieniem tych grup, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, rodzinnej czy zdrowotnej. Istnieje także potrzeba objęcia dzieci i młodzieży wszechstronnym wsparciem wychowawczym, profilaktycznym i pomocowym w różnorodnych formach i na jak najszerszą skalę (pomocą należy całą populację dzieci i młodzieży).
- ✓ Uczniowie w gminie Legnickie Pole deklarują w większości bardzo dobre lub dobre relacje z rodzicami/ opiekunami. Zaleca się rozwijanie pozytywnego potencjału rodziny i jednocześnie wzmacnianie czynnika chroniącego, jakim jest pozytywna więź dziecka z rodzicami poprzez realizację warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców.

Tabela 1. Przyrost naturalny w gminie Legnickie Pole- lata 2019-2021.	5
Tabela 2. Powody przyznawania pomocy społecznej- liczba rodzin.	7
Tabela 3. Działalność GKRPA.....	9
Tabela 4. Działalność Punktu Konsultacyjnego.....	10
Tabela 5. Liczba sporządzonych "Niebieskich Kart".....	12
Tabela 6. Liczba procedur NK oraz grup roboczych.....	12
Tabela 7. Przestępczość na terenie gminy Legnickie Pole w latach 2019-2021- dane z Komenda Miejska Policji w Legnicy.....	13
Tabela 8. Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców.....	17
Tabela 9. Zgodność z twierdzeniami na temat alkoholu- dorośli mieszkańcy.....	22
Tabela 10. Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców.....	30
Tabela 11. Przekonania dotyczące przemocy.....	34
Tabela 12. Liczebność badanej grupy- uczniowie.....	35
Tabela 13. Przekonania dotyczące alkoholu klasy 4-6.....	43
Tabela 14. Przekonania dotyczące alkoholu klasy 7-8.....	43
Tabela 15. Czy wśród Twoim otoczeniu jest obecne następujące zjawisko? Wyniki w klasach 4-6. ...	63
Tabela 16. Czy wśród Twoim otoczeniu jest obecne następujące zjawisko? Wyniki w klasach 7-8. ...	64

Wykres 1. Ekonomiczne grupy wiekowe.....	5
Wykres 2. Liczba respondentów- dorośli mieszkańcy.....	16
Wykres 3. Wiek inicjacji alkoholowej- dorośli mieszkańcy.....	19
Wykres 4. Częstotliwość spożywania alkoholu- dorośli mieszkańcy.....	19
Wykres 5. Ilość porcji alkoholu wypijanych podczas "standardowego" picia- dorośli mieszkańcy.....	20
Wykres 6. Stopień dostępności lokali w gminie Legnickie Pole, w których można kupić alkohol w opinii dorosłych mieszkańców.....	20
Wykres 7. Czy wie Pani/Pan, gdzie może zgłosić się po pomoc osoba uzależniona od alkoholu?	21
Wykres 8. Czy pali Pan/Pani papierosy lub e-papierosy?	23
Wykres 9. Wiek inicjacji nikotynowej- dorośli mieszkańcy.....	23
Wykres 10. Ile zna Pan/Pani osób (osobiście lub „ze słyszenia”), które przyjmują substancje odurzające (narkotyki lub dopalacze)?	24
Wykres 11. Jakie substancje odurzające są najczęściej przyjmowane przez osoby, które znasz (pytanie wielokrotnego wyboru)?.....	25
Wykres 12. Czy wie Pan/ Pani, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze?	25
Wykres 13. Czy kiedykolwiek grał Pan/Pani w gry internetowe, w których można wygrać pieniądze (np. poker)?.....	27
Wykres 14. Dlaczego grywa Pan(i) w gry na pieniądze? Proszę wskazać wszystkie istotne dla Pana(i) powody.....	28
Wykres 15. Czy Pana(i) zdaniem, można uzależnić się od gier na pieniądze?	29
Wykres 16. Czy dostrzega Pan/Pani potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień? ...	31
Wykres 17. Jakie działania w tym zakresie są Pana/Pani zdaniem najbardziej potrzebne?	31
Wykres 18. Czy w Pana/Pani otoczeniu są osoby (znane osobiście lub "ze słyszenia") doświadczające przemocy w rodzinie?	32
Wykres 19. Czy wie Pan/Pani, gdzie może uzyskać pomoc ofiara przemocy w Pana/Pani rejonie zamieszkania?.....	33
Wykres 20. Ocena relacji z rodzicami, opiekunami.....	36
Wykres 21. Ocena relacji z nauczycielami.....	37

Wykres 22. Ocena relacji z rówieśnikami.....	38
Wykres 23. Czy Twoim zdaniem osoby w Twoim wieku piją alkohol?.....	39
Wykres 24. Jeśli tak, to gdzie ma to miejsce (pytanie wielokrotnego wyboru)?	40
Wykres 25. Dlaczego Twoim zdaniem rówieśnicy sięgają po alkohol?	40
Wykres 26. Jak często zdarza Ci się spożywać alkohol?	41
Wykres 27. Rodzaj spożywanego alkoholu (pytanie wielokrotnego wyboru.	41
Wykres 28. Z jakiego powodu sięgasz po alkohol (pytanie wielokrotnego wyboru)?.....	42
Wykres 29. Czy osoby w Twoim wieku palą papierosy?.....	44
Wykres 30. Czy palisz papierosy?.....	45
Wykres 31. Jak często palił(a)s papierosy w ciągu OSTATNICH 30 DNI?	45
Wykres 32. Co skłoniło Cię do palenia papierosów?.....	46
Wykres 33. Czy osoby w Twoim wieku mają kontakt z narkotykami albo dopalaczami?	47
Wykres 34. Czy kiedykolwiek próbowałeś narkotyków lub dopalaczy?	47
Wykres 35. Gdzie zdarzyło Ci się zażywać narkotyków lub dopalaczy (pytanie wielokrotnego wyboru)?	48
Wykres 36. Skąd wziąłeś tę substancję?	49
Wykres 37. Gdybyś chciał/ła zdobyć narkotyki i/lub dopalacze w Twojej miejscowości to byłoby: ..	50
Wykres 38. Czy znasz miejsca w swojej miejscowości, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze?50	
Wykres 39. Ile czasu spędzasz dziennie przed komputerem z powodów innych niż nauka zdalna?	52
Wykres 40. Na co poświęcasz najwięcej czasu korzystając z komputera (pytanie wielokrotnego wyboru)?.....	53
Wykres 41. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na granie w gry komputerowe?	54
Wykres 42. Jakbyś się czuł/a, gdybyś przez cały tydzień nie byłoby dostępu do Internetu?.....	55
Wykres 43. Styczność z cyberprzemocą: SP 4-6.	57
Wykres 44. Styczność z cyberprzemocą: SP 7-8.	58
Wykres 45. Ile czasu dziennie korzystasz z telefonu?.....	59
Wykres 46. Z jakich powodów najczęściej korzystasz z komputera i Internetu?	60
Wykres 47. Grałeś/aś w jakiegokolwiek gry Internetowe na pieniądze (np. poker)?	62

Wykres 48. Czy brałeś/aś udział w konkursach organizowanych przez gazety, telewizję, operatorów telefonicznych, w których wysyła się płatne smsy?	62
Wykres 49. Rodzaj doświadczanej przemocy w szkole ze strony rówieśników (pytanie wielokrotnego wyboru).	65
Wykres 50. Jak często doświadczasz którejkolwiek z form przemocy w szkole ze strony innych uczniów?.....	65
Wykres 51. Czy doświadczyłeś przemocy w domu?	66
Wykres 52. Czy spotyka Cię agresja słowna?	66
Wykres 53. Z kim najczęściej spędzasz czas wolny?.....	67
Wykres 54. Czy uważasz, że w Twojej okolicy jest dużo fajnych propozycji spędzania wolnego czasu? Jeśli nie to, co mogłoby być lepiej?.....	68
Wykres 55. Czy masz pasję- coś, co lubisz robić i kiedy to robisz nie czujesz, że mija Ci czas?	69

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH
DLA GMINY LEGNICKIE POLE
NA LATA 2023-2026**

Spis treści

WSTĘP.....	2
UZALEŻNIENIA- ZARYS PROBLEMU	5
Podstawy prawne Programu.....	7
DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ NA TERENIE GMINY LEGNICKIE POLE	10
Skala zjawiska na terenie Gminy Legnickie Pole	10
Diagnoza uzależnień w środowisku lokalnym- wyniki badań ankietowych.....	18
Zasoby lokalne umożliwiające profilaktykę uzależnień	23
CELE, KIERUNKI DZIAŁAŃ, WSKAŹNIKI I REALIZATORZY PROGRAMU.....	24
Cel główny i cele szczegółowe Programu.....	24
Realizacja i monitoring Programu.....	32
Zasady finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii	33
Zasady wynagradzania członków GKRPA	34

WSTĘP

Według raportu Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)¹ uwzględniającego 52 kraje świata, na mieszkańca Unii Europejskiej przypada średnio 11,3 litra czystego alkoholu. Przynajmniej raz w miesiącu upija się 30% dorosłych. W w/w krajach od alkoholu uzależnionych jest 3,7% populacji – ok. 50 mln ludzi.

Jeżeli chodzi o Polskę, to według analiz OECD na jednego Polaka rocznie przypada średnio 11,7 litra czystego alkoholu. To odpowiada mniej więcej 2,4 butelki wina lub 4,5 litra piwa tygodniowo na osobę w wieku 15 lat i więcej. Co najmniej raz w miesiącu upija się 35% dorosłych - oznacza to, że na jedną "okazję" wypijamy ponad 80% butelki wina lub 1,5 litra piwa. W rozróżnieniu na płeć - mężczyźni w naszym kraju spożywają 18,4 litra czystego alkoholu na mieszkańca rocznie, w przypadku kobiet jest to 5,6 litra. Co ciekawe, kobiety o 62% częściej upijają się (w miesiącu), jeśli mają wyższe wykształcenie. Jeżeli zaś chodzi o młodzież, 17% chłopców i 21% dziewcząt w wieku 15 lat co najmniej dwa razy w życiu piło alkohol. Autorzy raportu podkreślają, że dzieci, które nigdy nie były pijane, mają o 42% większe szanse na dobre wyniki w szkole.

Zażywanie substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież szkolną zbadano także wiosną 2019 r. w ramach międzynarodowego projektu: „European School Survey Project on Alcohol and Drugs” (ESPAD). Audytoryjne badania ankietowe zrealizowano na próbie reprezentatywnej uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych (wiek: 15-16 lat) oraz klas drugich szkół ponadgimnazjalnych (wiek: 17-18 lat) naszego kraju. Celem badania był przede wszystkim pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych, ale także ocena czynników wpływających na rozpowszechnienie, ułożonych zarówno po stronie popytu na substancje, jak i ich podaży. Jak wynika z raportu, napoje alkoholowe są w naszym kraju najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 80,0% uczniów z młodszej grupy i 92,8% uczniów z starszej grupy. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 46,7% piętnasto/szesnastolatków i 76,1% siedemnasto-osiemnastolatków. Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród całej młodzieży jest piwo, a najmniej – wino. Wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, chociaż

¹ Jak piją Polacy? Jak wypadamy na tle świata? Raport OECD o spożyciu alkoholu, Monika Mikołajska, 20.05.2021r., <https://www.medonet.pl/narodowy-test-zdrowia-polakow/zyj-zdrowiej,picie-alkoholu-jakwypadaja-polacy--nowy-raport-oecd,artykul,90827573.html> (data dostępu: 15.10.2022).

raz upiło się 11,3% uczniów z młodszej kohorty i 18,8% ze starszej grupy wiekowej. W czasie całego życia ani razu nie upiło się tylko 66,7% uczniów młodszych i 43,4% uczniów starszych².

Ponadto, jak wynika z najnowszego sondażu przeprowadzonego w czerwcu 2021 roku przez Centrum Badawczo-Rozwojowe BioStat® 22,9% Polaków deklaruje, że ograniczyło lub całkowicie zrezygnowało ze spożywania alkoholu podczas pandemii COVID-19. Równocześnie jednak do picia alkoholu w większych ilościach przyznaje się 10,9% uczestników sondażu. Zmian w zachowaniu dotyczącym picia alkoholu nie zauważyło 48,6% respondentów, natomiast 17,6% nie pije wcale³.

Przez wiele lat uzależnienie kojarzone było jedynie z zażywaniem substancji psychoaktywnych, jednakże coraz częściej kojarzy się ono również z czynnościami. Uzależnienie behawioralne określa takie formy zachowań, które nie są związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, ale z wykonywaniem pewnych czynności (hazard, zakupy, granie w gry itp.), a ich specyfiką jest m.in. utrata kontroli nad tymi zachowaniami czy czynnościami.

Formalnie, do grupy tych zaburzeń możemy zaliczyć jedynie zaburzenie uprawiania hazardu, ponieważ od maja 2013 (data opublikowania klasyfikacji DSM–V) występuje ono w klasyfikacji zaburzeń psychicznych Amerykańskiego Towarzystwa Psychiatrycznego.

Nieformalnie zaś za uzależnienie behawioralne należy uznać szereg zachowań, które stanowią przejaw patologii ze względu na intensywność ich podejmowania (i na konsekwencje, jakie ponosi jednostka), a nie sam fakt angażowanie się w nie. Przykładami najczęstszych uzależnień behawioralnych są: zakupoholizm, fonoholizm, hazard, seksoholizm, pracoholizm, siecioholizm oraz zaburzenia odżywiania.

Współczesna wiedza o problematyce uzależnień od substancji oraz uzależnień behawioralnych nakazuje widzenie w nich zagrożenia o charakterze globalnym, które jednakże manifestuje się głównie na poziomie krajowym i lokalnym i właśnie w strukturach krajowych i regionalnych upatruje się coraz powszechniej skutecznych form reakcji na problem uzależnienia od substancji psychoaktywnych.

² J. Sierosławski, *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 roku*, Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa 2020.

³ https://www.biostat.com.pl/zwyczaje_prozdrowotne_polakow_podczas_covid_19.php (data dostępu: 15.10.2022).

Przygotowany Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Legnickie Pole na lata 2023-2026, określa lokalną strategię w zakresie zarówno profilaktyki, jak i redukcji szkód zdrowotnych i społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych w społeczności lokalnej. Istotnym elementem niniejszego programu są również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Program opracowano zgodnie z wytycznymi Narodowego Programu Zdrowia (NPZ), który jest podstawowym dokumentem polityki zdrowia publicznego wyznaczającym cel strategiczny i cele operacyjne oraz najważniejsze zadania do realizacji na rzecz zwiększenia liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenia społecznych nierówności w tym zakresie. Zadania dotyczące przeciwdziałania uzależnieniom zawarte są w celu operacyjnym Nr 2 NPZ: „Profilaktyka uzależnień”. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 wskazuje kilka obszarów aktywności samorządów lokalnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom. Są to przede wszystkim zadania związane z edukacją i promocją zdrowia, profilaktyką, ale także wspieraniem leczenia, redukcją szkód zdrowotnych oraz rehabilitacją, reintegracją społeczną i zawodową osób uzależnionych. Wszystkie te działania ujęto w niniejszym dokumencie.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Legnickie Pole na lata 2023- 2026 jest kontynuacją zadań realizowanych w roku ubiegłym. Stanowi spis działań będących jednocześnie zadaniami własnymi gminy w obszarze zagadnień społecznych określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii. Określa plan działań w zakresie profilaktyki, promocji zdrowia oraz minimalizacji szkód związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych oraz rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniem, a także często skorelowaną z nim przemocą w rodzinach. Warto podkreślić, iż uzależnienie od alkoholu czy narkotyków jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i szkód zdrowotnych z nią związanych.

UZALEŻNIENIA- ZARYS PROBLEMU

Uzależnienia towarzyszą człowiekowi od dawna. W dzisiejszym świecie każdy człowiek w mniejszym, lub też w większym stopniu miał styczność z osobami uzależnionymi od alkoholu czy też innego rodzaju substancji psychoaktywnych. Obecnie, jest to niezmiernie istotny problem społeczny, przynoszący niewymierne szkody. Potrzebę przeciwdziałania temu zjawisku oraz pomocy terapeutycznej osobom uzależnionym podnosi się już od wielu lat.

Uzależnienie wiąże się z silną potrzebą, psychicznym przymusem albo zażywania jakiejś substancji albo wykonywania określonej czynności – uzależnienia behawioralne. Bez względu na to, czy będzie to uzależnienie od alkoholu, leków, narkotyków czy też hazardu, zakupów albo seksu, prowadzi do koncentrowania się życia wokół tego, co jest przyczyną uzależnienia. A sama osoba uzależniona będąc ofiarą nałogu cierpi w zasadzie w każdej sferze życia: emocjonalnej, psychicznej, intelektualnej i fizycznej.

Ogólne rozważania odnoszące się do etiologii alkoholizmu i narkomanii ujmowane są w kategoriach:

- makrospołecznych- podłoże stanowią zmiany w życiu społecznym;
- mikrospołecznych- uwarunkowania biologiczne, psychiczne i społeczne poszczególnych jednostek w kontekście uzależnień.

Szkody spowodowane przez alkoholizm czy narkomanię można określić w trzech głównych wymiarach:

- indywidualnym - oddziaływanie negatywne na zdrowie psychiczne i fizyczne osób pijących;
- społecznym - negatywne oddziaływanie na zdrowie psychiczne i fizyczne członków rodziny, przemoc w rodzinie, zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, ubóstwo, bezrobocie itp.;
- ekonomicznym - koszty leczenia, wypadków drogowych, zaangażowania wymiaru sprawiedliwości, systemu pomocy społecznej i ubezpieczeń, leczenia odwykowego, przedwczesnej umieralności, spadku wydajności pracy itp.

Alkoholizm jest chorobą spowodowaną nadużywaniem napojów alkoholowych, natomiast narkomania, to uzależnienie od środków psychoaktywnych takich jak narkotyki, dopalacze. Z uzależnieniami tymi wiążą się zarówno konsekwencje zdrowotne dla uzależnionej osoby, jak również stanowią one problem socjalny i przyczyniają się do występowania zjawisk patologii społecznych. Alkoholizm czy narkomania są ściśle powiązane z występowaniem przestępczości, wypadkami w pracy, wypadkami drogowymi. Nadużywanie alkoholu i/lub narkotyków przez któregoś z rodziców osłabia więzi rodzinne i skutkuje występowaniem dysfunkcji w pełnieniu ról rodzicielskich, a także często jest przyczyną stosowania przemocy domowej.

Uzależnienie nie jest jednak jedynym problemem, jakie może spowodować używanie substancji psychoaktywnych. To również szereg problemów psychicznych i fizycznych, społecznych i gospodarczych. Dlatego istotne jest, aby odpowiednio szybko reagować na zjawiska oceniane jako szkodliwe i niepożądane, a spowodowane używaniem np. alkoholu lub narkotyków.

Choć może się wydawać, że uzależnienie od czynności jest łagodniejsze niż od substancji psychoaktywnych, to jednak każdy typ uzależnienia jest tak samo groźną chorobą.

Jednym z wielu działań służących ochronie zdrowia, zmierzającym do zapobiegania problemom związanym z uzależnieniami jeszcze zanim te wystąpią, jest profilaktyka. Aby jednak ta przyniosła pożądane rezultaty, musi być prowadzona przede wszystkim w oparciu o programy i działania o potwierdzonej naukowo skuteczności.

Termin profilaktyka uzależnień oznacza świadome działanie nastawione na jednostki lub grupy społeczne mające na celu ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych oraz zapobieganie różnorodnym problemom z tym związanym zanim one wystąpią. Profilaktyka uzależnień polega na:

- ✓ eliminowaniu lub redukowaniu wpływu znaczących czynników ryzyka używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych,
- ✓ lub ich osłabianiu/kompensowaniu poprzez wzmacnianie czynników chroniących.

Czynniki ryzyka to wszystkie elementy (warunki środowiska, sytuacje, cechy i zmienne indywidualne) zwiększające ryzyko wystąpienia zachowań problemowych (stanowiących zagrożenie dla prawidłowego rozwoju lub funkcjonowania społecznego) i związanych z nimi szkód. Przez „czynniki chroniące” należy rozumieć: wszystkie elementy osłabiające oddziaływanie czynników ryzyka, zwiększające „odporność” jednostki, a więc zmniejszające

prawdopodobieństwo wystąpienia zachowań problemowych⁴. Wiedza na temat czynników ryzyka i czynników chroniących stanowi podstawę do opracowywania (i ewaluacji) skutecznych programów i strategii profilaktycznych.

Samorząd lokalny dysponując największą wiedzą o problemach swoich społeczności, może przedsięwziąć środki zaradcze oraz naprawcze adekwatne do problemów. Konsekwencje i szkody związane z używaniem środków odurzających usytuowane są w społecznościach lokalnych, mają swoją specyfikę wyznaczoną przez środowisko lokalne, lokalne problemy i zasoby, tu mogą być rozpoznane i tu powinny być rozwiązywane. Gmina, na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, stała się podmiotem właściwym do tego, aby zmierzyć się z problemami uzależnień występującymi w jej społeczności i podejmować zorganizowane, samodzielne działania dla lepszego radzenia sobie z nimi.

Podstawy prawne Programu

Podstawowym aktem prawnym regulującym kwestie związane z uzależnieniem od alkoholu jest w Polsce ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.), zwana dalej ustawą. Zgodnie z ustawą „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy” (art. 4¹ ust.1 ustawy). W szczególności ustawodawca wskazał następujące obszary działań:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;

⁴ http://www.parpa.pl/download/slownik_terminow.pdf (data dostępu: 15.10.2022).

4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych;

5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;

6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Realizacja w/w zadań jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego przez radę gminy, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Gminny program jest realizowany przez ośrodek pomocy społecznej albo centrum usług społecznych, o których mowa w przepisach o pomocy społecznej, lub inną jednostkę wskazaną w tym programie. W celu realizacji gminnego programu wójt może powołać pełnomocnika. Program ten sporządza się na okres nie dłuższy niż 4 lata.

Natomiast zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2050, ze zm.) do zadań własnych gminy należy także przeciwdziałanie narkomanii (art. 10 ustawy). Ustawodawca wskazał w szczególności następujące obszary działań:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;

- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Realizacja powyższych zadań, jest prowadzona w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Program opiera się na także na następujących aktach prawnych, m.in.:

- ✓ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- ✓ Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym;
- ✓ Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej;
- ✓ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- ✓ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- ✓ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
- ✓ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- ✓ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii to podstawowy dokument polityki społecznej i zdrowia publicznego, który służy realizacji kierunków i celów działań na rzecz poprawy zdrowia, w szczególności w obszarze problemów uzależnień, skierowany do mieszkańców Gminy Legnickie Pole.

DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ NA TERENIE GMINY LEGNICKIE POLE

Skala zjawiska na terenie Gminy Legnickie Pole

Gmina Legnickie Pole to gmina wiejska, położona w województwie dolnośląskim, w powiecie legnickim. Powierzchnia gminy wynosi 85,37 km². W jej skład wchodzi następujące sołectwa: Bartoszków, Biskupice, Czarnków, Gniewomierz, Koiszków, Koskowice, Kłębanowice, Księginice, Legnickie Pole, Lubień, Mąkolice, Mikołajowice, Nowa Wieś Legnicka, Ogonowice, Raczkowa, Taczałin, Strachowice. Siedzibą władz gminy jest miejscowość Legnickie Pole.

Gminę Legnickie Pole na dzień 31.12.2021 r., zamieszkiwało 5 155 osób (w 2020 r.- 5 030 osób). W 2021 r. liczba ludności w Gminie Legnickie Pole wzrosła o 0,25% w stosunku do roku poprzedniego. Wzrost ten spowodowany jest tym, że liczba ludności meldująca się na pobyt stały jest znacznie wyższa, niż liczba osób dokonująca wymeldowania pobytu stałego. Fakt ten świadczy o atrakcyjności Gminy Legnickie Pole pod względem miejsca do zamieszkania.

Gmina Legnickie Pole ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -26. W 2021 roku na terenie gminy urodziło się 38 dzieci, a zmarły 64 osoby⁵.

59,9% mieszkańców Gminy Legnickie Pole jest w wieku produkcyjnym, 22,7% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym, a 18,7% w wieku przedprodukcyjnym.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31 grudnia 2021r. liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Legnickie Pole wynosiła 90, w tym 51,1% stanowiły kobiety, 48,9% mężczyźni⁶.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej).

⁵Dane Urzędu Stanu Cywilnego w gminie Legnickie Pole.

⁶ <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica>

Na terenie gminy Legnickie Pole zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Zakres pomocy społecznej obejmował zadania określone w ustawie o pomocy społecznej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wykonywał także zadania wynikające z innych aktów prawnych m.in. z ustawy o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych.

W 2021 r. wykonywanie najistotniejszych działań w zakresie pomocy społecznej można było pogrupować według pięciu obszarów:

- systemu finansowego wsparcia rodzin;
- pomocy w długotrwałej lub ciężkiej chorobie;
- likwidacji barier funkcjonalnych dla osób niepełnosprawnych;
- ograniczaniu skutków bezrobocia;
- przeciwdziałaniu uzależnieniom.

W gminie Legnickie Pole na dzień 31.12.2021 r. wsparciem systemu pomocy społecznej objętych było łącznie 208 rodzin (2020 r.- 195 rodzin, w 2019 r.- 153 rodziny).

W 2021 r. zauważalny jest wzrost rodzin potrzebujących wsparcia. Najczęściej występującymi powodami korzystania z pomocy społecznej w Gminie Legnickie Pole w 2021 r. były długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność lub ubóstwo.

Dla porównania warto dodać, że w 2021 r. powody korzystania z pomocy społecznej były podobne do występujących rok wcześniej. W 2021 r. świadczeniami pieniężnymi objęto 149 rodzin, a niepieniężnymi 44 rodziny. Pracę socjalną świadczone wobec 151 rodzin.

Tabela 1. Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej.

	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Liczba rodzin	153	195	208

Tabela 2. Powody ubiegania się o pomoc społeczną- liczba rodzin.

	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Niepelnosprawność	70	90	107
Bezrobocie	43	46	36
Ubóstwo	74	84	72
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	12	19	16
Długotrwała choroba	73	114	137
Alkoholizm	23	30	27
Bezdomność	2	2	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	7	4	10
Pomoc w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	2	4
Sieroctwo	0	1	1
Narkomania	0	1	3
Przemoc w rodzinie	0	0	10
Zdarzenie losowe	0	0	1

Od 2014 r. w ramach wsparcia dla rodzin przeżywających trudności wychowawcze gmina zapewnia wsparcie asystenta rodziny.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest powoływana na podstawie art. 41 ust. 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przez wójta/burmistrza/prezydenta miasta. W skład gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 41 ust. 4 ww. ustawy), a zasady wynagradzania członków gminnych komisji określa rada gminy w gminnych programach rozwiązywania

problemów alkoholowych (art. 41 ust. 5 ww. ustawy). Do ustawowych zadań gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych należy:

- inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych (wymienionych powyżej) - (art. 41 ust. 3 ww. ustawy);
- podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego (art. 41 ust. 3 ww. ustawy);
- opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych - zgodność lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy (limit i lokalizacja punktów, w których sprzedawane i podawane są napoje alkoholowe);
- kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych (na podstawie upoważnienia wystawionego przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta) - (art. 18 ust. 8 ww. ustawy).

W trakcie posiedzeń GKRPA w Legnickim Polu przeprowadzano łącznie 7 rozmów motywujących z osobami nadużywającymi alkohol oraz z członkami ich rodzin, przesyłano wnioski do prokuratury o zastosowanie leczenia p/alkoholowego – przymusowego (w 2020 r. przeprowadzono łącznie 6 rozmów), przesyłano wnioski do Policji o sporządzenie wywiadów uzupełniających w sprawie uczestników leczenia p/alkoholowego- przymusowego. GKRPA opiniowała wnioski na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych w sklepach i lokalach gastronomicznych na terenie Gminy Legnickie Pole. Dane zawarte w poniższej tabeli wskazują, że w ciągu ostatnich liczba ogólnych posiedzeń GKRPA utrzymuje się na stałym poziomie. W 2021 r. w stosunku do 2020 r. nieznacznie wzrosła liczba przeprowadzanych rozmów motywujących oraz postanowień opiniujących lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Działalność GKRPA za ostatnie 3 lata przedstawia tabela 3.

Tabela 3. Działalność GKRPA.

	2019	2020	2021
Ogólne posiedzenia Komisji	9	9	9
Przeprowadzone rozmowy	7	6	7
Postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych	5	2	8
Do Komisji wpłynęło:			
• Wniosków o leczenie odwykowe	3	2	2
• Obecnie rozpoczętych spraw	1	2	1
• Zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	3	2	1
• Wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	2	1	1

Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych (ogółem 17) w tym:

a. do spożycia poza miejscem sprzedaży (wg zawartości alkoholu):

- do 4,5%- 13;
- od 4,5% do 18%- 9;
- powyżej 18%- 11.

b. do spożycia w miejscu sprzedaży (wg zawartości alkoholu):

- do 4,5%- 4;
- od 4,5% do 18%- 1;
- powyżej 18%- 1.

Na terenie gminy Legnickie Pole funkcjonuje Punkt Konsultacyjny. W Punkcie zatrudnieni są psycholog oraz certyfikowany psychoterapeuta uzależnień. Z pomocy specjalistów mogą skorzystać w szczególności osoby uzależnione od alkoholu, narkotyków, współuzależnione, sprawcy i ofiary przemocy. Z tabeli 4 wynika, że w 2021 r. w stosunku do 2020 r. wzrosła liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu.

Tabela 4. Działalność Punktu Konsultacyjnego.

	2019	2020	2021
Liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu	33	15	34
Rodziny z problemem alkoholowym	7	3	7

Nadużywanie/ uzależnienie od alkoholu jednego z członków rodziny sprzyja także pojawieniu się przemocy w tej rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny to grupa specjalistów z różnych instytucji, łącząca swoją wiedzę, umiejętności oraz możliwości wynikające z instytucji, którą reprezentują, podejmują współpracę i skoordynowane działania mające na celu niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałania zjawisku przemocy.

Działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w Gminie podejmowane są w szczególności w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego. Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań instytucji, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz specjalistów w zakresie przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez:

- ✓ diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- ✓ podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie i mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- ✓ inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- ✓ rozpowszechnianie informacji o instytucjach, o osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym;
- ✓ inicjowania działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie;

- ✓ realizacja gminnego programu przeciw działania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Legnickim Polu w okresie od stycznia 2019 r. do grudnia 2021 r. wpłynęło 33 formularzy „Niebieska Karta”, których procedura została wdrożona przez wymienione w tabeli 5 instytucje.

Tabela 5. Liczba sporządzonych "Niebieskich Kart".

	2019	2020	2021
Ośrodek Pomocy Społecznej	9	19	18
Policja	2	2	4
Szkoła Podstawowa w Legnicy	0	1	0
Razem	11	22	22

Zespół Interdyscyplinarny tworzy grupy robocze, które rozwiązują problemy związane z wystąpieniem przemocy w indywidualnych przypadkach. Grupy robocze powoływane są w składzie: pracownik socjalny, dzielnicowy, członek Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pedagog, kurator. Przedstawiciele poszczególnych instytucji opracowują i realizują plan działań pomocy rodzinie, diagnozują i monitorują sytuację rodziny.

Tabela 6 przedstawia stosunek procedur „Niebieskie Karty” wszczętych i prowadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny oraz grupy robocze do procedur zakończonych z powodu ustania przemocy i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy.

Tabela 6. Liczba procedur NK oraz grup roboczych.

	2019	2020	2021
Liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę NK	5	16	12
Liczba zakończonych procedur NK	5	12	12
Ilość powołanych grup roboczych w związku z wystąpieniem przemocy	6	16	12
Łączna liczba posiedzeń grup roboczych	28	70	49

W 2021 r. Gmina Legnickie Pole prowadziła Zespół Szkolno-Przedszkolny, w którego skład wchodziły:

- Szkoła Podstawowa im. Księżnej Anny i Henryka Pobożnego w Legnickim Polu;
- Przedszkole w Legnickim Polu.

Do Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Legnickim Polu uczęszczało 505 uczniów w 27 oddziałach, z czego 345 dzieci (w 19 oddziałach) uczęszczało do szkoły podstawowej, a 160 (w 8 oddziałach) do przedszkola. Oznacza to, że średnia liczebność oddziałów w szkole podstawowej wyniosła 18,16.

Zespół Szkolno-Przedszkolny w Legnickim Polu w rzeczywistości funkcjonuje w trzech miejscowościach:

- Mikołajowicach - znajduje się budynek szkoły, w którym zajęcia mają klasy 0-III oraz sala gimnastyczna;
- Bartoszowie - zajęcia odbywają się w klasach 0-III;
- Legnickim Polu - zlokalizowane jest przedszkole oraz szkoła podstawowa z klasami IV-VIII.

Zespół Szkolno-Przedszkolny ma swoją siedzibę przy ul. Kosmy Damiana Asama. Budynki łączą się z nowoczesną salą gimnastyczną. Pełnowymiarowa sala pozwala na realizację zajęć z wychowania fizycznego w dwóch grupach jednocześnie na każdej jednostce lekcyjnej⁷.

⁷ Raport o stanie gminy Legnickie Pole za 2021 r., źródło: <https://legnickiepole-2021.curulis.pl/> (data dostępu: 15.10.2022).

Na terenie gminy funkcjonuje Gminny Ośrodek Kultury i Sportu, który realizuje zadania w dziedzinie wychowania, edukacji, upowszechniania kultury oraz kultury fizycznej, sportu i turystyki.

W skład GOKiS wchodzi:

- Biblioteka Publiczna w Legnickim Polu;
- Filia Biblioteczna w Koskowicach;
- świetlice wiejskie w Bartoszowie, Biskupicach, Gniewomierzu, Koskowicach, Kłębanowicach, Lubieniu, Nowej Wsi Legnickiej, Ogonowicach, Raczkowej, Taczalinie oraz Koiskowie
- camping, na którego terenie znajdują się: pole campingowe, pole namiotowe, domki turystyczne, plac zabaw oraz siłownia zewnętrzna.

Diagnoza uzależnień w środowisku lokalnym- wyniki badań ankietowych

Poniższe dane odnoszą się do Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych na terenie Gminy Legnickie Pole przeprowadzonej w drugiej połowie 2022 r. Badanie przeprowadzono za pomocą badań ankietowych wśród dwóch grup reprezentujących lokalne środowisko:

- dorośli mieszkańcy- w badaniu wzięły udział łącznie 84 osoby, z czego 74% stanowiły kobiety, a 26% stanowili mężczyźni;
- dzieci i młodzież szkolna- w badaniu wzięło udział 44 uczniów z klas 4-6 oraz 50 uczniów z klas 7-8 ze szkół podstawowych w gminie Legnickie Pole. Łącznie w badaniu wzięło udział 94 uczniów.

1. Diagnoza problemów związanych z uzależnieniami oraz przemocą w rodzinie przeprowadzona wśród pełnoletnich mieszkańców:

- ✓ Mieszkańcy gminy Legnickie Pole za najbardziej rozpowszechnione uzależnienia w środowisku lokalnym uznali nikotynizm, alkoholizm oraz sieciologizm.
- ✓ Największy odsetek respondentów- 57,1% przyznaje, że pierwszy raz pili alkohol w wieku pomiędzy 16 a 18 rokiem życia. Kolejno, 21,4% wskazało, że inicjacja alkoholowa miała miejsce w wieku pomiędzy 13 a 15 lat. Poza tym, 19,1% deklaruje,

że pierwszy raz spróbowało alkoholu, gdy byli już pełnoletni. a kolejne 2,4%, że w wieku poniżej 12 roku życia.

- ✓ Do picia alkoholu kilka razy w roku przyznało się 45,2% badanych, kilka razy w miesiącu- 23,8%, raz w tygodniu- 9,5%, kilka razy w tygodniu- 11,9%. Na podstawie tych danych należy stwierdzić, że około 1/5 mieszkańców dość często spożywa alkohol- 21% wskazało, że pije go kilka raz w tygodniu lub częściej. Pozostałe 9,5% zadeklarowało abstynencję.
- ✓ Badani zaznaczali najczęściej, że spożywają jednorazowo 1-2 porcje alkoholu- 43%. Poza tym, respondenci przyznali, że spożywają jednorazowo 3-4 porcje alkoholu- 19%, 5-6 porcji alkoholu- 17%, lub też 7-8 porcji- 2%. W tym pytaniu 19% ankietowanych zadeklarowało abstynencję. Wobec tego należy uznać, że większość mieszkańców nie spożywa jednorazowo znacznych ilości alkoholu.
- ✓ Większość- 69% mieszkańców gminy Legnickie Pole uważa, że w okolicy znajduje się odpowiednia liczba punktów, w których można kupić alkohol. Jednocześnie, 19% badanych twierdzi, że lokali jest za dużo, a 12%, że jest ich za mało.
- ✓ Tylko 19% badanych wie, gdzie może zgłosić się po pomoc osoba uzależniona od alkoholu. Mieszkańcy wskazywali najczęściej na Ośrodek Pomocy Społecznej.
- ✓ Nieco ponad 1/3 mieszkańców gminy Legnickie Pole- 36% twierdzi, że nie ma w swoim otoczeniu osób, które przyjmują narkotyki lub dopalacze. Jednocześnie, 12% respondentów zna jedną osobę, 38% zna od 2 do 5 osób, 12% zna od 6 do 10 osób, a 2% zna ponad 10 osób zażywających owe substancje odurzające. Badani wskazywali, że największą popularność w ich środowisku lokalnym ma marihuana oraz haszysz- 40,5% ankietowanych zna osoby zażywające owe substancje.
- ✓ Większość respondentów (90%) wskazało, że nie wie, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze. Aczkolwiek 10% badanych posiada taką wiedzę.
- ✓ Zdecydowana większość respondentów- 90% wskazało, że nigdy nie grali w gry hazardowe. Uzależnienie od gier hazardowych jest zatem wśród dorosłych mieszkańców gminy Legnickie Pole na niskim poziomie ryzyka. Ankietowani wskazywali najczęściej, że grają w gry na pieniądze, ponieważ stanowi to dla nich rozrywkę oraz dlatego, że lubią towarzyszące grze emocje.
- ✓ Większość (93%) mieszkańców gminy Legnickie Pole ma świadomość, że zbyt częste granie w gry hazardowe prowadzi do uzależnienia. Jednakże 7% wskazało, że nie wie, czy można uzależnić się od gier na pieniądze.

- ✓ 71% respondentów dostrzega potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Za najbardziej istotne działania w tym zakresie badani uznali: organizowanie wsparcia psychologicznego dla rodzin, warsztatów profilaktycznych dla uczniów oraz otwartych konsultacji z terapeutą uzależnień.
- ✓ 31% mieszkańców gminy Legnickie Pole wskazało, że nie ma w swoim otoczeniu osób doświadczających przemocy w rodzinie. Aczkolwiek, tyle samo- 31% respondentów zaznaczyło, że zna takie osoby, a 38% ma podejrzenia, że zjawisko przemocy w rodzinie jest obecne w ich otoczeniu.
- ✓ Niespełna 1/3 badanych- 31% wie, gdzie w okolicy może uzyskać pomoc ofiara przemocy domowej. Ankietowani wskazywali zazwyczaj na Policję oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

2. Diagnoza problemów związanych z uzależnieniami oraz przemocą przeprowadzona wśród uczniów ze szkół podstawowych (klasy 4-8):

- ✓ 25% uczniów klas 4-6 oraz już 52% uczniów klas 7-8 przyznało, że ich rówieśnicy piją alkohol. Młodszy uczniowie najczęściej wskazywali najczęściej, że ich rówieśnicy piją alkohol w domu. Natomiast starsi badani zaznaczali zazwyczaj, że ma to miejsce na świeżym powietrzu. Jeżeli chodzi o przyczyny, z jakich ich rówieśnicy sięgają po alkohol badani uczniowie wskazywali zazwyczaj na chęć zaimponowania innym.
- ✓ Do spożywania alkoholu rzadziej niż raz w miesiącu przyznaje się 2% uczniów klas 4-6 oraz 4% uczniów klas 7-8. Picie alkoholu co najmniej raz w miesiącu deklaruje 4% uczniów klas 7-8. Z kolei co najmniej raz w tygodniu spożywa alkohol 18% uczniów klas 4-6, a także 20% uczniów klas 7-8. Pozostałe 80% uczniów klas 4-6 i 72% uczniów klas 7-8 zaznaczyło, że nigdy dotąd nie spożywało alkoholu. Uczniowie, którzy mają za sobą inicjację alkoholową najczęściej sięgają po piwo oraz wódkę.
- ✓ Młodszy uczniowie, którzy pili już alkohol wśród przyczyn podejmowania takiego zachowania wskazywali najczęściej ciekawość (SP 4-6: 11%; SP 7-8: 8%), nudę (SP 4-6: 11%; SP 7-8: 8%), a także, że zmniejszenie objawów kaca (SP 4-6: 11%; SP 7-8: 8%). Z kolei badani z klas 7-8 zaznaczali najczęściej, że alkohol piją dla towarzystwa (SP 4-6: 9%; SP 7-8: 20%), po to by lepiej się bawić (SP 4-6: 9%; SP 7-8: 18%) oraz zapomnieć o problemach (SP 4-6: 9%; SP 7-8: 14%).
- ✓ Wyniki badań wskazują, że niektórzy uczniowie mogą przejawiać problemy związane z przyjmowaniem narkotyków: 23% uczniów klas 4-6 oraz 36% uczniów klas 7-8 wskazuje, że ich rówieśnicy mają kontakt z narkotykami albo z dopalaczami.

- ✓ 11% młodszych i 14% starszych badanych przyznało, że sami próbowali już narkotyków lub dopalaczy. Jeżeli chodzi o źródło pozyskiwania substancji psychoaktywnych, to młodszy uczniowie, którzy próbowali już narkotyków/ dopalaczy odpowiedzieli, że kupili je od obcej osoby (SP 4-6: 40%) lub też dostali od kogoś znanego ze słyszenia (SP 4-6: 20%). Natomiast starsi badani wskazali, że brali narkotyki w grypie przyjaciół (SP 7-8: 29%), dostali je od jednego z rodziców (SP 7-8: 29%) oraz kupili od kogoś znanego ze słyszenia (SP 7-8: 14%). Poza tym, uczniowie zaznaczali, że nie wiedzą skąd je wzięli (SP 4-6: 20%, SP 7-8: 14%).
- ✓ Badani w większości nie wiedzą, czy pozyskanie owych środków psychoaktywnych byłoby w ich otoczeniu łatwe, czy też trudne: SP 4-6- 66%, SP 7-8- 68%. Jednakże, 14% uczniów klas 4-6 i 20% uczniów klas 7-8 zaznaczyło, że byłoby to łatwe. Pozostali ankietowani odpowiedzieli, że pozyskanie narkotyków/ dopalaczy w ich środowisku lokalnym byłoby trudne: SP 4-6- 20%, SP 7-8- 12%. Co więcej badani w większości nie znają miejsc, w których można je kupić: SP 4-6 – 84%; SP 7-8 – 70%. Aczkolwiek, niektórzy uczniowie wskazywali, że można je kupić w szkole i w okolicy (SP 4-6: 9%; SP 7-8: 16%), na osiedlu (SP 4-6: 7%, SP 7-8: 20%), na dyskotecy (SP 4-6: 5%, SP 7-8: 8%), na boisku sportowym (SP 4-6: 14%; SP 7-8: 4%), oraz w innych miejscach (SP 4-6: 5%; SP 7-8: 8%).
- ✓ Badani wskazywali zazwyczaj, że spędzają przed komputerem do 2 (SP 4-6 – 34%; SP 7-8 – 4%), czy też do 4 godzin dziennie (SP 4-6 – 16%; SP 7-8 – 28%). Poza tym, uczniowie korzystają z komputera kilka razy w tygodniu (SP 4-6 – 9%; SP 7-8 – 18%). Znacznie niepokoją odsetki ankietowanych, którzy zaznaczyli, że spędzają przed komputerem powyżej 4 (SP 4-6 – 7%; SP 7-8 – 18%), a nawet powyżej 6 godzin dziennie (SP 4-6 – 18%; SP 7-8 – 16%). Pozostałe 16% uczniów z klas 4-6 i tyle samo- 16% uczniów z klas 7-8 odpowiedziało, że nie korzysta z komputera. Najbardziej popularnymi formami spędzania czasu przed komputerem okazują się być oglądanie filmów (SP 4-6 – 45%; SP 7-8 – 66%), kontakt ze znajomymi (SP 4-6 – 41%; SP 7-8 – 34%), słuchanie muzyki (SP 4-6 – 36%; SP 7-8 – 42%), granie w gry online (SP 4-6 – 45%; SP 7-8 – 38%). Nieco mniej czasu spędzanego przed komputerem dzieci i młodzież poświęcają na naukę (SP 4-6 – 30%; SP 7-8 – 18%), robienie zakupów online (SP 4-6 – 16%, SP 7-8- 28%), poznawanie nowych osób (SP 4-6 – 16%; SP 7-8 – 16%), prowadzenie bloga lub własnej strony (SP 4-8 – 11%, SP 7-8- 12%) oraz inne (SP 4-6 – 18%; SP 7-8 – 20%).

- ✓ Jak wynika z przeprowadzonych badań, 29,6% uczniów klas 4-6 oraz 46% uczniów klas 7-8 z telefonu ponad 5 godzin dziennie. Poza tym, 34,1% młodszych i 20% starszych badanych korzysta z telefonu 2-3 godziny dziennie, a 13,6% młodszych i 18% starszych badanych korzysta z niego od 4 do 5 godzin dziennie. Relatywnie niewielki procent uczniów spędza w ten sposób czas około godziny dziennie (SP 4-6: 18,2%, SP 7-8: 14%). Nieznaczny odsetek uczniów przyznaje, że nie korzysta z telefonu: SP 4-6: 4,6%, SP 7-8- 2%.
- ✓ Badani uczniowie wskazywali najczęściej, że grają w gry komputerowe od jednej do trzech godzin dziennie (SP 4-6 – 27,3%; SP 7-8 – 28%), czy też do godziny dziennie (SP 4-6 – 20,5%; SP 7-8 – 14%). Znacznie niepokoi odsetek uczniów, który wskazał, że gra w gry komputerowe powyżej trzech (SP 4-6 – 6,8%; SP 7-8 – 14%), a nawet sześciu godzin dziennie (SP 4-6 – 18,2%; SP 7-8- 18%) - ta grupa badanych może być już uzależniona od gier komputerowych. Pozostałe 27,3% młodszych oraz 26% starszych respondentów nie gra w gry komputerowe.
- ✓ Łącznie 66% uczniów klas 4-6 oraz 50% uczniów klas 7-8 deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki. Aczkolwiek, spora część uczniów, szczególnie starszych przyznaje, że odczułaby brak dostępu do Internetu (SP 4-6 – 14%; SP 7-8 – 26%). Jednocześnie 20% uczniów klas 4-6 i 24% uczniów klas 7-8 stwierdziło, że korzystanie z komputera jest dla nich na tyle istotne, że brak takiej możliwości odczuliby bardzo negatywnie.
- ✓ Uczniowie w gminie Legnickie Pole w większości nie mają doświadczeń związanych z grami internetowymi na pieniądze. Jednakże, 25% uczniów klas 4-6, a także 26% uczniów klas 7-8 przyznało, że grało już w tego rodzaju gry. Ponadto, 13,7% młodszych, a także 20% starszych badanych grało w gry internetowe na pieniądze kilka i więcej razy.
- ✓ Za najbardziej powszechne uzależnienia behawioralne wśród rówieśników uczniowie uznali uzależnienie od internetu oraz uzależnienie od smartfona.
- ✓ Jeżeli chodzi o młodszych uczniów SP, to 36% z nich nigdy nie doświadczyło przemocy rówieśniczej w szkole, 32% doświadczyło przemocy fizycznej, 34% doświadczyło przemocy psychicznej, a 20% doświadczyło innych niż wskazane form przemocy. W przypadku starszych uczniów SP, 30% z nich nigdy nie doświadczyło przemocy w szkole ze strony innych uczniów, 28% doświadczyło przemocy fizycznej, 44% przemocy psychicznej, a 28% innej formy przemocy. Uzyskane wyniki wskazują,

że pewien odsetek uczniów doświadcza ze strony swoich kolegów i koleżanek w szkole zarówno przemocy fizycznej, jak i psychicznej.

- ✓ Część uczniów przyznaje, że kilka razy w roku (SP 4-6 – 14%; SP 7-8 – 22%) oraz kilka razy w miesiącu (SP 4-6 – 11%; SP 7-8 – 10%) doświadcza w szkole przemocy ze strony swoich kolegów lub koleżanek. Pewna część uczniów deklaruje, że doświadcza przemocy rówieśniczej w szkole kilka razy w tygodniu (SP 4-6 – 2%; SP 7-8 – 10%) lub nawet codziennie (SP 4-6 – 14%; SP 7-8 – 28%).
- ✓ Badania ankietowe wskazują, że 7% uczniów klas 4-6 oraz 24% uczniów klas 7-8 padło ofiarą przemocy domowej.

Zasoby lokalne umożliwiające profilaktykę uzależnień

Grupy, instytucje oraz organizacje funkcjonujące na terenie gminy lub obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii należy zaliczyć do zasobów umożliwiających profilaktykę i terapię uzależnień od substancji odurzających. Wśród tych, które udzielają wsparcia mieszkańcom gminy Legnickie Pole znajdują się przede wszystkim:

- Urząd Gminy Legnickie Pole;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnickim Polu;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Legnickim Polu;
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- Punkt Konsultacyjny w Legnickim Polu;
- Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Legnickim Polu;
- Komenda Miejska Policji w Legnicy;
- Placówki oświatowe z terenu Gminy Legnickie Pole;
- Ośrodki Opieki Zdrowotnej;
- Organizacje pozarządowe i stowarzyszenia, które w swojej działalności zajmują się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień od substancji oraz uzależnień behawioralnych.

CELE, KIERUNKI DZIAŁAŃ, WSKAŹNIKI I REALIZATORZY PROGRAMU

Cel główny i cele szczegółowe Programu

Głównym celem wyznaczonym w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Legnickie Pole na lata 2023- 2026 jest:

Ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych, używania innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych poprzez prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych, promocję zdrowego stylu życia, a także podnoszenie poziomu wiedzy mieszkańców.

Profilaktyka prowadzona będzie, odpowiednio do stopnia ryzyka, na trzech poziomach:

- profilaktyka uniwersalna - adresowana do całej niezdiagnozowanej populacji i jej podgrup (dzieci, młodzieży, dorosłych, kobiet w ciąży); jej celem jest dostarczenie każdemu wiedzy i umiejętności niezbędnych do zapobiegania problemom;
- profilaktyka selektywna - adresowana do grup zwiększonego ryzyka, które z uwagi na szczególne warunki życiowe, podlegają działaniu licznych czynników ryzyka i są bardziej zagrożone występowaniem problemów i zaburzeń (np. dzieci alkoholików, dzieci z domów dziecka, dzieci adoptowane, młodzież, która „wypadła” ze szkoły, bezdomni itp.) jej celem jest opóźnianie inicjacji w zakresie różnych zachowań ryzykownych; profilaktyka selektywna jest dostosowana do specyficznych potrzeb danej grupy;
- profilaktyka wskazująca - adresowana do tych jednostek z grup ryzyka, u których występują wczesne sygnały problemów i liczne niepokojące zachowania (np. częste wagar, okresowe upijanie się); jej celem jest ograniczenie czasu trwania dysfunkcji; wymaga indywidualnej diagnozy i polega na redukowaniu czynników ryzyka obecnych w samej jednostce i w jej środowisku (np. rodzinnym); nie jest to jednak terapia.

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych na kolejnych stronach celów szczegółowych. Będzie to możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

I CEL SZCZEGÓŁOWY: Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i narkotyków.

Zadania do realizacji:

- Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym podejmowanie czynności zmierzających do objęcia leczeniem osób uzależnionych, motywowanie osób nadużywających alkoholu do podjęcia leczenia i przyjmowanie wniosków dotyczących kierowania na obowiązkowe leczenie odwykowe;
- Organizowanie i finansowanie grup terapeutyczno- edukacyjnych dla osób współuzależnionych;
- Rozpowszechnianie informacji o możliwościach korzystania z pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz narkotyków, jak również dla osób współuzależnionych m.in. poprzez rozpropagowywanie materiałów edukacyjno-informacyjnych w środowisku lokalnym;
- Diagnozowanie problemów rodzin z uzależnieniami i organizowanie pomocy dla wszystkich jej członków;
- Opłacanie kosztów powołania biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, psychologa psychiatry, radcy prawnego.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba opinii na wydanie zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych,
- ✓ liczba inicjowanych działań w zakresie profilaktyki uzależnień,
- ✓ liczba wniosków o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego,
- ✓ liczba przeprowadzonych rozmów motywujących z osobami z problemem uzależnień i współuzależnienia,
- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii
- ✓ liczba ulotek folderów, plakatów,
- ✓ ilość grup terapeutyczno- edukacyjnych dla osób współuzależnionych,
- ✓ liczba badań/opinii.

Okres realizacji: lata 2023-2026

II CEL SZCZEGÓŁOWY: Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe oraz narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Zadania do realizacji:

- Finansowanie pracy punktu informacyjno – konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, współuzależnionych, sprawców i ofiar przemocy wymagających pomocy specjalisty;
- Poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci i rodzin z problemem alkoholowym, w tym prowadzenie zajęć w świetlicach wiejskich dla dzieci z rodzin, w których występują problemy uzależnień;
- Współfinansowanie świetlic środowiskowych w zakresie działalności i zakupu materiałów edukacyjnych niezbędnych do prowadzenia zajęć;
- Udzielanie pomocy osobom/rodzinom doświadczającym przemocy, w tym aktywne włączanie się w realizację procedury „Niebieska Karta” we współpracy z Policją, GOPS, kuratorami sądowymi i innymi podmiotami;
- Upowszechnianie informacji dot. dostępu do działań profilaktycznych i interwencyjnych oraz placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych i ich rodzin;
- Upowszechnianie poprzez umieszczenie w ogólnodostępnych miejscach informacji o numerach telefonów zaufania;
- Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych, integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego. Ścisła współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zakresie udzielania wsparcia finansowego i rzeczowego, zgodnie z przepisami o pomocy społecznej.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba udzielonych porad/ konsultacji w Punkcie Konsultacyjnym,
- ✓ liczba świetlic wiejskich,
- ✓ liczba świetlic środowiskowych, którym udzielono wsparcia finansowego,

- ✓ liczba dzieci uczęszczających na zajęcia do świetlic środowiskowych oraz świetlic wiejskich,
- ✓ liczba spotkań zespołu interdyscyplinarnego, w których uczestniczyli członkowie GKRPA,
- ✓ liczba Niebieskich Kart,
- ✓ liczba działań informacyjnych,
- ✓ liczba kontraktów socjalnych,
- ✓ liczba rodzin korzystających ze świadczeń GOPS z powodu uzależnień.

Okres realizacji: lata 2023-2026

III CEL SZCZEGÓŁOWY: Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Zadania do realizacji:

- Szkolenia wychowawców, nauczycieli, pedagogów w zakresie oddziaływań profilaktycznych wobec dzieci i młodzieży;
- Organizowanie i finansowanie szkoleń dla osób pracujących z osobami uzależnionymi, dziećmi z rodzin, w których występują problemy uzależnień;
- Szkolenia animatorów sportu oraz kultury – do projektowania i realizacji programów profilaktycznych;
- Zakup i dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych, np. ulotek, broszur, poradników, książek, plakatów i innych materiałów o tematyce profilaktycznej, w tym materiałów edukacyjnych dotyczących przemocy w rodzinie;
- Wsparcie finansowe realizowanych psycho-edukacyjnych programów profilaktycznych, warsztatów profilaktycznych, spektakli profilaktycznych (w tym rekomendowanych programów profilaktycznych) z zakresu profilaktyki uzależnień od substancji oraz uzależnień behawioralnych i przemocy dla dzieci i młodzieży, a także dla ich rodziców prowadzonych na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych;

- Organizowanie, finansowanie zajęć dla uczniów rozwijających kompetencje emocjonalno – społeczne;
- Organizowanie i dofinansowanie wypoczynku letniego, zimowego, wycieczek, obozów wypoczynkowo-terapeutycznych dla dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym oraz innych form wypoczynku z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży;
- Popularyzacja wiedzy na temat uzależnień i wynikających z nich zagrożeń (plakaty, prelekcje, spotkania, spektakle teatralne i tworzenie półek profilaktyki w bibliotekach), opóźnianie inicjacji alkoholowej i narkotykowej;
- Wspieranie działań edukacyjnych oraz profilaktycznych polegających na organizowaniu lokalnych imprez profilaktycznych o charakterze rozrywkowym, sportowym dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych ze szczególną dbałością o to by nie kojarzyły się one z promocją alkoholu, a miały na celu integrację rodzin oraz mieszkańców i zagospodarowanie czasu wolnego bez alkoholu i używek, promocję zdrowego, bezpiecznego stylu życia, zdrowia psychicznego;
- Kontynuowanie wspierania i współfinansowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu z wykorzystaniem elementów programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży, dorosłych (w tym pozalekcyjnych działań opiekuńczo – wychowawczych, kulturalno- oświatowych, sportowych i rekreacyjnych) oraz wyjazdów o charakterze kulturalnym organizowanych dla uczniów z terenu tutejszej gminy;
- Współfinansowanie działań sportowych i rekreacyjnych, mających na celu promocję zdrowego stylu życia realizowanych przez kluby sportowe z terenu gminy;
- Doposażenie w sprzęt i materiały podmioty realizujące programy profilaktyki, w tym zajęcia sportowe, zakup nagród dla uczestników turniejów sportowych prowadzonych przez animatorów sportu;
- Finansowanie dożywiania dzieci uczęszczających na zajęcia opiekuńczo-wychowawcze i socjoterapeutyczne;
- Prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych oraz włączanie się w ogólnopolskie kampanie edukacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, uzależnień behawioralnych i przeciwdziałania narkomanii;

- Działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców (m.in. kampanie społeczne edukacja w szkołach, współpraca na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym);
- Podejmowanie edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży osobom poniżej 18 roku życia;

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba przeprowadzonych szkoleń,
- ✓ liczba uczestników szkoleń,
- ✓ liczba zrealizowanych programów i kampanii profilaktycznych,
- ✓ liczba uczestników programów i kampanii profilaktycznych,
- ✓ liczba dzieci objętych dożywianiem uczestniczących w pozalekcyjnych zajęciach opiekuńczo-wychowawczych,
- ✓ liczba zakupionych materiałów edukacyjnych,
- ✓ liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych,
- ✓ liczba warsztatów profilaktycznych rekomendowanych,
- ✓ liczba dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, którym dofinansowano wypoczynek letni, zimowy, wycieczki, obozy wypoczynkowo-terapeutyczne;
- ✓ liczba placówek prowadzących zajęcia opiekuńczo-wychowawcze i inne formy opieki,
- ✓ liczba podmiotów współpracujących,
- ✓ liczba lokalnych imprez profilaktycznych;
- ✓ liczba działań podjętych na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców.

Okres realizacji: lata 2023-2026

IV CEL SZCZEGÓŁOWY: Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.

Zadania do realizacji:

- Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi polegająca na wymianie informacji, wspólnych inicjatywach na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy;
- Współpraca z mediami gminnymi w zakresie przekazywania wiedzy na temat profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i działań podejmowanych w gminie;
- Wsparcie materialne i organizacyjne podmiotów i organizacji oraz osób fizycznych zajmujących się problematyką profilaktyki;
- Wspieranie inicjatyw społeczności lokalnej w zakresie promowania zdrowego stylu życia;
- Współpraca z placówkami leczenia odwykowego, podmiotami leczniczymi, Prokuraturą, Policją, kuratorami sądowymi, szkołami;
- Dofinansowanie realizacji przez Gminę Legnica, za pośrednictwem Izby Wytrzeźwień działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w odniesieniu do osób doprowadzonych i zatrzymanych w Izbie z terenu Gminy Legnickie Pole poprzez świadczenie usług, w zakresie profilaktyki przeciwalkoholowej w odniesieniu do osób, o których mowa w art. 39 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, doprowadzonych przez funkcjonariuszy Policji lub Straży Miejskiej z terenu Gminy Legnickie Pole w celu wytrzeźwienia i realizowanych bezpośrednio po wytrzeźwieniu.
- Prowadzenie badań, monitorowanie problemów społecznych, związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, diagnoza w obszarze uzależnień;
- Wspomaganie grup samopomocowych, organizacji społecznych, sportowych, kościelnych, szkolnych propagujących w swoich programach profilaktykę alkoholową;
- Wspieranie działań organizacji pozarządowych na rzecz osób prowadzących zajęcia przeciwdziałające alkoholizmowi oraz innym nałogom poprzez dofinansowanie do różnego rodzaju imprez, zakupu sprzętu;

- Finansowanie specjalistycznych szkoleń dla realizatorów Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba finansowanych szkoleń,
- ✓ liczba podmiotów i organizacji oraz osób fizycznych, którym udzielono wsparcia,
- ✓ liczba szkoleń skierowanych realizatorów Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii oraz liczba ich uczestników,
- ✓ liczba przeprowadzonych diagnoz,
- ✓ ilość organizacji, instytucji, które realizują zadania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy.

Okres realizacji: lata 2023-2026

V CEL SZCZEGÓŁOWY: Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Zadania do realizacji:

- Prowadzenie kontroli/ monitoringu punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży i poza miejscem sprzedaży;
- Informowanie właścicieli punktów sprzedaży alkoholu i sprzedawców dotyczące zasad sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz zachęcanie do udziału w akcjach skierowanych do klientów w/w punktów;
- Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy;
- Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- Kształtowanie właściwych postaw reagowania społeczeństwa w sytuacjach sprzedaży alkoholu a w szczególności sprzedaż alkoholu osobom nieletnim i sprzedaż alkoholu osobom nietrzeźwym;
- Sporządzanie opinii w celu wydawania i cofania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych;

- Inne działania podejmowane w zakresie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba kontroli z przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych,
- ✓ liczba wydanych opinii,
- ✓ liczba interwencji,
- ✓ liczba spraw,
- ✓ liczba działań informacyjnych skierowanych do właścicieli punktów sprzedaży alkoholu i sprzedawców.

Okres realizacji: lata 2023-2026

VI CEL SZCZEGÓŁOWY: Wsparcie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Zadania do realizacji:

- Finansowanie zatrudnienia socjalnego uzależnionym od alkoholu i/lub narkotyków po zakończonym programie psychoterapii w zakresie leczenia odwykowego.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba osób po zakończonym programie psychoterapii w zakresie leczenia odwykowego, którym sfinansowano zatrudnienie.

Okres realizacji: lata 2023-2026

Realizacja i monitoring Programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii realizowany i nadzorowany jest przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnickim Polu. Osobą odpowiedzialną za realizację i wykonanie zadań Programu jest pełnomocnik powołany przez Wójta Gminy Legnickie Pole. Partnerami w realizacji programu będą:

- Urząd Gminy Legnickie Pole,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Policja,
- Placówki oświatowe, inne podmioty, którym zlecane są poszczególne zadania Programu, instytucje i organizacje pozarządowe, stowarzyszenia zajmujące się

promowaniem zdrowego stylu życia i profilaktyką, osoby fizyczne posiadające merytoryczne kwalifikacje.

Zadania Programu będą realizowane poprzez:

- ✓ Zlecanie zadań innym gminnym jednostkom organizacyjnym – w drodze zmiany dysponenta środków budżetowych;
- ✓ Zakupy i zlecenia zewnętrzne (konkursy ofert, zamówienia publiczne, bez stosowania ustawy prawo zamówień publicznych).

Monitoring programu będzie realizowany poprzez:

- ✓ Realizatorzy Programu składają do koordynatora programu sprawozdanie z realizacji zadań;
- ✓ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych corocznie składa Wójtowi Gminy Legnickie Pole sprawozdanie z prac Komisji;
- ✓ Wójt Gminy Legnickie Pole sporządza raport z wykonania w danym roku gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i efektów jego realizacji, który przedkłada radzie gminy w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport;
- ✓ Wójt Gminy Legnickie Pole sporządza na podstawie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom informację z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, i przesyła ją do Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w terminie do dnia 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.

Zasady finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

- a) Realizacja gminnego programu prowadzona będzie w oparciu o środki własne gminy uzyskane z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, wytyczne finansowania oraz Rekomendacje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
- b) Zasady usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Legnickie Pole oraz maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów

alkoholowych określa uchwała Nr XLII.280.2018 Rady Gminy Legnickie Pole z dnia 27 czerwca 2018 r.

- c) Dysponentem środków jest Wójt Gminy Legnickie Pole.
- d) Zadania wynikające z powyższego programu realizowane będą na bieżąco przez cały okres jego obowiązywania.

Zasady wynagradzania członków GKRPA

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołana przez Wójta Gminy na podstawie art. 41 ust.3 ustawy, ma charakter inicjujący w stosunku do zadań określonych w art.41 ust.1 ustawy.
2. Za udział w posiedzeniu komisji, członkom komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 9% minimalnego wynagrodzenia za pracę.
3. Wynagrodzenie za posiedzenia wypłacane są na podstawie listy obecności, akceptowanej przez przewodniczącego komisji lub zastępcę.